Ateitis

KOVAS–BALANDIS 1992-2

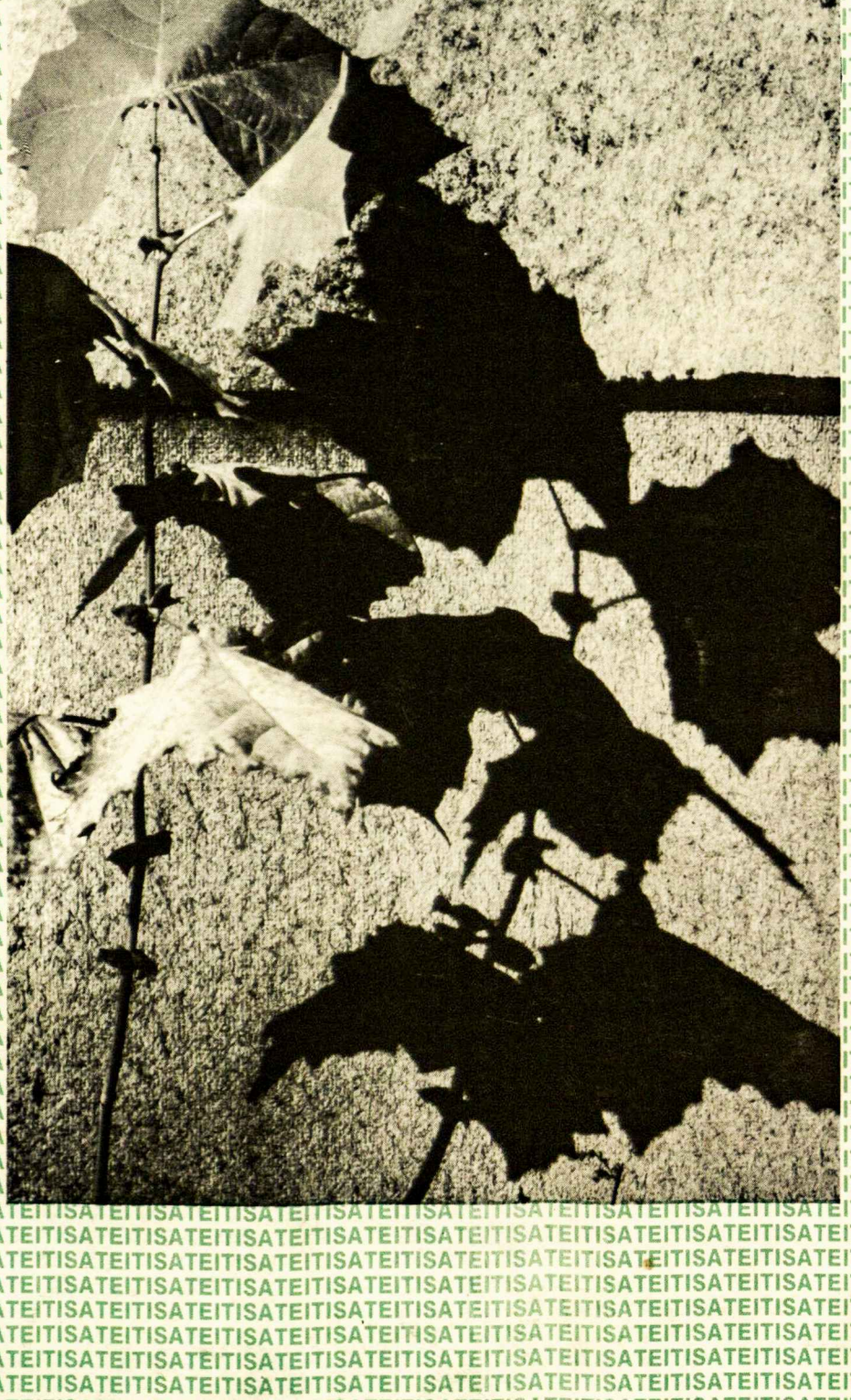

Ateitis

Velykoms (eil.)
Stasys Santvaras 41

Pranas Dovydaitis — kertinis at-kijos akmuo
D. Bindokienė 42

Prisiminimai apie prof. Pr. Dovydaitį
Jurgis Mikaila 44

Ateitininkų sąjungos byla 46

Malda į šv. Kazimierą (eil.) — Vytautas Mečernis;
Šv. Kazimierui (eil.) — Alfonsas Tyruolis;
Šv.Kazimierui (eil.) — Leonardas Andriekus 48

Kristaus vardu mes skelbiame naujo amžiaus pradžią
Darius Udrys 49

Įspūdžiai iš VII-jo PLJ kongreso
Vika Ross 50

„Entuziazmo man tikrai netrūksta"
Romualdas Kriaučiūnas 52

TIKIU 55

Kristaus veidas
Ses. M. Palmira 56

ATEITININKAI LIETUVOJE 58

KALBOS SKYRIUS 70

LIAUDIES LOBIAI 71

ATEITIES SPINDULIAI 74

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 76

MŪSŲ VEIKLA 80

KREIVOS ŠYPSENOS 88

Viršelis — Nuotr. Algimanto Kezio

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

KOVAS–BALANDIS
1992 m.
VOL LXXXII NR. 2

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė
7155 S. Homan Ave.
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312) 776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė
Viktutė Siliūnienė

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis
7235 South Sacramento Ave.
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312) 434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol. išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.
© 1992 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER: Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629, USA.

Stasys Santvaras

VELYKOMS

Kai mano Nemuno ledai išplaukia
Ir jo pakrančių karklai katinėliais pasipuošia —
Manoj tėvynėj dainos subanguoja
Ir pasakingųjų varpų giesmė suūžia...

Velykos,
Nulaužkite pražydusių karklynų šakelytę
Ir neškite į niūrų, pilką miestą,
Kur žvalgosi padangėn atsirėmę rūstūs kaminai,
Kur aš pro savo langus tematau vien artimų stogų šypsojimąsi keistą...

. . . . . .

Kai mano Nemuno ledai išplaukia
Ir jo pakrančių karklai katinėliais pasipuošia —
Manoj tėvynėj dainos subanguoja,
Sena Jeruzalės giesmė suūžia... —
Velykos!

„Atdari langai", Boston, MA, 1959

Mieli Broliai, Sesės!

Džiugus velykinis Aleliuja, skelbiąs Kristaus, mūsų asmeninį ir tautos prisikėlimą, teranda gyvą atgarsį kiekvieno mūsų širdyje. Pasitikėdami Kristaus pergale ir Jo užtikrinta pagalba, viltingai žvelkime į ateitį, taip dirbdami, lyg viskas priklausytų nuo mūsų pastangų, ir taip melsdamiesi, lyg viskas priklausytų nuo Dievo palaimos.

Džiugių ir viltingų Šv. Velykų linkiu visiems.

Vysk. **Paulius A. Baltakis, O.F.M.**

Garbingos Kristaus iš mirties Prisikėlimo šventės proga, sveikinu visus ateitininkus ir linkiu pasiryžimo kovoti su žemiškomis silpnybėmis, pasitikėjimo Kristaus begaline meile ir drąsos skleisti Jo mokslą kitiems, siekiant Visa atnaujinti Kristuje!

Juozas Polikaitis
Ateitininkų Federacijos Vadas

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

PRANAS DOVYDAITIS — KERTINIS ATEITININKIJOS AKMUO

Danutė Bindokienė

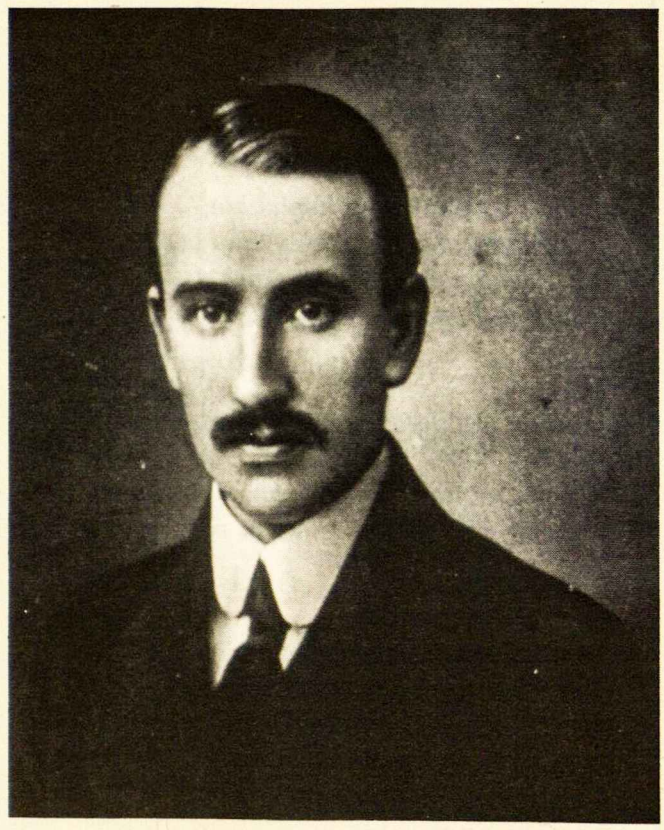

Prof. Pranas Dovydaitis

I. *Kuomi mes save vadiname ir kodėl?* ... Kristus yra viso tvėrimo tikslas, pradžia ir pabaiga, Kristus — visos pasaulio istorijos centras. ... Mes, pripažindami gyvo asmeniško Dievo buvimą, pripažįstame ir būtinumą žmogaus su Dievu bendravimo. Stovėdami ant tokio pamato, mes vadiname save *teistais.*

II. *Ką mes matome prieš save?* ... Tik trumpai apie save pažvelgę, išvydome vietoj laisvės vergiją, vietoj civilizacijos — barbariją, vietoj šaukiamo mokslo — plakato filosofiją. Kame išsigelbėjimas iš tokio stovio? Išsigelbėjimas tik sugrįžus prie To, kas atmesta. ...Žmonijos išsitobulinimas ir užbaigimas yra Kristuje: viskas per Kristų ir Kristuje.

III. *Mūsų priedermės, siekiai ir keliai prie jų.* Instaurare omnia in Christo (Eph I,10) — viską atnaujinti Kristuje. Tai ištarusieji, paimame ant savęs pirmutinę didžiausią priedermę atnaujinti Kristuje save, atnaujinti Kristuje savo gyvenimą, parodyt savo gyvenimo darbais ir pasielgimais, kad mums šie žodžiai tai ne tuščia frazė, kad mes savo gyvenime vadovaujamės kitokiu mokslu ir kitokiais principais, kad mes savo gyvenimu siekiame kitokį tikslą (Pr. Dovydaitis, „Trįs pamatiniai klausimai", *Ateitis,* nr. 1, 1911 m. vasario mėn.; *Draugija* nr. 50).

1911 metų vasario mėn., pirmame *Ateities* numeryje, spausdintame *Draugijos* žurnale, Pranas Dovydaitis padėjo tvirtus pamatus katalikiškos moksleivijos organizacijai, išspausdinęs straipsnį „Trįs pamatiniai klausimai". Pagal tas aiškias ir nekeičiamas gaires per aštuoniasdešimt metų klestėjo ir tebeklesti ateitininkija, kurios gyvavimo neužgniaužė savos valdžios draudimai, okupantų persekiojimai ir net išsibarstymas po visą platų pasaulį.

Pranas Dovydaitis sukūrė tą savo garsųjį ateitininkų credo būdamas tik 25 metų amžiaus. 1936 m. prel. Mykolas Krupavičius apie Pr. Dovydaitį *Ateities* žurnale rašė: „Jis ateitininkijos kūrėjas ir auklėtojas. Nesvarbu, kas ką sumanė, bet svarbu, kas tą sumanymą įvykdė. O faktas, kad Dovydaitis ateitininkiją pradėjo kurti ir ją išugdė. Naujos katalikų srovės moksleiviuose ir studentuose įkūrimas anais laikais buvo aktualus. Dovydaitis, pasinaudojęs parengta dirva, savo didįjį darbą padarė. Ir jo katalikiškoji Lietuvos per amžius negalės už tai pamiršti".

Išsamią profesoriaus monografiją, pavadintą *Pranas Dovydaitis,* 1975 m. parašęs ir išleidęs Juozas Girnius. Įvairiomis sukaktuvinėmis progomis randame straipsnių apie Dovydaitį ateitininkiškoje ir neateitininkiškoje spaudoje, todėl plačiau rašyti jo biografijos apybraižą čia nereikėtų. Pakaks suminėti tik kelias gyvenimo nuotrupas.

Pranas Dovydaitis gimė 1886 m. gruodžio 2 d. Marijampolės apskrityje, Višakio Rūdos parapijoje. Vargu ar kas tuomet galėjo net pagalvoti, kad vyriausias iš 18 mažažemio suvalkiečio vaikų, ganęs galvijus gimtojo kaimo laukuose ir giriose, aręs savo tėvo dirvonus, bus mokslininkas, Lietuvos un-to profesorius, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto signataras, ateitininkų sąjūdžio kūrėjas, redaktorius, daugybės straipsnių ir veikalų autorius, o, sulaukęs vos 56 metų amžiaus, mirs kankinio mirtimi toli nuo savo tėvynės — Sibiro tremtyje.

Ir čia šaiposi tarytum kažkokia likimo ironija. Žmogus, palikęs savo tėvynei ir jos katalikšikajai šviesuomenei tokį milžinišką palikimą, neįkainuojamos vertės dvasinį lobį, amžinajam poilsiui atsigulė nepažymėtame

kape — iš tikrųjų jo kapas liko neatrastas, jo palaikai į Lietuvą nesugrąžinti. 1989 m. birželio 11 d. naujai atsikūrę Lietuvos ateitininkai iš Marijampolės ir kitų vietovių pašventino paminklinį kryžių Višakio Rūdos bažnyčios šventoriuje. Apie šventinimo iškilmes Daiva Kuzmickaitė (*Ateitis,* nr. 5, 1989) rašo: „Du berniukai dėžutėse atneša žemių, atvežtų iš Sibiro, kur mirė ateitininkų tėvas, ir iš gimtojo Runkių kaimo. Žemės papilamos po kryžiumi. Nuo šios dienos šis kryžius, šios žemės, ši šventoriaus vieta bus laikoma prof. Prano Dovydaičio kapu".

Po kryžiaus šventinimo apeigų buvo paskaityti ir profesoriaus testamentiniai žodžiai: „...Papasakok mano tautiečiams, kad paskutinėmis savo gyvenimo dienomis ištikimo Lietuvos ir savo tautos sūnaus Prano Dovydaičio tik kūnas buvo toli nuo mylimosios tėvynės, o mintys ir širdis skriejo viršum erdvių, įsisiurbdamos nematomomis akimis į pažįstamus vaizdingus peizažus, miestų siluetus ir nepaprastai man brangius veidus, mano žmonos, vaikų, giminių ir man artimų žmonių. Pasakyk jiems, kad čia liks tik mano dulkės, o siela ir širdis ten — Lietuvoje" (ten pat).

Pr. Dovydaitis lankė Višakio Rūdos mokyklą, vėliau pavyzdinę mokyklą prie Veiverių seminarijos. Ją baigė pirmuoju mokiniu ir 1904 m. buvo priimtas į Veiverių mokytojų seminariją. Čia jis įsitraukė į lietuvišką veiklą. Neilgai seminarijoje išbuvęs, 1905 m. kartu su kitais lietuviais II kurso draugais buvo pašalintas dėl tais pačiais metais įvykusio streiko. Apie savo buvimą Veiveriuose Pr. Dovydaitis rašo 1935 m. *Ateityje* (nr. 6-7):

„Yra Lietovoj miestelis vardu Veiveriai. Jis nusidriekia abipus plento Kaunas-Marijampolė 22-me kilometre nuo Kauno ir 33-me nuo Marijampolės, 3-jų km atstume nuo Mauručių geležinkelio stoties.

Veiveriai prieš karą visoj Lietuvoj, ir net už jos ribų, buvo žinomi tuo, kad čia veikė mokytojų seminarija. Rusai ją buvo įkūrę (1866 m.) Lietuvos rusinimo tikslais, bet Lietuvą globojusi Dievo apvaizda kitaip lėmė: iš tos seminarijos yra išėję daug susipratusių Lietuvos inteligentų tautinio darbo darbininkų. Aišku, kad ne seminarija juos tokius auklėjo, bet joje buvusios griežtai slaptos moksleivių lietuvių kuopelės. Tokias kuopeles seminarijos vyriausybė laikė esant pavojingas rusų valstybei ir dėl to jas draudė ir labai persekiojo jų vadovus bei veiklesniuosius narius. Vienas tos seminarijos instruktorių, ypač uolus rusintojas, tiesiai sakydavo moksleiviams seminaristams: ‚Darykite, ką tik norite! Girtaukite, paleistuvaukite, tik neužsiimkite politika!' Mat, tam ‚švietėjui', uoliam caro bernui ir jo pakalikams iš pedagogų tarybos, lietuviškos sąmonės ugdymas, iš prūsų pergabentų lietuviškų knygelių skaitymas buvo „politika" ir tuomi jau didžiausias kriminalas, ir dėl to griežtai draustinas ir skaudžiai baustinas dalykas.

Šioj tat Veiverių seminarijoj ir tokioj tat jos atmosferoj teko ir man išbūti pustrečių metų (vienerius metus pavyzdinės prie seminarijos mokyklos 5-me skyriuje, vienerius 1-me kurse ir 1-jį pusmetų 2-me kaurse) nuo 1903 m. rudens iki 1905 m. Kalėdų švenčių. Jau pirmaisiais metais buvau įtrauktas į slaptąjį susipratusių lietuvių seminaristų veikimą ir godžiai skaitydavau slaptomis pargabenamas iš prūsų lietuviškas knygeles, kurios beveik visos buvo, deja, socialistinio turinio, Lietuvos Socialdemokratų partijos išleistos. Dėl tų knygelių turinio mes sau galvos nekvaršindavome; jos buvo mums brangios pirmoj eilėj dėl to, kad jos buvo lietuviškos, ir kad jose buvo keliama aikštėn, informuojama apie visokiausias rusų caristinės valdžios šunybes ir Lietuvos žmonėms daromas sriaudas. Šitokias tat ir visas kitas knygeles seminarijos vyriausybė vadindavo ‚pačios bjauriausios rūšies svetimos valstybės spauda' ir jų ieškodavo, darydama naktimis kratas mokinių butuose".

Čia reikia pastebėti, kad Pranas Dovydaitis visą gyvenimą neatsitraukdavo nuo knygų ir jas godžiai skaitydavo.

Grįžęs namo iš seminarijos, kurį laiką mokytojavo Višalio Rūdos lietuviškoje mokykloje, o pats ruošėsi egzaminams iš gimnazijos kurso. Juos išlaikė 1908 m.

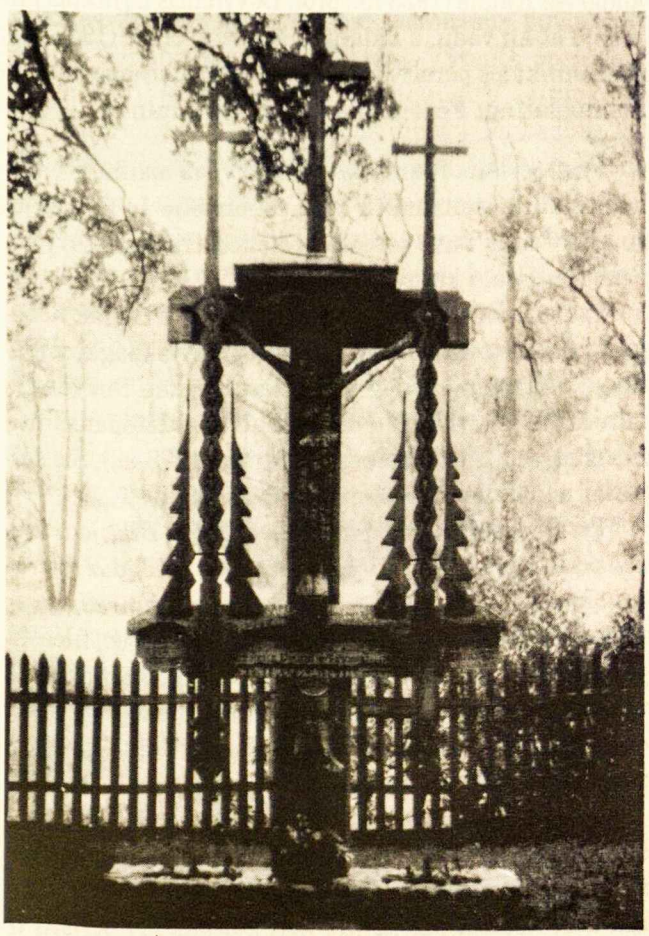

Pr. Dovydaičio paminklinis kryžius Višakio Rūdoje

Marijampolėje. Tų pačių metų rudenį įstojo į Maskvos un-to teisių fakultetą. Nors jis labiau domėjosi filosofijos-istorijos-gamtos mokslais, teisių fakultetą pasirinko, tikėdamasis galėsiąs dirbti Lietuvoje. Tačiau viena mokslo šaka Pr. Dovydaičio nepatenkino. Kadangi universiteto vadovybė nedavė leidimo lankyti du fakultetus, todėl jis ryžosi humanitarinius mokslus studijuoti kaip laisvas klausytojas. Įdomu, kad už temą, duotą istorijos-filosofijos fakulteto studentams, Dovydaitis gavo sidabro medalį (po dvejų metų tas darbas buvo jam įskaitytas teisių fakulteto diplomui gauti). 1912 m. Dovydaitis pagaliau įstojo tikruoju studentu į istorijos-filosofijos fakultetą.

Ir studijuodamas Maskvos universitete, Pranas Dovydaitis aktyviai reiškėsi lietuviškoje veikloje: priklausė lietuvių studentų draugijai, skaitė referatus, daug rašė tuometinėje spaudoje mokslinių ir kitokių straipsnių. 1913 m. rudenį atvyko į Vilnių ir pradėjo dirbti „Vilties" redakcijoje. Vėliau Vilniaus Konferencijoje jis išrinktas Lietuvos Tarybos nariu ir 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą. Kaune įsikūrus Aukštiesiems kursams, Dovydaitis buvo jų lektoriumi (1920–1922 m.), o, pradėjus veikti Lietuvos universitetui (1922 m.), pakviestas profesoriauti teologijos-filosofijos fakultete. Antrajame ateitininkų kongrese Kaune (1925 m.) prof. Dovydaitis išrinktas pirmuoju at-kų vadu, o Palangos konferencijoje (1927 m.), ateitininkams persitvarkius į trilypę federaciją, išrinktas nuolatiniu Federacijos garbės pirmininku.

Profesoriaus Prano Dovydaičio visuomeninė veikla buvo žiauriai nutraukta 1941 m. birželio 14 d., kai jis su visa šeima buvo išvežtas į koncentracijos stovyklą Rusijoje, Uralo kalnyne.

Į savo mylimą tėvynę Pr. Dovydaitis daugiau nebegrįžo. Kauno metrikacijos knygose įrašyta (pagal minėtąją J. Girniaus monografiją), kad Pranas Dovydaitis miręs 1942 m. rugsėjo 4 d. Tokia pat data išspausdinta ir sovietinėje lietuvių enciklopedijoje (1978 m.). Šie šaltiniai nenurodo profesoriaus mirties vietos.

Pr. Dovydaičio raštų atskirai išleista: *Biblija ir Babelis* (1911), *Kristaus problema* (1914), *Žmogaus išsirutuliojimas ir paleontologija* (1914), *Kultūra, religija ir mokykla* (1930). Daugybė straipsnių iš religijos, filosofijos bei jos istorijos, religijų istorijos, visuomeninių mokslų, pedagogikos, geografijos, geologijos, biologijos, paleontologijos ir kitomis temomis spausdinta jo įkurtuose ir redaguotuose žurnaluose.

Prof. Pranas Dovydaitis buvo ne tik taurus lietuviškosios inteligentijos (ir ateitininkijos) švyturys, bet uolus katalikškosios pasaulėžiūros puoselėtojas, savo gyvenimu akivaizdžiai paliudijęs, kad „viskas per Kristų ir Kristuje".

PRISIMINIMAI APIE PROF. PRANĄ DOVYDAITĮ

Jurgis Mikaila

Pirmoji mano artima pažintis su prof. Pranu Dovydaičiu prasidėjo 1931 m. pavasarį. Tuo laiku dirbau kaip Ateitininkų Susišelpimo Fondo reikalų vedėjas pas kan. Povilą Dogelį prie Kauno katedros. Iš ten bevažiuojant į Ūkio Banką ar į universitetą, dažnai pataikydavau įsėsti į tą patį autobusą, kuriuo jis važiuodavo po paskaitų iš kunigų seminarijos arba iš Šv. Kazimiero draugijos patalpų su jo redaguojamų žurnalų korektūromis. Niekuomet nemačiau jo važiuojančio tuščiomis rankomis ir besidairančio į šaligatvius ar krautuvių langus. Visuomet skaitydavo ar taisydavo korektūras. Mane jis pažinojo kaip vieną iš dalyvių pirmosios ateitininkų bylos, kuri turėjo būti sprendžiama 1931 m. gegužės 12-13 d. Kaune, Kariuomenės teisme. Man įėjus į autobusą, jeigu būdavo šalia jo laisva vieta, pakviesdavo atsisėsti. Pats pradėdavo kalbą, klausdamas kaip eina pasiruošimas bylai, kurie advokatai gins ir pan. Vėliau kalbos eidavo apie studijas, apie ateitininkų organizaciją. Teiraudavosi, kurie studentai neturi pinigų pietums nusipirkti ar iš viso yra labai neturtingi. Tokių pavardes užsirašydavo į knygelę. Kaip vėliau patyriau, jis sumedžiodavęs neturtingų pavardes iš įvairių šaltinių, nupirkdavęs studentų valgykloje mėnesines pietums knygeles ir išdalindavęs tokiems studentams.

Prof. Dovydaitis buvo didelis gamtos ir gamtos mokslų mėgėjas. Jis norėjo, kad taip pat jaunimas gamtą pamiltų ir pažintų. Tam tikslui jis redagavo „Gamtos Draugą" ir to leidinio vardu organizauodavo ekskursijas po Lietuvą. Poroje ekskursijų iš Kauno į Klaipėdą ir aš dalyvavau. Ekskursijos dalyviai buvo slaptai veikusios moksleivių ateitininkų organizacijos nariai ir studentai ateitininkai. Be pirmojo tikslo — supažindinti jaunimą su Lietuvos gamta ir istorija, turėjo ir antrąjį: supažindinti moksleivius ateitininkus, atvykusius iš įvairių Lietuvos vietų ir sujungti į tampresnį vienetą.

Kokia gi būdavo programa tų ekskursijų metu? Didelę dalį laiko užimdavo pats profesorius. Štai vienos ekskursijos metu, tik išplaukus iš Kauno, profesorius paskaitė praėjusio šimtmečio rašytojo Syrakomlos (L. Kondrotavičiaus) kelionės aprašymą Nemunu nuo Kauno į Kuršių įlanką, apie tą pat vietą, kuria plaukėme. Plaukiant Nemunu žemyn, jis papasakodavo apie kiekvieną vietovę, kuri buvo minima karuose su kryžiuočiais ar susijusią su kitais Lietuvos istoriniais

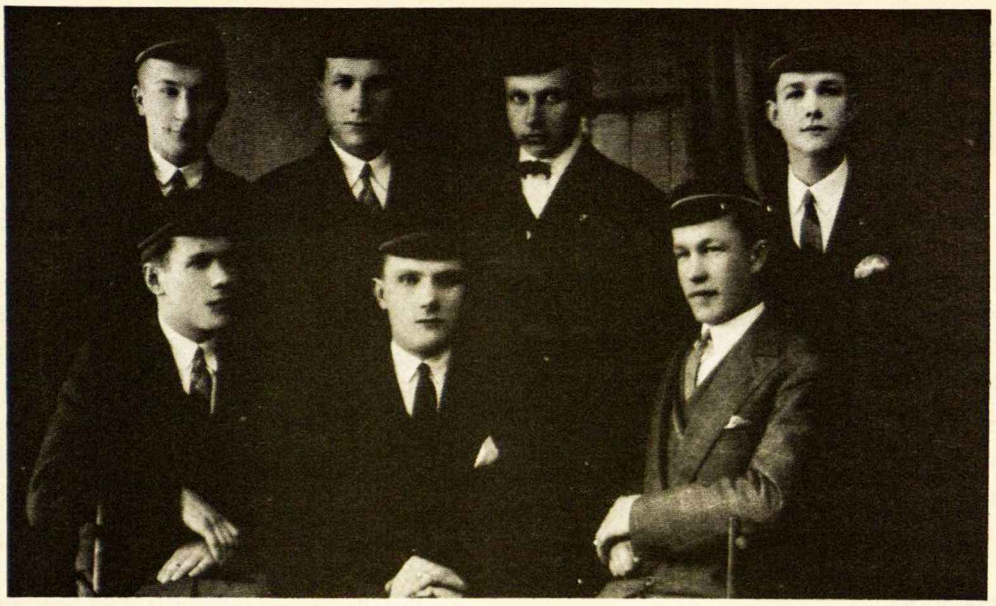

„Kęstučio" — studentų! at-kų — korporacijos narių būrelis 1930.II.16 Kaune. Sėdi iš k.: Jurgis Mikaila (šių atsiminimų autorius), Antanas Bendoravičius, Viktoras Keturakis; stovi: Antanas Ižganaitis, Jurgis Bazevičius, Juozas Gratkauskas ir Juozas Petraitis.

įvykiais. Prie Rambyno kalno nakvojome. Čia profesorius ekskursijos dalyviams papasakojo apie Rambyno kalną ir Mažąją Lietuvą. Atvykęs į Rambyną, Mažosios Lietuvos patriarchas Martynas Jankus pasakė jautrią patriotinę kalbą. Iš ten, bedainuodami ir beklausydami profesoriaus įdomių kalbų, plaukėm į Klaipėdą. Išlipus Klaipėdoje į krantą, aš nuo ekskursijos atsiskyriau ir išėjau į miestą. Po poros valandų grįžęs sužinojau, kad policija areštavo prof. Dovydaitį. Tikrosios arešto priežasties nežinojome. Spėjome, kad jį areštavo už kalbą, pasakytą pavasarininkų suvažiavime. Dovydaitis savo kalbose mėgdavo cituoti Šv. Raštą, ypač ištraukas iš šv. Augustino knygos „Apie Dievo Valstybę". Mažo išsilavinimo policininkai tokias ištraukas pritaikydavo tautininkų valdžiai ir manydavo, kad jos yra kurstymas prieš esamą santvarką. Prof. Dovydaičio, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo akto signataro, mokslininko, jaunuomenės auklėtojo ir be dėmės patrioto, areštas sukėlė didelį pasipiktinimą ne tik Lietuvos katalikškojoje visuomenėje, bet ir nuosaikiųjų tautininkų tarpe.

Prof. Dovydaitis labai daug laiko skirdavo ateitininkams. Vieną kartą, važiuojant traukiniu į Biržų moksleivių ateitininkų slaptai ruošiamą šventę, ilgokai teko su juo pasikalbėti. Paklausiau, kaip profesorius sugeba skirti tiek daug laiko ateitininkams. „Buvau, — sako, — nuo ateitininkų atsiskyręs. Jaučiu sąžinės išmėtinėjimą. Dabar noriu atidirbti už tą laiką". Čia profesorius turėjo mintyje tą laiką, kai 1927 m. Palangos konferencijoje Ateitininkų Federacijos vadu buvo išrinktas ne jis, o prof. Stasys Šalkauskis.

Paskutinis mano pasimatymas su prof. Dovydaičiu buvo labai liūdnas ir giliai įsmigo į mano atmintį. 1940 m. rudenį buvau atvykęs į Kauną iš Linkaičių, kur dirbau ginklų dirbtuvėse. Neseniai buvo įvesti rusiškieji rubliai. Žmonės buvo apiplėšti, atlyginimai maži, kainos aukštos. Žodžiu visi, su mažomis išimtimis, buvo „sulyginti". Einant nuo Laisvės alėjos Vytauto prospektu, pamačiau iš kitos pusės gatvės ateinantį, ūkininko rūbais apsirengusį, barzda apžėlusį žmogų. Pamaniau, kad čia ateina rušikasis burliokas. Žiūriu, kad tas „burliokas" suka į mano pusę. Jam arčiau priėjus, pamačiau, kad tai prof. Dovydaitis. Rusams okupavus Lietuvą, jis gyveno savo ūkelyje, kurį buvo gavęs, kaip Nepriklausomybės Akto signataras. Po trumpo pasikalbėjimo pasakė, kad atvažiavęs į Kauną ir norįs nusipirkti pečiuką. Esą jau šaltos naktys ir be pečiaus negalįs apseiti. Neturįs pinigų, buvęs pas kelis kolegas, bet niekas nepaskolinęs. „Aš, — sako, — kai kuriems praeityje esu padėjęs, o kai man reikia, niekas neskolina". Tikrai buvo graudu ir tragiška žiūrėti į tą asmenį, kurio dosnumą ir jautrią širdį gerai žinojau. Sužinojęs, kiek kainuoja pečiukas, kurį jis norėjo pirkti ir, laimingu sutapimu, prie savęs turėjau pakankamai pinigų. Daviau profesoriui reikalingą sumą. Atrodo, kad profesorius, beieškodamas paskolos buvo jau gerokai vaikščiojęs ir visiškai nusivylęs. Kai padaviau pinigus, taip susijaudino, kad akyse pasirodė ašaros. Ir aš buvau nepaprastai sujaudintas tokia tragiška jo būkle. Kartu jaučiau malonų pasitenkinimą, kad galėjau padėti į vargą patekusiam, daug Lietuvai ir ateitininkų organizacijai nusipelniusiam asmeniui. Tuo laiku nenujaučiau, kad tas mudviejų pasimatymas bus paskutinis.

ATEITININKŲ SĄJUNGOS BYLA

Zigmas Slibinas

Vakarus keičia Rytai, Lietuvos žemę trypę kaustyti kareivių su žalsvom uniformom batai, pasikeičia į kyšančius iš pilkų milinių „kerzavus" batus. Kepures su kaukole, diržų sagtis su „Gott mit uns", pakeičia penkiakampės žvaigždės ir pjautuvai su kūjais. Štuthofo, Dachau ir kitus kanclagerius, paruoštus ir lietuviams, keičia ištisas Vorkutos, Karagandos, Dziskasgano bei kitų vietovių gulagas, pasiruošęs priimti mūsų tautiečius. Šūkiai: „Pirmyn į Rytus!", pakinta į: , Visų šalių proletarai, vienykitės!"

Pravartu prisiminti, kad pietų, rytų ir vakarų kaimynai, nuniokoti karų, sukeltų tikrai ne mūsų tautos, ėjo per šią šventą Lietuvos žemę, ieškodami kasdieninės duonos...

Kaune 1944-ųjų metų rugpjūčio pirmąją jau šlaistosi raudonieji, dunda jų tankai ir pabūklai. Artilerijos salvėms dar tebedundant vakarų pusėje, grįžtame į Kauną. Ryžtamės padėti prikelti iš griuvėsių, karo nuniokotą, Lietuvos ūkį. Pražygiuojančių kareivių šūksmai lyg ir teikia šiokių tokių vilčių. Tad kimbam į darbą.

Deja, neilgai tenka darbuotis. Pradeda suktis NKVD ratas, traukdamas į save vis naujas ir naujas aukas. Daugeliui tenka skubiai palikti Kauną, o likusieji žvalgosi, kas bus toliau. Ilgai laukti nereikia.

Tiems laikams charakteringa yra Ateitininkų sąjungos byla, prasidėjusi, kaip ir visos kitos, areštais. Vėlyvą keturiasdešimt ketvirtųjų rudenį suimamas studentų kapelionas tėvas A. Bieliūnas, SJ, o netrukus ir studentė stomatologė Bronelė Karaliūnaitė. Pradedama regzti byla. NKVD rūsių kamerose krauju paplūdę dejuoja kaliniai.

Tardytojas Pogneribko neriasi iš kailio, norėdamas suregzti rimtą bylą prieš Ateitininkų sąjungą. Po gero pusmečio ir šių dviejų suimtųjų intensyvaus tardymo, jau keturiasdešimt penktųjų liepos 21 d., suimami dar keturi ateitininkai: buvę studentai technikai Jonas Antanaitis ir Juozas Vaičaitis; medikės Elenutė Marcinkevičiūtė ir Onytė Etmanavičiūtė. NKVD rūsiuose vėl vyksta tardymai, daugiausia tik naktimis.

Tardytojas Pogneribko labai intensyviai klausinėjo visus suimtuosius, išskyrus Onytę Etmanavičiūtę, apie Juozą Prapuolenį. Matyt, labai norėjo per jį, kaip studentų ateitininkų choro seniūną, apkaltinti ir patį chorą, kuris buvo neatskiriama Sąjungos dalis ir taip gražiai giedojo per studentų pamaldas visą okupacijos laikotarpį. Studentų at-kų chorui ilgus metus vadovavo kompozitoriai ir dirigentai: B. Budriūnas, Vl. Baltrušaitis, Dambrauskas, o ilgametis jo seniūnas buvo Jonas Virbickas, enkavedistų suimtas Panevėžyje ir Utenos kalėjime nužudytas.

Tardytojui reikėjo labai didelių pastangų, siekiant įrodyti Ateitininkų sąjungos antitarybiškumą, o šūkį „Visa atnaujinti Kristuje" esant diversiniu. Teko studentų kapelioną A. Bieliūną, invalidą po insulto, visiškai išsekinti, vyrus terorizuoti, o kai kurias merginas, nuogai išrengtas, gainioti NKVD tardymo kabinetuose. O visų kaltė, pasirodo, esanti tokia: Ateitininkų sąjunga buvusi uždaryta keturiasdešimtaisiais metais, korporacijos Gaja, Grandis ir Moksleivių centras likviduotas, tad jų veikla vokiečių okupacijos metu buvusi nelegali — antitarybinė. Reikėję buvusiems ateitininkams stoti į pogrindį ir eiti į mišką pas raudonuosius partizanus. Tai toks, iš esmės, buvo kaltinimas Ateitininkų sąjungos korporacijų atstovams su studentų kapelionu priešakyje!

Visi kaltinami tuo pačiu — garsiuoju RTFSR baudžiamojo kodekso 58 straipsniu 1a ir 11 — tėvynės išdavimu. Tokios bylos yra dažniausiai karinio tribunolo kompetencijoje.

Artimieji, likę šiapus grotų, mėgina daryti žygius, kad išgelbėtų suimtuosius ar bent sušvelnintų jų likimą. Kun. Matas Nakas, vienos iš suimtųjų dėdė, siunčia savo seserį Emiliją Tumėnienę pas dr. A. Bieliūnienę, kurios žinioje viena iš suimtųjų dirbo kaip gydytoja, pamėginti paveikti „teisingumą". Dr. A. Bieliūnienė, tuometinė vienos Kauno medicinos įstaigos vadovė, užmezgė kontaktą su karinio tribunolo teisėju. Jos pastangos neliko be vaisių.

Karinis tribunolas 1945 m. rugsėjo 24-25 d. svarstė visų suimtųjų bylą ir visus apkaltino tėvynės išdavimu, nes jie vokiečių okupacijos metais buvo Ateitininkų sąjungos korporacijų bei moksleivių centro vadovais. Apsieita be teismo tarėjų ir be liudininkų. Dalyvavo tik advokatas su teisėju ir sekretore.

Jonas Antanaitis ir Juozas Vaičaitis, teismo eigoje paklausti: „Kokios jūs norėtumėte Lietuvos?", atsakė: „Be rusų!" Abudu gavo po 10 metų pataisos lagerio ir tremties, kurią atliko Sibiro lageriuose. Kun. A. Bieliūnas, taip pat nuteistas 10 metų, kaip invalidas buvo paliktas Lietuvoje, Šilutės lageryje, kur po keleto metų, jau atlikęs bausmę, mirė kankinio mirtimi. O merginos — E. Marcinkevičiūtė ir O. Etmanavičiūtė — kurioms teisėjas šio klausimo neuždavė (matyt, tikėjosi išgirsti tokį pat atsakymą), buvo išteisintos ir paleistos. Br. Karaliūnaitė palikta pertardymui dėl nepakanka-

mos kaltinimo medžiagos. Po kurio laiko ir ji buvo paleista.

Teismas truko dvi dienas ir vyko kalėjime Mickevičiaus gatvėje. Po nuosprendžio prokuroras padavė kasacinį skundą, bet teismas jo nepatenkino. Šitokiam bylos nuosprendžiui lemiamos reikšmės turėjo dr. A. Bieliūnienės veikla. Ji, rizikuodama savo padėtimi, drąsiai gelbėjo nekaltus žmones nuo Sibiro tremties. Deja, jos veiklą pastebėję, NKVD organai ją areštavo, tardė, terorizavo. Persirgusi insultą, po keleto metų ji mirė Kaune.

Tokia yra šio unikalaus Ateitininkų sąjungos teismo proceso pabaiga. Minint Ateitininkų sąjungos 80 metų įkūrimo sukaktį, pravartu prisiminti ir šitą jos istorijos dalelę. Pasklidę po visą pasaulį ir tėvynėje tebegyvenantys ateitininkai su gilia pagarba gali prisiminti savo buvusį kapelioną, nekaltai kentėjusį bolševikiniame kalėjime — kun. Antaną Bieliūną, SJ. Užbaigti noriu Ateitininkų himno posmeliu:

Ateitį regim Tėvynės laimingą,
Šviečia štai kryžius ant mūs vėliavos.
Stokime drąsiai į kovą garbingą,
Dirbkim, kovokime dėl Lietuvos.

Tai Jurgio Tilvyčio-Žalvarnio sukurtas Ateitininkų himnas. Jo autorius anžinai ilsisi Marijampolės marijonų vienuolijos kapinėse. Kas metai ant jo kapo, esančio prie pagrindinio tako, trečio kryžiaus, per Vėlines dega žvakelė. Ateitininkų sąjungos įkūrėją ir ideologą prof. Praną Dovydaitį priglaudė Sibiras, o prof. Stasį Šalkauskį — šventoji Lietuvos žemė.

Studentų at-kų choras 1940.VI.15 d. Kaune su dirigentu Dambrausku.

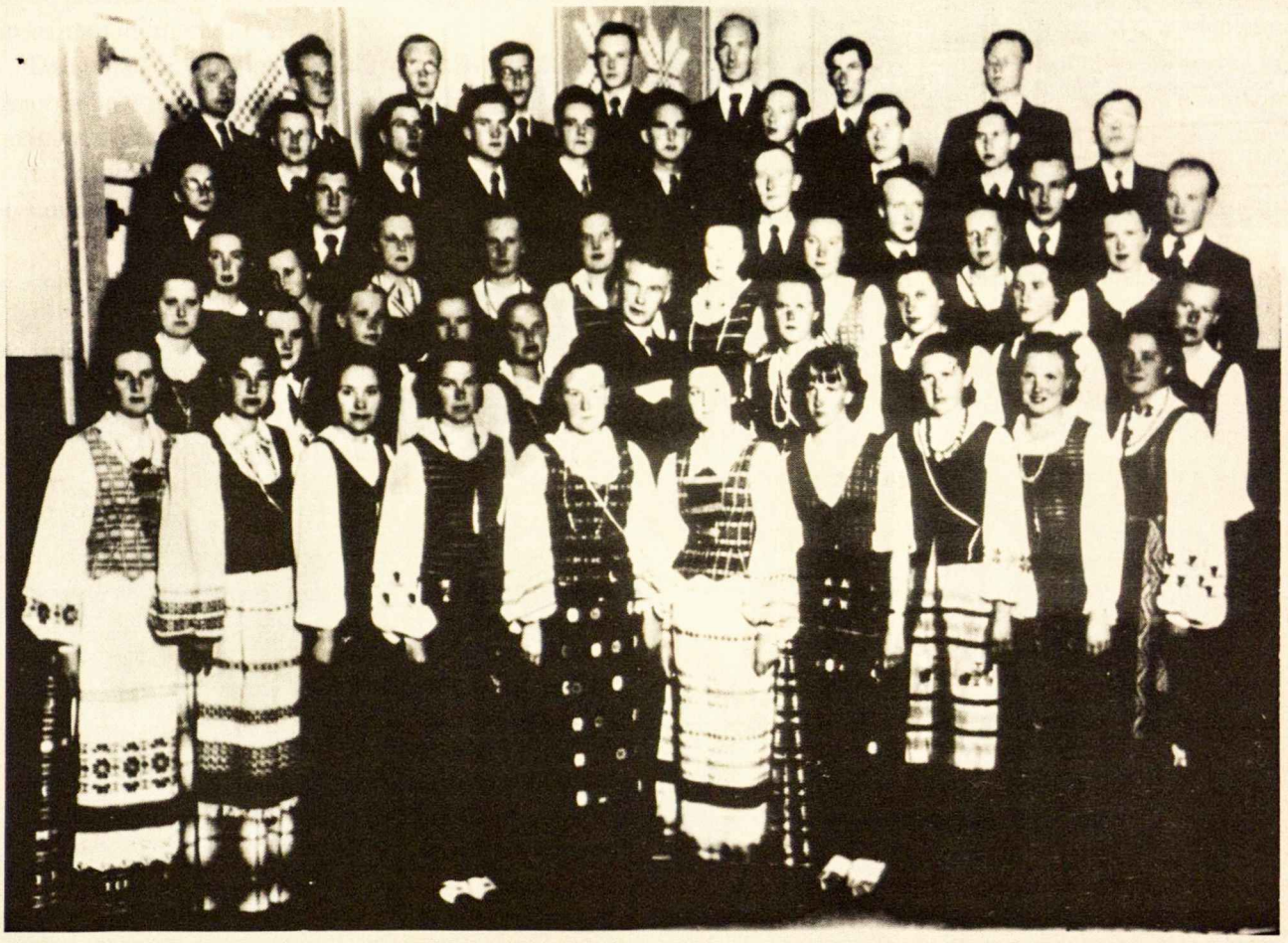

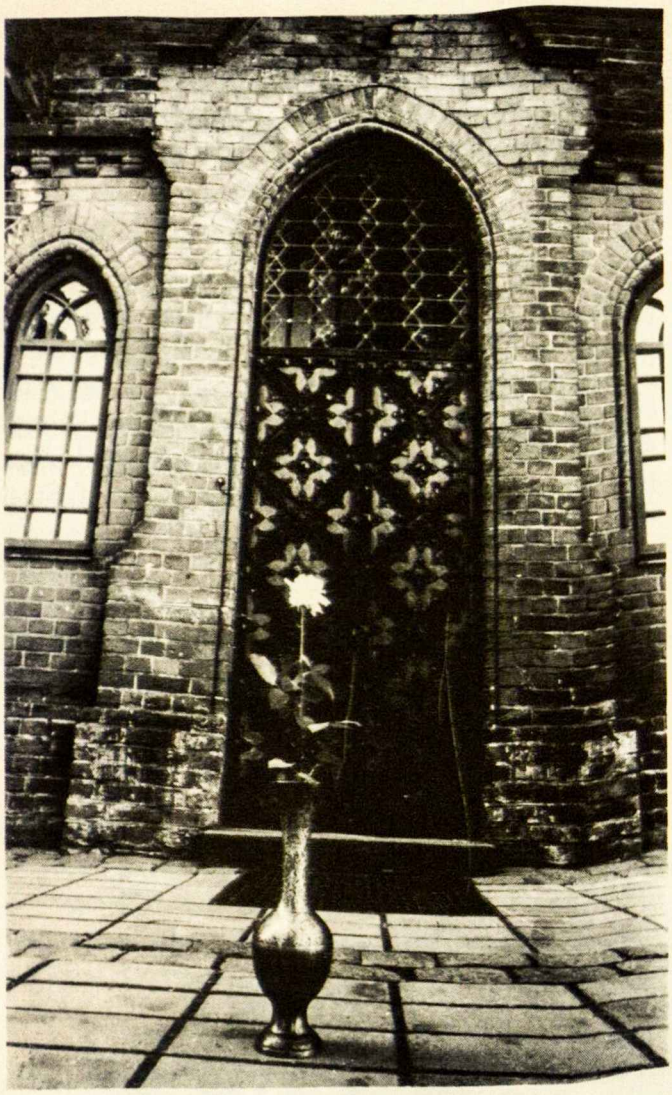

Kauno arkikatedros durys. Nuotr. Algirdo Kairio

Vytautas Mačernis

MALDA Į ŠV. KAZIMIERĄ

O, Kazimierai Šventasis,
Kai tauta pavojuj bus,
Ar išvesi, kaip anąsyk
Pergalės kovon pulkus?

Ar Tu leisi, kad baltoji
Mūsų žemės lelija
Po raudono žirgo kojom
Būtų amžiams sutrypta?

Ją tvirtai laikyki rankoj,
Dengdamas globos skydu,
Tepraūžia ją aplankę
Visos audros iš rytų.

Alfonsas Tyruolis

ŠV. KAZIMIERUI

Tėvynės mūsų Lietuvos Globėjau,
Kazimierai, šventasis karalaiti,
Tavin dėjonės mūsų, maldos aidi:
Užtarki ją, tiek sykių jai padėjęs.

Čia žemėj lelija skaisčia žydėjęs,
Savo pėdom kviesk mūs jaunimą eiti,
Kad jis, pamildamas dorybių kraitį,
Vėl taptų tėviškės naujos grindėju.

Ak, kad sugrįžtume Tave pagarbint
Į seną Vilnių katedroj šauniojoj,
Kurios altoriuj Tavo palaikai brangieji,

Ir kad, įveikę kūno audrą žvarbią
Ir stoję Viešpaties akivaizdoj šventojoj,
Įžengt galėtume, kur Tu esi įėjęs.

Leonardas Andriekus

ŠV. KAZIMIERUI

Geso Tavo rūmuose žiemos naktim žibintai,
Nušlamėdavo triukšmingų puotų ūžesys, —
Tu jautei, koks poilsis saldus, kai snaigės krinta
Ir prasiveria sapnų šalis šviesi.

Snaudė Vilniuj apsnigti kalnai, laukai ir girios,
Snaudė Gedimino Vilkas Paneriuos,
Tik Tu, baltu berželiu gilioj maldoj pasviręs,
Prie bažnyčios durų laukdavai aušros.

Gal jautei tada, jog amžinai reikės budėti —
Neišleisti Lietuvos sodybų iš akies:
Ir kai laisvėje ramiai šlamės klevai pas klėtį,
Ir vergijoje, kai Nemunas krauju tekės.

Šiandie, Tavo šventėje, vėl baltos snaigės krinta,
Tik nenutilsta mūsų verksmo ūžesys...
Bet mes turime Tave — tamsybėj degantį žibintą
Ir vis laukiame, kada pakils aušra šviesi.

KRISTAUS VARDU MES SKELBIAME NAUJO AMŽIAUS PRADŽIĄ

Darius Udrys

Mes stovime kryžkelėje. Vėl, kaip ir šio šimtmečio pradžioj, žmogų supa įvairios pasaulėžiūros. Vakarų Europoj ir Šiaurės Amerikoj, ypač universitetuose, įsigalėjusios materializmo, natūralistinio humanizmo bei laisvamaniškumo pasaulėžiūros ragina žmogų tesirūpinti savo paties malonumais, o Rytų Europos žmogų, ką tik išsilaisvinusį iš socializmo bei valdžios priversto ateizmo, pasiryžusį savo gyvenimo sąlygas pagerinti vakarietiškos ekonomijos reformomis, ieškantį naujos dvasinės buities Markso ir Lenino kulto subyrėjimo pasekmėj, grasina nauja, jau vakarietiško stiliaus, vergija. Šiandien nebe tiek politinė vergija mums visiems gresia, kiek dvasinė vergija. Tai vergija ne kokiam vadovui, partiečiui ar prezidentui, bet vergija sau ir savo paties malonumams.

Daugelis šių laikų pasaulėžiūrų pasižymi žmogaus arba žmonijos malonumų siekimo perdėtu išaukštinimu, kartais net žmogaus arba žmonijos sudievinimu:

1. *Natūralistinis/bedieviškas humanizmas* — tai yra šio šimtmečio pasaulėžiūra, atmetanti Dievą ir antgamtinį pasaulį, laikanti visos žmonijos gerovės įgyvendinimą kilniausiu gyvenimo tikslu, pasitikinti, kad žmogaus samprotavimas, gamtos mokslai bei demokratija išspręs visus žmonijos klausimus.

2. *Materializmas*—tai nereiškia vien tik daiktų pervertinimą, bet nurodo tą įvairiašakę pasaulėžiūrą, kuri teigia: a. kad tikrovė susideda tik iš materijos (neigia Dievo bei žmogaus dvasios ir sąmonės buvimą), b. kad tikrovės buvimą galima išaiškinti grynai medžiaginiais pagrindais, d. kad kūniškieji pasitenkinimai bei malonumai ir turto įsigijimas yra aukščiausios, o gal net vienintelės, vertybės ir d. kad žmonijos istoriją ir žmogaus veiksmus galima paaiškinti grynai ekonomiškais pagrindais (žr. Karl Marks „Ekonomiška lemtis", *Das Kapital).*

3. *Neo-pagonizmas* — ši sąvoka apibūdina visokius, vadinamo „Naujojo amžiaus" (New Age) įsitikinimus: panteizmą („kosminės košės" teoriją, pagal kurią gamta, visata ir net patys žmonės yra Dievo, ar bent kažkokios bendros sąmonės dalys); spiritizmą (kad gamta yra apgyventa dvasių ir kad su tomis dvasiomis galima santykiauti); fatalizmą (kad žmogaus gyvenimas yra nulemtas, nepakeičiamas); subjektyvų idealizmą (kad tikrovė yra tik žmogaus sąmonės sukurta, bet neegzistuoja konkrečia prasme); objektyvų idealizmą (kad tikrovė yra sukurta, anksčiau minėtos, „kosminės košės"); įsikūnijimą nauju pavidalu (reinkarnaciją); kristalų jėgos vartojimą; ateities pranašavimą per burtus,

MAS Žiemos kursų dalyviai š.m. Dainavoje. Nuotr. Audros Grigaliūnaitės

magiją ir astrologiją ir t.t. Neo-pagonizmas yra pasaulėžiūra be aiškių dogmų ir nustatytų tiesų. Jo turinį pats žmogus pasirenka ir gali net pakeisti, kaip jam asmeniškai patogiausia*.

Visos šios pasaulėžiūros yra priešingos ateitininkiškajai pasaulėžiūrai. Tačiau šias pasaulėžiūras jau daugelis Vakaruose yra pasisavinę. Ištvirkavimas, abortai, homoseksualizmas, išprievartavimai, vagystės, žudymai — ar tai yra neišvengiami laisvos visuomenės gyvenimo reiškiniai? Ar šitokią visuomenę iš viso tinka vadinti laisva? Ne. Šie reiškiniai kyla ne iš žmogaus politinės laisvės, bet iš jo dvasios ir moralės sužlugimo. Žmogui paneigus Dievą ir išaukštinus save virš visko, prapuola vienintelis pateisinimas tų žmogaus teisių, kurios ne valdžios ar valstybės suteikiamos, bet Dievo duotos. Jeigu Dievo nėra ir Jo įstatymai negalioja, tai gėris ir blogis tampa tik reliatyviomis sąvokomis. Šitokios pasaulėžiūros neveda žmonijos nei link Dievo, nei link visuotinio gėrio. Jos priveda prie baisiausių politinių ir visuomeninių reiškinių — nacizmo, totalitarinio socializmo, pasaulinio masto karų ir pan. Pagal šias pasaulėžiūras, jeigu žmogui ar žmonijai atrodo naudinga, pavyzdžiui, žudyti kokią nors žmonių grupę (kaip naciams žydus, arba dabar negimusius kūdikius), tai tas žudymas yra ne tik pateisinamas, bet ir geras! Žmogus, o ne Dievas, tada nusprendžia, kas gera ir kas bloga.

Rojaus sode, pasaulio pradžioj Žaltys sugundė Adomą ir Ievą, kad valgytų Dievo uždraustą obuolį:

— Jūs būsite kaip Dievas. Pažinsite gėrį ir blogį.

Ir šiandien jis žmogų dar vis gundo:

— Save paskelbk viešpačiu ir viską valdyk pagal savo norus ar patogumus, o ne pagal Dievo valią ir Kristaus mokslą.

Mes stovime kryžkelėje. Prasideda nauja era ne tik mūsų pačių tautai, bet ir visam pasauliui. Dvidešimt pirmojo amžiaus — trečiojo milenijaus — išvakarėse atgimsta tautos: atgimsta ir išsilaisvina iš politinės vergijos. Daugelis, pamatę savo gyvenimo tuštumą, ieško naujos krypties, ieško tiesos, ieško ne tik politinės, bet ir dvasinės laisvės. Ar žmonija pasirinks tiesųjį kelią, ar toliau žengs dvasinės prarajos link? Ar ideologinę, dvasinę spragą užpildys krikščioniškosios vertybės? Daugelis jau yra klaidžiu keliu pasukę, pasirinkę ne Dievo ir artimo meilę, o tik savimeilę.

Broliai ir sesės, nenusivilkime pamatę šio pasaulio blogį. Nenusivilkime persekiojami ir išjuokiami tų, kurie tiesos nepažįsta arba jos nepaiso. Nenusivilkime, o džiūgaukime, nes esame Kristaus išrinkti visą pasaulį per Jį atnaujinti! Mūsų pasiuntinybė sunki, bet kartu su šv. Paulium žinokime, kad viską galime pasiekti per Kristų, kuris mus stiprina.

Tat, Kristaus vardu, mes skelbiame Naujo amžiaus pradžią, skelbiame atnaujintą pasaulį, kurio ženklas yra kryžius, kurio įstatai yra Dievo ir kurio Viešpats yra Kristus!

* Natūralistinio humanizmo ir materializmo apibūdinimai išversti iš Dagobert D. Runes, ed., *Dictionary of Philosophy*, Litchfield, Adams & Co., Totowa, 1970, psl. 132 ir 189.

ĮSPŪDŽIAI IŠ VII-JO PLJ KONGRESO

Vika Ross

Atvažiavus į šiltąją Argentinos sostinę Buenos Aires, nebuvo sunku suprasti, kodėl šiam miestui duotas pavadinimas „geras oras". Netrukus po šio pirmo malonaus įspūdžio teko pajusti ir žmonių šilumą, kai mus — Kanados lietuvių atstovų saują — aerouoste sutiko Argentinos lietuviai. Buvom nuvežti į Lietuvių centrą, kur tučtuojau galėjome pajusti kongreso dvasią. Viskas buvo gražiai paruošta ir organizuota: ant grindų net buvo prilipdyti popieriniai „pėdsakai", kad nepaklystume naujoj vietoje.

Susitikimo su jau atvykusiu jaunimu iš Amerikos, Europos, Australijos ir, aišku, iš pačios Pietų Amerikos. Kartu su mumis atvykę turistai ir šiaip dalyviai buvo nuvežti į viešbučius, o atstovai išskirstyti į globojančias šeimas. Aš su pora kitų buvau priimta Danelių šeimos (tėvas lietuvis, mama argentinietė). Penkių dukterų vyriausia Veronika, pereitais metais lankiusi Vasario 16 gimnaziją, kalba lietuviškai (ir, be to, labai gerai kalba). Kai jos nebūdavo, turėjom sunkumų susikalbėti, bet, naudodami savo labai ribotą ispanų kalbos žodyną, susišnekėdavome.

Kai kongresas buvo oficialiai atidarytas 1991 m. gruodžio 19 d., nuotaika jau buvo nuostabi. Pamačius tokį „tarptautinį" lietuvių sambūrį, pasaulis mums atrodė labai mažas... Buvo aiškiai matyti šiltų draugysčių užuomazga, kai baliaus gale visi, susikibę rankomis, dainavome lietuviškas dainas, kol mus turėjo beveik varyte išvaryti iš salės. Šis pirmas bendras vakaras taip ir nustatė tolimesnį kongreso ūpą.

Argentinoje vyko didžiausia ir svarbiausia kongreso programos dalis: atstovai suvažiavo į stovyklavietę, esančią maždaug už šimto kilometrų nuo Buenos Aires,

kur įvyko svarbios diskusijos dėl PLJS (Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos) ateities. Tuo pačiu metu Buenos Aires mieste pasirodė Melburno teatro grupė, buvo meno paroda, o turistai keliavo po Argentiną. Visi vėl susirinkome Kūčioms ir Kalėdų dienai.

Turbūt niekas neužmirš ypatingosios Kalėdų dienos. Buvo suruošta argentinietiška „Fiesta gaucho". Po Kalėdų Mišių valgėme tradicinį argentinietišką maistą, grojant ispaniškai muzikai. Po to mums parodė, kaip melžiamos karvės, o, kas drįso, galėjo paragauti šilto, labai šviežio pieno tiesiai iš karvės tešmens. Tačiau turbūt juokingiausia ir savotiškiausia dienos programos dalis buvo paršiukų rungtynės. Keturi žmonės su odiniais botagais bėgo paskui savo paršus. Tas, kuris neįkrito į dumblą, ar kurio paršas nenubėgo į priešingą pusę, laimėjo. Iš tikrųjų Kalėdų dienos oras buvo labai šaltas ir negražus, bet su tokiais įdomiais užsiėmimais visi greitai orą užmiršo.

Gruodžio 26 d. buvo Toronto „Gintaro" tautinių šokių grupės koncertas Buenos Aires mieste, o po to jau plaukėm laivu į Montevideo-Urugvajaus sostinę. Montevideo uoste mus vėl šiltai sutiko. Urugvajuje laukė daug įdomių įvykių: „Asado Criollo" — urugvajietiška gegužinė; ekskursija iki „Punte de l'Este", kur yra žavus pležas ir nemažiau žavi ganta; talentų vakaras su labai smagiu Naujųjų Metų sutikimu.

Talentų vakare buvo įdomu pamatyti labai įvairią programą: kaip lietuviai iš skirtingų pasaulio šalių išsireiškė lietuviškai arba parodė savo gyvenamųjų kraštų meną. Pavyzdžiui, mergaitė ir berniukas iš Kolumbijos pašoko porą kolumbiečių tautinių šokių; Australijos lietuviai padainavo australietišką dainą, o Pietų amerikiečiai labai juokingai dainavo ispaniškai. Iš Šiaurės Amerikos atvykę lietuviai dainavo įvairių dainų ir atliko kitų pasirodymų. Keli lietuviai iš Lietuvos sukūrė dainas ir deklamavo eilėraščius. Talentų vakaras buvo ypatingas ne tik pasirodymais, bet ir dėl to, kad suteikė bendrą lietuvių kultūros išsivystymo skirtingose pasaulio šalyse vaizdą.

Viskas labai sklandžiai klostėsi Urugvajuje, bet po trumpo ir labai malonaus buvimo, atėjo laikas toliau keliauti — į Braziliją. Pakeliui į Sao Paulo teko aplankyti vieną nuostabiausių gamtos stebuklų: Iguazų krioklius. Jei kada esate matę Šiaurės Amerikos Niagaros krioklį, tai reikėtų tą vaizdą pasidinti bent šimtą kartų, kad galėtumėte įsivaizduoti Iguazų krioklių didumą ir žavumą.

Brazilijoje buvo truputį kitaip, nes žmonės kalba portugališkai, ir apskritai, yra skirtingo charakterio negu, pavyzdžiui, argentiniečiai ar urugvajiečiai. Čia taip pat labai ryškiai matėme baisaus skurdo vaizdus. Nuo jų nebuvo įmanoma nusisukti. Tas neturtas ne vieną priverte pagalvoti apie patogias, ir net per patogias, mūsų gyvenimo sąlygas Šiaurės Amerikoje.

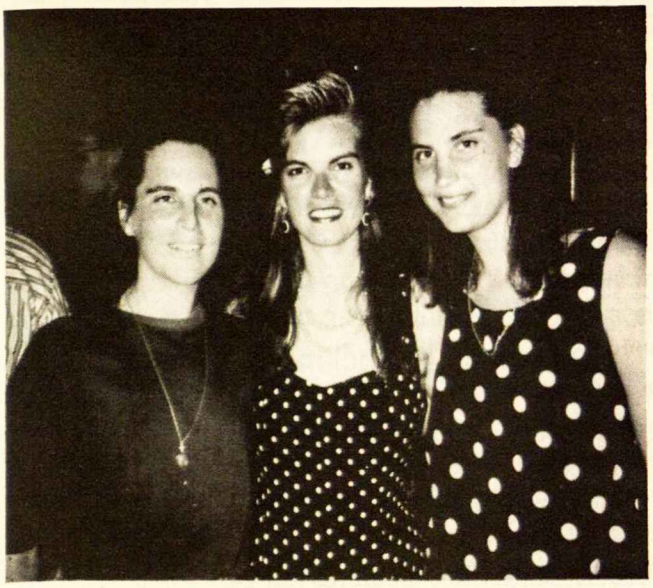

Trys ateitininkės VII-jame PLJS kongrese Argentinoje 1991 gruodžio 24 d. (iš k.): Elina Gaidimauskaitė (Argentina), Danutė Petrusevičiūtė (JAV) ir Luciana Gaidimauskaitė (Argentina).

Pagrindinis kongreso renginys Brazilijoje buvo stovykla. Dalyviai ir atstovai savaitę praleido labai raiškioje gamtos aplinkoje. Stovyklavietė yra už Sao Paulo miesto, priklauso lietuviams ir vadinasi „Lituanika". Ten turėjom progą dalyvauti įvairiuose darbo būreliuose, pailsėti, pabendrauti ir taip pat džiaugtis Lietuvos jaunimo delegacijos labai pavėluotu atvykimu. Pasirodo, kad jie turėjo labai daug bėdos, išskrendant iš Maskvos. Iš tikrųjų delegacija spėjo atvykti tik į paskutinės savaitės galą. Jos atvykimas buvo labai naudingas. PLJS toliau tęsė savo programą Brazilijos stovykloje, kad galėtų naudotis Lietuvos atstovų įnašu. Mums su jais buvo nesunku rasti bendrą kalbą. Visi buvome labai patenkinti jų dalyvavimu.

Nors VII-jo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso oficialus uždarymas įvyko sausio 8 d., kongresas tikrai neturi pabaigos. Draugystės, patirtys, sprendimai, kuriuos kongresas pagimdė, nenustos vystytis ir tęstis toliau. Mūsų — lietuvių — pasaulis darysis dar glaudesnis ir mažesnis. Man yra sunku tiksliai perduoti kongreso reikšmę ir svarbą. Kai mėginu, į galvą ateina žodžiai, kuriuos tarė Aurelijus Katkevičius (atstovas iš Lietuvos). Jis sakė, kad mes visi, kurie dalyvavome kongrese, patyrėme ir išgyvenome vieną bendrą savo gyvenimo dalelę, kurios iš mūsų niekas negali atimti. Ar ši neapčiuopiama susijungimo ir vienybės sąvoka negalėtų būti palyginta su stipriausiais klijais, kurie suvienytų pasaulyje išbarstytą lietuvišką jaunimą?

„ENTUZIAZMO MAN TIKRAI NETRŪKSTA!"

Pasikalbėjimas su Danute Petrusevičiūte, naująja JAS pirmininke

Romualdas Kriaučiūnas

Jaunųjų ateitininkų sąjunga (JAS) yra ketvirtoji Ateitininkų federacijos sąjunga, veikianti savarankiškai, kaip ir kitos trys sąjungos. Ji apima pradžios mokyklos mokinius (iki 14 metų amžiaus). JAS siekia ugdyti narių gyvą bei veiksmingą tikėjimą, sąmoningą lietuvių tautos meilę, šeimos reikšmingumo sampratą, artimo meilę ir gerą mokymąsi. JAS oficialia pradžia laikytina 1980.III.9, kai Ateitininkų federacijos valdyba patvirtino JAS statutą.

Nuo 1992 m. pradžios naujoji JAS centro valdybos pirmininkė yra Danutė Petrusevičiūtė, gyvenanti netoli Detroito miesto, Mičigano valstijoje. Ji mielai sutiko atsakyti keletą klausimų.

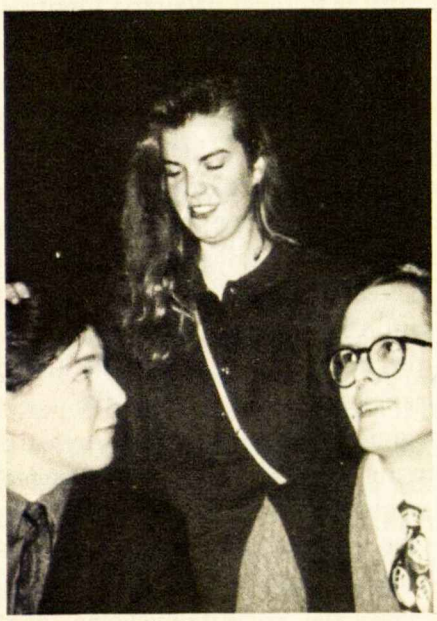

At-kų atkuriamajame suvažiavime 1989 m. Vilniuje susitikę: Aidas Palubinskas, Danutė Petrusevičiūtė ir Julius Palūnas (visi iš JAV). Nuotr. Gintos Palubinskaitės.

Pirmiausia sveikinu naujose ir svarbiose pareigose. Pernai metams baigiantis, spaudoje skaitėme, kad JAS pirmininkė tapo Birutė Bublienė, kuri taip pat yra Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkė. Vos porai mėnesių praėjus, sužinojau, kad JAS pirmininkės postas jau Tavo rankose. Gal koks perversmas įvyko? Iš tikrųjų, kokie šio pasikeitimo užkulisiai, kas paskatino ryžtis ir sutikti perimti JAS pirmininkės pareigas?

Pirmiausia dėkoju už sveikinimus. Kaip turbūt jau žinote, užpernai nesusiformavo JAS centro valdybos. Nuo 1991 veiklos metų norėjome išvengti vėl tokios maišaties. Ar galite įsiviazduoti, kad tarp visų gražių, lietuviška bei ateitininkiška dvasia gyvenančių ir veikiančių šeimų neatsirastų norinčių išsaugoti JAS vairą? Klaiku! Tikiuosi, kad šis laikotarpis buvo tik nepaprasta, vienkartinė išimtis ir tokia padėtis tikrai niekad nepasikartos! Tad nuo 1991 veiklos metų At-kų federacijos tarybos pirm. B. Bublienės iniciatyva ir jos vadovaujamos sudarėme laikiną JAS centro valdybą, kurios tikslas buvo iki 1992 m. supažindinti mane su JAS reikalais. Nemanau, kad man būtų tikę iš karto perimti valdybą. Ta kelių mėnesių „treniruotė" man tikrai padėjo (nesinori savo nežinojimu ar patirties stoka nuskriausti tuos, kuriems labiausiai noriu pasitarnauti — jaunučius). Susipažinau su statutu, posėdžių eiga, stovyklos ruoša ir pan. Kur anksčiau buvo kai kas ne taip aišku, dabar jaučiu, kad galiu drąsiai žengti pirmyn. Juk ir pati esu ateitininkų auklėtinė, su malonumu ir gilia padėka prisimenu tuos žmones, kurie pasiaukojo mano — jaunučių — kartai, nepailsdami dirbo su mumis. Iš visų tų sukauptų lobių gal pats svarbiausias elementas išliko ir mano veiklos pagrinde: tai pareigos jausmas, kad turiu pilti savo darbą, laiką ir pastangas į tą patį šulinį, iš kurio aš tiek metų pati sėmiau ateitininkiškas gėrybes.

Skaitytojams būtų įdomu daugiau sužinoti apie Tave — išsilavinimą, eitas pareigas, atliktus darbus ir pan.

Įsigijau bakalauro laipsnį iš anglų kalbos Tulano universitete, po to metus studijavau lotynų kalbą Michigan un-te. Tuomet buvau priimta į Vilniaus un-tą pasigilinti lietuvių kalboj. Grįžusi iš Lietuvos, gavau kontraktą su IBM kompiuterių firma. Kontraktas pasibaigė pereitų metų lapkričio mėn. Dabar, tik ką grįžusi iš VII-jo PLJ kongreso, nekantriai laukiu, kol gegužės mėnesį pradėsiu vėl studijuoti, siekti magistro laipsnio lingvistikos srityje.

Nuo pat mažens esu ateitininkė. Keliolika metų esu stovyklavusi, vadovavusi bei dirbusi Dainavoje. Pastaruoju metu lietuviškoje arenoje tikrai netrūksta užsiėmimų. Įkvėpta pavadinimo, džiaugiuosi SAS leidinio „Gaudeamus" atkūrimu. Nors iki šiol esu tik vieną kartą prisidėjusi savo kūryba, pasidarė tikrai malonus rūpestis galvoti, mintyse kurti, kuo toliau prisidėsiu. Taip pat esu Detroito Žiburio lituanistinės mokyklos mokytoja. Džiugu paminėti, kad po ketverių metų šiose pareigose, kiekvieną rudenį mūsų mokyklėlės darželis vis didėja. Taip pat malonu pasakyti, kad į mokyklą ateina, puikiai lietuviškai kalbantys, šaunūs lietuvaičiai.

Taip pat esu LB tarybos narė. Laukiu ateinančios tarybos sesijos liepos

mėn., kai bus sprendžiami reikalai, susiję su LAISVA Lietuva. Lietuviškoje veikloje nestinga ir pramogų: šoku tautinius šokius „Audinyje", esu lietuviškos radijo valandėlės pranešėja, Detroito sporto klubo Kovas narė...

Kaip planuoji savo turimas kvalifikacijas ir patirtį panaudoti JAS gerovei?

Veikti moku. Bet, kaip minėjau anksčiau, man pačiai buvo svarbu tiksliau susipažinti su JAS centro valdybos veikla. Jaunųjų at-kų veikla nepaprastai svarbi, nes čia liejamas pagrindas ilgam, gražiam, krikščioniškam gyvenimui. Esu pasiryžusi neapleisti pačių jauniausių. Laiko negaila, energijos netrūksta ir ateitininkiška dvasia man pačiai gyvenimo kelią šviečia, tai manau išsilaikyti visai neblogai.

Kokios, Tavo manymu, yra didžiausios problemos, reikalingos išspręsti ateinančių trejų metų laike? Kuri yra svarbiausia, neatidėliojamai sprendžiama jau dabar?

Gal ne problema, o daugiau mūsų uždavinys yra ugdyti tą stiprų tęstinumą pačiose jaunučių kuopose. Pati esu patyrusi (ypač Detroito) jaunučių veiklą, darbštumą ir pasitenkinimą ateitininkų organu. Iš aprašymų, posėdžių ir pasakojimų žinau, kad ir kitos kuopos uoliai veikia.

Šios ir kitų JAS centro valdybų didiausia būsimoji problema yra ryšiai ir bendradarbiavimas su Lietuvos ateitininkais. Geri, stiprūs ryšiai jau užmegzti, ypač nuo at-kų atkuriamojo suvažiavimo Lietuvoje, kuriame pati dalyvavau. Dabar ir visada reikia saugoti ir naudoti tuos ryšius, atidžiai stebint, kad jie darytųsi vis glaudesni.

Kas Tave džiugina, stebint ir dirbant lietuvišką, ypač ateitininkišką darbą?

Labiausiai mane džiugina du dalykai. Pirma, kad kasmet, ar tai lietuviškoje mokykloje, ar jaunųjų at-kų kuopose, įstoja nauji lietuviukai mokiniai ir nariai. Antra, kad nesu vienintelė jaunimo atstovė lietuviškoje bei ateitininkiškoje veikloje. Esu maloniai nustebinta, kiek daug mano bendraamžių šauniai, sėkmingai perėjo tą nutautimo grėsmės laikotarpį. Tėvelių bei įvairių organizacijų dėka išlikome lietuviais: savo kalba, darbais, siekiais. Aiškiai matyti,kad išeivijos lietuviškasis žiedas dar ilgai nenuvys. Tokio stambaus, kilnaus kamieno atžalynas bus tikrai gražus.

Kokios nuotaikos, žvelgiant į Lietuvą, kurią jau nekartą lankei?

Lietuvą myliu nuo pat mažens. Jos istorija, dainos, menas, literatūra — tai mano namų kertinis akmuo. O kai 1989 m. ten pirmą kartą nuvažiavau, tai buvo neapsakoma dvasinė šventė. Turiu paminėti, kad iš karto nusistačiau griežtai skirti, kas buvo tikrai lietuviška, nuo to, kas yra komunizmo vergijos pasekmės. Be to pasiryžimo būtų buvę lengva kaltinti Lietuvos žmones už pastebimą dvasinį bei moralinį skurdą, į kurį dalis jų buvo įklimpusi. Sutikau daug žmonių, kurių net baisioji raudonoji priespauda nepajėgė pasmaugti: dvasininkų, disidentų, dailininkų, rašytojų... Iš karto paaiškėjo, kodėl žiauriausias žmonijos priešas — tarybinis komunizmas — nepaklupdė Lietuvos.

O kaip dar išpasakoti Lietuvos gamtą, kaimus, liaudies meną, operą, Kryžių kalną, ar doro lietuvio kilnią sielą? Jeigu sakoma, kad Lietuva yra pasakų šalis, tai ją regėti, joje pagyventi yra pati gražiausia pasaka!

Kuo Lietuvos ir išeivijos ateitininkai panašūs? Kuo skiriasi? Ar tie skirtumai yra esminiai, ar tik paviršutiniški?

Manau, kad žmogus, kuris pasirenka ateitininkiškąjį kelią, yra iš karto panašus į kitus ateitininkus, kur jie begyventų. Pasirodo, kad ir Lietuvos, ir išeivijos ateitininkai panašūs savo esmine prame: jie siekia krikščioniško kasdieninio gyvenimo vertybių, remdamiesi ateitininkiškais principais. Vienas skirtumas gana graudus: Lietuvos ateitininkai (kaip ir visi Lietuvos žmonės) kenčia buitinį vargą. Tie buitinio gyvenimo trūkumų elementai, aišku, susiję ir su organizacijos gyvenimu. To pagrindinio skirtumo šešėlyje linkiu, kad mes, išeivijos ateitininkai, būtume susipratę, prižiūrėtume, kad medžiagos — vadovėlių, maldaknygių, juostų, vėliavoms medžiagos ir pan. — mūsų bendraminčiams anapus Atlanto netrūktų. Paprasta medžiaginė parama Lietuvos ateitininkams mums neturėtų sukelti jokių problemų.

Kas darytina, kad bendradarbiavimas plėstųsi?

Jau nebe vien laiškais bendraujame su Lietuvos ateitininkais. Kaip žinote, net Lietuvos ateitininkų atkuriamajame suvažiavime dalyvavo išeivijos delegacija. Pastaruoju metu iš Lietuvos buvo atvykęs ir ilgokai Amerikoje pagyveno kun. R. Gudelis, kuris dirba su ateitininkais. Jis net suspėjo dalyvauti JAS centro valdybos rudeniniame posėdyje Čikagoje. Taip pat LAF pirmininkas dr. A. Žygas jau mus pakvietė (ir aplamai išeivijos ateitininkus) dalyvauti JAS vasaros stovyklose Lietuvoje. Norėčiau, kad kuo daugiau Lietuvos jaunimo dalyvautų mūsų pačių stovyklose išeivijoje. Tai vienas svarbesniųjų mūsų veiklos projektų.

Kokios galimybės iš Lietuvos atvykstančius į JAV nuolatiniam apsigyvenimui įtraukti į lietuvių jaunimo

organizacijas, ypač į ateitininkų veiklą?

Džiugu paminėti, kad iš Lietuvos atvažiavusios šeimos aktyviai dalyvauja mūsų organizacijose. Net ir ateitininkų gretose jau kelios įsijungę. Aišku, mūsų centro valdyba skatina vietines kuopas įtraukti naujus ateivius į savo veiklą. Pvz., vienos išeivijos kolonijos kuopa įsijungė visą šeimą į savo veiklą ir net padengė vaikų kelionės išlaidas, kad jie galėtų stovyklauti Dainavoje. Taip pat sudarytos sąlygos, kad patys naujausieji nariai iš Lietuvos galės stovyklauti veltui.

Ar Lietuvoje veikia jaunieji ateitininkai, susidedantys iš jaunučių ir jaunių grupuočių? Kokie jų ryšiai su Tavo vadovaujama JAS centro valdyba?

Taip, Lietuvoje uoliai veikia jaunieji ateitininkai. Ypač stipriai reiškiasi Lietuvos JAS centro valdyba, kuriai pirmininkauja dr. Danutė Kaminskaitė. Mūsų ryšiai su ja labai sklandūs. Aišku, juo toliau dirbsime kartu, tuo labiau dalinsimės medžiaga, darbais, mintimis. Lietuvoje taip pat sėkmingai veikia vietinės kuopos. Yra tiek daug jaunimo, norinčio dalyvauti organizacinėje veikloje, kad šią vasarą vyks net trys ar keturios jaunųjų atkų stovyklos įvairiose vyskupijose.

Kokių santykių ateityje pageidautum?

Pageidaučiau panašių, bet dar ryškesnių santykių. Kur anksčiau buvo įmanoma tik raštu susisiekti, norėčiau, kad asmenys, o ne tik laiškai, keliautų pirmyn ir atgal. Lėšų atžvilgiu reikėtų pradėti pamažu. Gal iš pradžių galėtume pasikeisti tik stovyklų vadovais, vėliau, aišku, daugiau, plačiau įvesti ir stovyklautojų pasikeitimo programą.

Ką dar turėtum paskayti, ypač išeivijos ateitininkams?

Nors man pačiai entuziazmo tikrai netrūksta, pareigom prasidėjus, vis vien noriu pasakyti, kad labai lauksiu pasiūlymų, pasisakymų, žinučių (ar net nusiskundimų) iš visų kuopų. Mūsų valdyba dirba Jums, mielieji jaunučiai! Taip pat linkiu kiekvienam iš mūsų ideologijos draugų sėkmingų veiklos metų, o dar svarbiau — pažvelgti kuo dažniau už savo kuopos ar draugovės ribų į savo brolius ir seses Lietuvoje, remti bei palaikyti juos, kiek tik galima.

Pabaigai skaitytojus bent trumpai supažindink su kitais JAS centro valdybos nariais.

Mielai. JAS centro valdybos iždininkė yra Nijolė Lapšienė. Ateitininkė nuo pat mažens, o dabar jau trečius metus yra Detroito jaunių globėja. Ji visada prisideda prie jaunųjų at-kų stovyklos ruošos. Sekretorės pareigas eina Elena Juzaitienė. Augusi Klivlande, dabar ji gyvena New Mexico. Ji buvusi MAS centro valdyboje, dvejus metus ėjusi vyriausios mergaičių vadovės pareigas stovykloje. Ji taip pat at-kė nuo jaunų dienų. Malonu pranešti, kad visų pažįstamas ir mėgstamas kun. Antanas Saulaitis sutiko būti dvasios vadu, o dar su AF tarybos pirm. B. Bubliene, kaip patarėja, visa valdyba pasiryžusi uoliai veikti ir labai laukia JAS vasaros stovyklos. Iki pasimatymo Dainavoje!

Ačiū už pareikštas mintis, pateiktą informaciją, o — svarbiausia — už parodytą entuziazmą. Sėkmės sėdint prie JAS centro valdybos vairo!

Klivlando jaunučiai/jauniai su vadovais paskutinėj eilėj iš k.: D. Šilgalis, V. Švarcienė, I. Šilgalytė, dr. M. Laniauskas ir T. Beržinskienė.

TIKIU

Šio Ateities numerio TIKIU skyrelis užpildomas labai prasmingomis maldelėmis iš knygos „Rinkinėlis stovyklai" (Vysk. P. Baltakio Sielovados tarybos leidinys, 1991 m.). Įvade kun. A. Saulaitis rašo: „Šio rinkinėlio medžiaga surinkta iš įvairiausių stovyklų, kursų, susitelkimų. Visos maldos, skaitymai ir kita medžiaga daug kartų išbandyta ir prisitaikyta". Manome, kad maldelės labai tinkamos, lengvai panaudojamos siūlomomis ir kitomis progomis.

Ateitininkų ryto malda

Viešpatie, mano dienų Dieve! Aukoju spindulius, kurie žėri mūsų vėliavoje, paženklintoje Tavo kryžiumi. Tešviečia man mokslo tiesa, ištryškusi iš Tavo išminties. Težavi mane dorumas, kuriuo esi Tu, aukščiausiasis Gėri! Teveda mane tautos reikalai į darbą ir kovą dėl Lietuvos.

Padėk mano jėgoms ir stiprink mano jaunystės sparnus, kad ištverčiau prieš visokias audras. Gydyk mano negales ir nuskaidrink mano įpročius, kad būčiau tobulas šios kovos įrankis.

Leis man išpažinti idealą pačiom mano gyvybės sultimis. Leisk man apreikšti juos pačiu mano gyvenimu, kaip yra darę tie, kurie išaugo į šviesias ir šventas mūsų kovos asmenybes.

Dieve, mano Viešpatie, padėk man šiandien, meldžiu ir prašau Tavęs. Per Kristų, mūsų Atnaujintoją. Amen.

Vakaro malda

Su paskutiniais saulės spinduliais nutyla visa, ir aš lyg girdžiu Tave, Visagali, klausiant: ar visa padarei, ko laukia iš tavęs draugai, draugės? Ar idealams naujos kibirkšties įžėrei? Ar kovą ištesėjai su savim? Ar užmaršty neiškreipei tiesos? Ar staigume neįžeidei gėrio; ar meilės užtekai kitiems?

Atleisk man, Visagali, kaip tu atleidi prašančiam ir besigailinčiam. Atleisk, nes aš tikiu begaline Tavo meile, viliuosi didžio Tavo gailestingumo, myliu Tave visa širdimi...

Ko šiandien neįveikiau, tikiuosi galėti drąsiau atlikti ryt, nes aš tikiu į Tavo gėrio brendimą manyje, viliuosi Tavo pergalės silpname daige ir myliu — Tu žinai, juk myliu visa širdimi Tave! Amen.

Ateitininkų šventei

Visatos Dieve, kurio rankose yra visa tai, ką matome, ir tai, ko nė įsivaizduoti neįstengiame; pasaulio Kūrėjau, kurio darbais žavisi menininkai, kuriuos tyrinėja mokslininkai! Susirinkome Tavo akivaizdoje, trokšdami būti su Tavimi, skleisti Tavo šviesą, meilę ir tuo būdu atnaujinti pasaulį. Žinome, kad daugelis žmonių savąją išmintį vertina aukščiau už Tavąją ir vaikščioja klaidos keliais. Tokios laikysenos pasekmes matėme ir mūsų tėvynėje Lietuvoje. Ten mūsų amžiaus jaunuoliai buvo verčiami garbinti raudonuosius stabus ir tolti nuo Tavęs, kentėti pajuokas bei persekiojimus dėl Tavo vardo.

Mes jaunatvišku užsidegimu norime tą klaidą atitaisyti ir tiesti kelius į tave. Padėk mums įsisąmoninti šią kilnią užduotį, kuri visus mus subūrė po viena vėliava. Uždeki mūsų širdis, stiprinki mūsų ryžtą, kad visos mūsų kalbos, diskusijos bei visi svarstymai vestų mus šia kilnia linkme ir paskatintų ryžtingai žengti atnaujinimo keliu, vadovaujantis gaire „Visa atnaujinti Kristuje". Amen.

Prieš susirinkimą

Viešpatie Kristau, Tu pasakei: kur du, trys susirenka mano vardu, ten ir aš esu. Būk su mumis šią valandą, vadovauk mūsų mintims ir žodžiams, atnaujink mūsų širdis ir padaryk mus vertus atnaujinti kitus per Tave, mūsų Viešpatį. Amen.

Po susirinkimo

Tavo vardu, Kristau, mes baigiam savo darbą. Tavo vardu nešam atnaujinimo vėliavą į brolių, seserų tarpą. Padėk mums ją drąsiai išskleisti, kad visur ir visada viešpatautų Tavo šventoji valia. Amen.

KRISTAUS VEIDAS

Ses. M. Palmira

Kristaus veidas kančioje

Taip jau yra, kad sutikus žmogų, pirmiausia pastebi jo veidą: linksmą, liūdną, kenčiantį. Kai Kristus gyveno žemėje kaip Dievas ir Žmogus, Jo veidas taip pat atspindėdavo skirtingas vidines nuotaikas. Žvelgti į Kristaus veidą maldoje-meditacijoje yra labai prasminga, naudinga, žavu. Jo veidas sukurtas Dieviškojo Menininko ir paliktas mūsų džiaugsmui, vidinei atgaivai.

Gavėnios metas yra gera proga kreipti gilesnį žvilgsnį į Kristaus veidą ant kryžiaus, pagarbinti Jį ir sustiprinti savo dvasinį pajėgumą, kad galėtume Juo sekti.

Visi turime savo kryžius, kurie kasdien slegia mūsų pečius. Mūsų pasaulis — kaip ištisas kryžių kelias. Vieni baigia savo kelionę ir jų paliktas kelias liudija vienokią ar kitokią kančią, ateina kiti keliautojai ir taip kryžių kelias netuštėja, vis pasipildydamas naujais. Kaip galime šį kryžių kelią pašvęsti, kad, mums praėjus, neliktų tuštuma, bet išaugtų brandūs dvasiniai žiedai, kurie lengvintų ateinančiųjų žingsnius, ryškintų kančios prasmę?

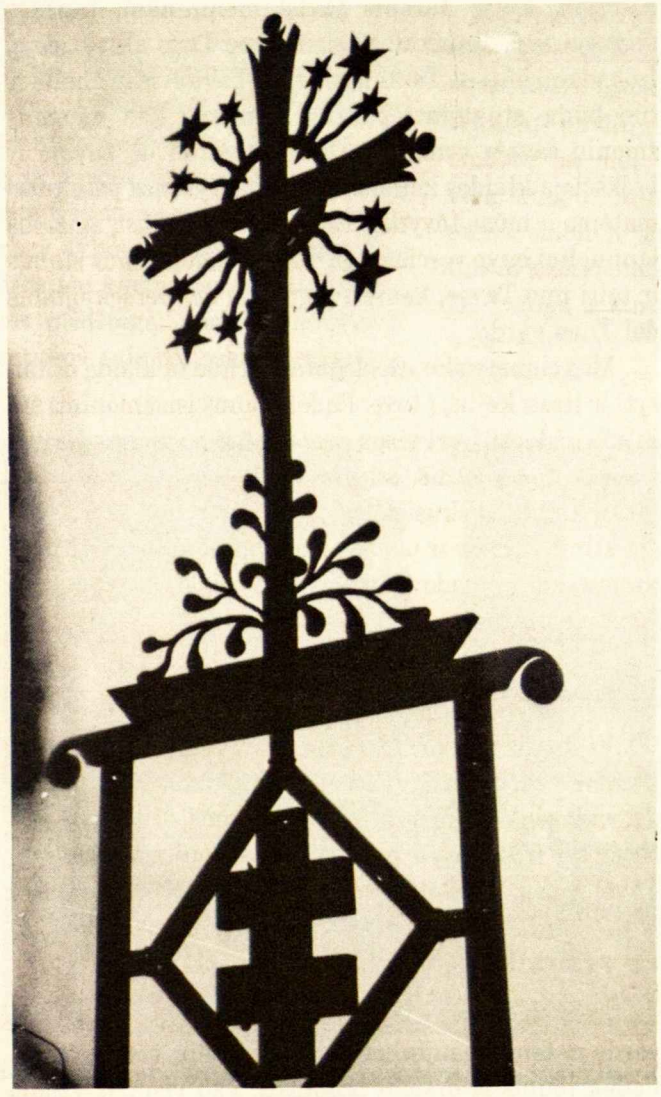

Antano Juozapavičiaus paminklas Alytuje. Nuotr. A. Rašymo

Turime labai sėkmingų priemonių: maldą, atgailą, sakramentus, pagalbą kitiems sunkumuose. Tai vis srovės, kuriomis į mūsų gyvenimą įsilieja naujos jėgos, gaivi šviesa. Visų tų malonių centre KRYŽIUS, o ant jo — pats KRISTUS.

Įsižiūrėjus į Kristaus veidą ant kryžiaus, argi galima užmerkti akis pasaulio kančiai, Jo atpirktosios žmonijos vargui? Ar gavėnia nėra tinkamiausias laikas įsijungti į Jo kančią, prisidėti prie pasaulio gelbėjimo darbo? Kokia malonė vienybėje su Kristumi tiesti pagalbos ranką pasauliui, maldauti Tėvą pasigailėjimo visiems. Dėl savo žmogiško trapumo ir silpnumo nesame be kaltės ir mes. Nėra abejonės, kad mūsų maldos ir atgailos, sujungtos su Kristaus kančia ant kryžiaus, neš nuostabius vaisius dvasiniam pasaulio atgimimui.

Ir mūsų Tauta labai reikalinga to dvasinio atgimimo, įsijautimo ir aiškaus supratimo, kad be Kristaus žūsime savo nuodėmių klampynėje. Kasdienos kryžius yra sunkus, kartais atrodo beveik nepakeliamas. Tik tam asmeniniam kryžiui susijungus su Viešpačiu, nešančiu savąjį kryžių už mus visus, pajusime Jo jėgą savyje. Iš Jo sklinda meilės jėga, uždeganti tarnauti ir tiesti ranką kiekvienam, pagalbos reikalingam. Iš Jo gauname šviesą būti kibirkštimis, įžiebiančiomis aplinką. Iš Jo ateina išmintis neskaldyti savo kryžiaus į „gabalus", bet nešti tą, kurį gyvenimas duoda. Kai kryžius pasidaro per sunkus ir bandai jį „obliuoti", vienur kitur padrožinėti, jis tampa kampuotesnis ir aštresnis. Tas, perdirbtas pagal mūsų supratimą, kryžius, tos jo atplaišos ir rakštys skaudžiai žeidžia nešantįjį. Kaltinant aplinką ar kitus dėl savo sunkumų, gali sukelti kartėlį, nerimą, norą mesti viską ir bėgti kažkur toli, toli... Tik kaip pabėgti nuo savęs?

Kryžius yra sunkus ne tik žmonėms. Jis buvo labai sunkus ir mūsų Išganytojui Jėzui Kristui. Kitaip Jis nebūtų sakęs: „Tėve, jei nori, atimk šitą taurę nuo manęs. Tačiau tebūna ne mano, bet Tavo valia" (Luko, 22,42-43).

Kad bent kiek pajustume, koks neapsakomai sunkus buvo Kristui Jo kryžius, manau, reikėtų nuolankiu ir atviru žvilgsniu sustoti ties tuo kryžiumi ir įsižiūrėti į skausmingą Jėzaus veidą. Mums į akis tuoj kristų ramybė. Neapsakomoj dvasinėj ir fizinėj kančioj — ramybė! Iš tos nuostabios ramybės kyla atlaidumas ir malda už savo kankintojus: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro" (Luko 23, 34). Tie kankintojai nebuvo vien budeliai, kurie Jėzų kryžiavo. Mes visi esame kalti dėl

Viešpaties kančios. Reikia prisipažinti, kad ir mūsų kaltės bei silpnybės slėgė Viešpaties pečius, skaudino širdį. Jei nebūtume kalti, nebūtų reikėję atpirkimo. Turime tik dėkoti ir nuolankiai atsiprašyti ne tik už save, bet už tuos milijonus, kurie gyveno, gyvena ir gyvens. Visi esame Kristaus kančios kaltininkai, o kartu ir atpirkimo malonių dalininkai. Visi esame atpirkti ir visiems dangus atviras, belieka norėti į dangų eiti. Kristuje galime rasti stiprybės nešti savo kryžių, kurio kelias veda į dangų, jeigu tik kryžių nešime su Viepačiu. Rasime jėgų ir išminties padėti kitiems kenčiantiems, nes Viešpaties veidas, pilnas neišsakomo gerumo, stiprina viltį augti dvasia.

Kristaus veidas po prisikėlimo

Ar galėjo būti apaštalų ir kitų Kristaus sekėjų širdys kada liūdnesnės, kaip Didžiojo Penktadienio popietę? Žuvo visos viltys, visi pažadai. Tie keli Kristaus ištikimieji — nemigę, nevalgę, išvargę — skirstėsi nuo Kalvarijos kalno. Galima nujausti, kad jie nebepajėgė net vienas kito guosti. Kur rasti paguodos žodį kitam, kai tavo širdis suspausta skausmo, o Kalvarijos kalne stūkso trys kryžiai, nutaškyti krauju...

Amžiais lauktasis Mesijas, kurį jie tikėjo ir mylėjo, vildamiesi didelių pasikeitimų, išlaisvinimo iš romėnų, štai prikaltas prie kryžiaus. Taip negarbingai, niekingiausia mirtimi nužudytas. Tai, ką Kristus buvo kalbėjęs apie prisikėlimą, dabar jie jau nebeprisiminė, negalėjo tikėti ir Jo pažadais. Jei Jis tikrai turėjo tą didžią galią, juk galėjo lengvai išsisukti iš statytų pinklių, dingti priešams iš akių.

Nežiūrint, kokios buvo apaštalų nuotaikos, jie vis dėlto, gal vidinės traukos vedami, buvo susirinkę drauge sekmadienio vakare. Būti kartu, dalintis kančia yra lengviau, prasmingiau, negu vienam tūnoti ir lūžti po skausmo našta. Tiksliai nežinome, ką jie veikė susirinkę. Gal pagal žydų papročius raudojo ir dūsavo, kartodami psalmes, gal dalinosi skaudžiais įspūdžiais, tačiau nėra abejonės, kad jų būsena buvo skausminga. Prie to dar prisidėjo baimė. Visi žinojo, kad Kristus buvo tą būrelį pats pasirinkęs, su juo vaikščiojo trejus metus, nuolat aiškindamas ir mokydamas. Apylinkių gyventojai apaštalus gerai pažinojo, todėl apaštalai ne be reikalo baiminosi, kad juos gali ištikti panašus likimas, kaip Mokytoją. Šv. Jono Evangelijoje sakoma: „Tos pirmosios savaitės dienos vakare, durims, kur buvo susirinkę mokiniai, dėl žydų baimės esant užrakintoms" (Jono: 20,19). Tai labai natūralu. Žmonės, jausdami pavojų, saugojasi, kaip sugeba.

Staiga tos užrakintosios kambario durys atsidaro. Viešpats atsistoja jų viduje ir nuskamba žodžiai: „Ramybė jums! Tai pasakęs, jis parodė jiems rankas ir šoną. Mokiniai nudžiugo, išvydę Viešpatį. O Jėzus vėl tarė: — Ramybė jums! Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu" (Jono: 20,20-23). Sunku pasakyti, kokį Viešpaties veidą išvydo apaštalai, kai Jis jiems pasirodė po prisikėlimo. Evangelija čia nieko neparyškina. Bet, giliau pamąsčius, šv. Jono Evangelija atskleidžia nuostabių dalykų. Jėzus jiems tarė: „Imkite Šv. Dvasią. kam atleisite nuodėmes, tam jos bus atleistos" (Jono: 20,23). Su šiais žodžiais Kristus iškelia tikrovę, kad po savo prisikėlimo Jis atnaujino žmonijos veidą.

Kas žmonijos ir žmogaus veidą sutepė? Nuodėmė. Kančios išvakarėse buvo įsteigtas atgailos sakramentas nuodėmėms atleisti. Kokia tai begalinė malonė, kai nuo mūsų sielų nuplaunamos dėmės, kurios teršia dvasinį mūsų veidą! Per išrišimo malonę mumyse suspindi prisikėlusio Kristaus veidas. Ramybė ir tyrumas, kilnumas ir tvirtybė spindi iš žmogaus veido, kai jis atlieka nuoširdžią išpažintį ir gauna išrišimą.

Po Kristaus kryžiaus aukos ir prisikėlimo mes esame Mistinio Kristaus Kūno nariai. Bažnyčia yra Jo Mistinis Kūnas, o kas sudaro Bažnyčią? Mes. Šio žemiškojo gyvenimo plotmėje mes esame Kristaus Veidas. Kad Bažnyčia — Mistinis Kristaus Kūnas — atspindėtų savo Viešpatį, kiekvienas jos narys turi nusivalyti nuo nuodėmių. Pagal šv. Paulių, atsisakyti senojo žmogaus, o apsivilkti Jėzumi Kristumi. „Naktis nuslinko, diena priartėjo. Tad nusimeskime tamsos darbus, apsiginkluokime šviesos ginklais! Kaip dieną, elkimės padoriai, saugodamiesi apsirijimo, girtavimo, palaidumo, neskaistumo, nesantaikos ir pavyduliavimo. Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir nelepinkite savo kūno, netenkinkite jo geidulių" (Rom. 13,12-14).

Kristus gyvena mumyse kaip šventovėse. Savo gyvenimu mes atspindim Jo veidą. Tai tikrovė. Šiandieninės žmonijos veidas vargu atspindi Kristaus veidą. Kristaus veidas atspindi ramybę, atlaidumą, meilę. Jis sako: Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos; aš atėjau kviesti ne teisiųjų, bet nusidėjėlių" (Mato: 9,13). Kas gali būti labiau raminančio! Mes visi esame nusidėjėliai, bet visi esame ir atpirkti. Prisikėlusio Kristaus veidas gali per mus suspindėti, tik reikia, kad mes leistume Viešpačiui suspindėti savyje. „Aš esu tikrasis Vynmedis, o mano Tėvas — vynininkas. Pasilikite manyje, tad ir aš jumyse pasiliksiu" (Jono: 14,1). Jei Kristus pasilieka mumyse ir mes gyvename Jame, toje vienybėje — Jo artumoje — mes negalime nespindėti. „Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių. Nuo manęs atsiskyrę, jūs negalite nieko nuveikti. Jei pasiliksite manyje ir mano žodžiai pasiliks jumyse, jūs prašysite, ko tik norėsite, ir bus jums suteikta. Ne jūs mane išsirinkote. bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte ir duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų" (Jono 15: 5-7-16).

KELIONĖ PAS KAUNO ATEITININKUS

Dar susirinkę Žiemos akademijoje, mes, Anykščių Šv. Aloyzo kuopos ateitininkai, kartu su Lazdijų at-kų kuopa sutarėme, kad apsilankysime pas Kauno Karmelitų bažnyčios ateitininkus. Pagaliau š.m. vasario 1 d. išsiruošėme į svečius pas savo draugus kauniečius. Kelionė autobusu prabėgo, giedant įvairias giesmes, todėl laikas neprailgo. Pasirodžius pirmosioms sutemoms, prieš mūsų akis sužibo, sužėrėjo Kauno bokštai. Kelionės tikslas buvo pasiektas.

Išlipusius iš šilto autobuso, pasitiko nesvetingas vėjas su savo nuolatinėm palydovėm, snaigėm. Bet mes buvome atsparūs! Pagaliau suėjome į bažnyčią, kur, dalyvaudami šv. Mišių aukoje su Kristumi, greit sušilome kūnu ir dvasia. Po Mišių mūsų jau laukė draugai. Prasidėjo linksma susipažinimo ceremonija, o vėliau vaišinomės karšta arbata, skaniu tortu ir sumuštiniais. Pasistiprinę žaidėme įvairius žaidimus.

Antrą viešnagės dieną prieš jaunimo Mišias gretos pasipildė atvykusiais iš Alytaus ir Marijampolės. Visi, su uždegtomis žvakėmis rankose, dalyvavome jaunimo Mišiose ir savo giesmėmis garbinome Dangaus Tėvą. Nuotaika buvo pakili. Po Mišių mūsų laukė staigmena: šeimininkai pakvietė į savo spektaklio „Ilga Kalėdų vakarienė" premjerą.

Spektaklis buvo šaunus ir todėl ilgai nenutilo plojimai. Spektaklį paruošti padėjo Vytauto Didžiojo un-to teatralogė V. Truskauskaitė. Jos indėlis į jaunų žmonių kūrybą, mano manymu, tikrai nemažas. Po spektakio buvo smagi vakaronė: žaidėme įvairius žaidimus ir kiekvienas galėjo parodyti savo talentą. Senutė, medinė scena tartum kvieste kvietė: „Eikš, išbandyk mane!" Buvo labai linksma. Gaila, kad susitikimas atrodė labai trumpas.

Naudodamasis proga, norėčiau padėkoti — visų Anykščių Šv. Aloyzo kuopos at-kų vardu — Kauno Karmelitų ateitininkams ir jų globėjams už šiltą sutikimą. Taip pat ačiū visiems ateitininkams, kurių dėka šis sumanymas buvo įgyvendintas.

Algirdas Valcieka,
Troškūnai

LAF pirm. dr. A. Žygas ir AF vadas J. Polikaitis su Marijampolės ateitininkais š.m. sausio mėn.

Panevėžio at-kai, švęsdami savo 3 m. jubiliejų, susirinko prie vysk. K. Paltaroko kapo. Nuotr. St. Bagdonavičiaus

A. JUOZAPAVIČIUS — ŠAUKLYS Į LAISVĘ

Simboliška, kad pirmojo žuvusio už Lietuvos laisvę karininko, Antano Juozapavičiaus 74-sios žuvimo metinės Alytuje buvo paminėtos Nepriklausomybės šventės išvakarėse, vasario 15 d. Be galo brangi šio karininko auka ant Lietuvos laisvės aukuro yra Dzūkų krašto žmonėms.

Renginys prasidėjo šv. Mišiomis už žuvusius Lietuvos laisvės kelyje II-oje parapijos bažnyčioje. Skamba muzikos mokyklos moksleivių choro atliekamos giesmės, vadovaujant Janinai Adomonytei, pamokantis dekano Dumbliausko pamokslo žodis. Jis ragino pasimokyti iš partizanų, Sibiro tremtinių, kalinių, kentėjusių dėl Lietuvos laisvės, išmokti ištikimybės savo tikėjimui ir principais. Tos ištikimybės taip dažnai pritrūksta mums šiandien, kai reikia pakelti, palyginus menkus, buitinius rūpesčius. Veltui darbuotųsi rūmo statytojai, jei jo nestatys Dievas. Mūsų uždavinys yra nuolat akis kelti į dangų ir su Dievo palaima statyti Lietuvos rytoją. Šaulių garbės sargyba, skambančios giesmės, kaip ir ateitininkų iškilmingai atnešama auka, jungė Alytaus įvairių kartų tikinčiuosius į vieningą, besiryžtančią atsinaujinti visuomenę.

Pagerbiant prie kapo, A. Juozapavičiaus biografiją, priminė ateitininkas iš Alytaus, inž. Raimondas Jurgaitis. Kaip ta tolima praeitis į mūsų dienas, kai dar labai neseniai nustojo grįžti cinkuoti karstai iš Afganistano... Toliau laisvės tema buvo gvildenama Šaulių namuose. Paskaitoje „Lietuvių tauta kelyje į Vasario 16-tąją" mokyt. Karalukienė nušvietė skausmingą Lietuvos formavimosi kelią. Ateitininkai montažo metu parodė laisvės sąvokos problematiškumą ir piktnaudžiavimą istorijos vingiuose, kai laisvės vardu buvo pridengti kruviniausi nusikaltimai. Į laisvę žmogus turėtų žiūrėti kaip į galimybę pastoviai kopti tobulybės laiptais aukštyn, nes laisvė nuo Dievo yra pati didžiausia vergija.

Minėjimo programą paįvairino muzikos mokyklos moksleivių meniniai kolektyvai: J. Adomonytės vadovaujamas choras, G. Naujiko, Žebrauskienės vad. liaudies instrumentų ansamblis. Minėjimą užbaigė neseniai susiformavęs šaulių ansamblis. Šį minėjimą organizavo Vilkaviškio vyskupijos ateitininkų valdyba kartu su Alytaus katalikų mokytojų sąjunga (pirm. mokyt. Angelė Rutkauskaitė).

Almantas Geležius

PANEVĖŽIO ATEITININKŲ SUKAKTIS

Sausio 21 d. Panevėžio ateitininkai rinkosi į savo pirmojo jubiliejaus šventę. Mums — lygiai treji metai. 1989 m. sausio 21 d. vakaras... Vysk. K. Paltaroko kripta. Ir su pavydu tada žiūrėjom į gražiuosius mūsų sendraugius..., pradėjom tada tik eiti į ateitininkišką šeimą, vis kun. S. Kazėno padrąsinami, paremiami, paguodžiami, į tuos mūsų iškiliuosius sendraugius žiūrėdami.

O dabar, po trejų metų, mes tikrai esame.

Tą sausio jubiliejinį vakarą pradėjom, lenkdamiesi mūsų šventosioms vietoms: kun. Alfonso Lipniūno kapo kauburėliui ir mūsų gerbiamajam vysk. K. Paltarokui. Malda, gėlės, žvakių liespnelės, himnas ir sunkiai apsakomas dėkingumas tiems Dvasios Milžinams. O paskui — šventė, kaip ir pridera: su kalbom, jubiliejiniu tortu, dainom ir šokiais. Vakaro akimirkas įamžino mūsų fotografas S. Bagdonavičius.

A. Saladūnaitė

ETNOKULTŪROS DIENA PANEVĖŽYJE

1992 m. vasario 22 d. Panevėžio katedroje ir katalikiškoje mokykloje būrėsi ateitininkai ir jų vadovai iš visos Lietuvos į etnokultūros konferenciją. Ko gero tokios dienos, sukvietusios į vieną šeimą etnografus ir ateitininkus, dar nebūta. Rengėjų nuomone, baltiškoji ir krikščioniškoji kultūra, maitinama tikėjimo šaltinių-didysis rūpestis tarp keturių vėjų išlikti katalikiška ir lietuviška savastimi.

Po šeimininkų pasveikinimo dainos Panevėžio Vysk. Juozapas Preikšas konferenciją pradėjo malda ir trumpu pasveikinimu.

Svečias iš Vilniaus, etnografas J. Kudirka pranešime ir pokalbiuose išryškino vieną gilią ir pamokančią mintį — liaudies papročiai dorovinės nuostatos, religija — neišardoma, mane auginanti, visuma.

Lietuvos ateitininkų federacijos pirmininkas prof. A. Žygas savo kalboje giliai išanalizavo krikščionybės ir etninės kultūros ryšį.

Anykščių muziejaus direktorius V. Balčiūnas kalbėjo apie nuostabaus grožio Baranausko giesmes, kurias čia išgiedojo žila galvės anykštietės taip nuoširdžiai, kaip jas giedojo senoliai.

Dienai baigiantis, J.E. Panevėžio vyskupas katedroje aukojo šv. Mišias, o katedros skliautais aidėjo kanklės, birbynės, smuikai ir lietuviškos giesmės.

Ateitininkai lankė kun. A. Lipniūno kapą, o katedros kriptoje nusilenkę ateitininkijos puoselėtojui ir globėjui vysk. K. Paltarokui, visi laužė iš šv. Mišiose palaimintos duonos kepalėlio po trupinėli, kad pajustų, jog ateitininkija viena šeima, vienos lietuviškos, Dievo palaimintos, šventos duonos išauginti.

Konferencijoje dalyvavo Panevėžio ateitininkų dvasios vadas mons. Juozapas Antanavičius ir Panevėžio vyskupijos at-kų dvasios vadas kun. Rimantas Gudelis, SJ. Daugiausia rūpesčių turėjo Panevėžio vyskupijos MAS pirmininkė Albina Saladūnaitė.

Mons. J. Antanavičius

ALYTUJE PAMINĖTAS PROF. STASYS ŠALKAUSKIS

„Šalkauskis — tai tasai didysis ateitininkijos protas, savo sistemos ir logikos galia, savo minties gilumu ir sistemingumu davęs katalikiškam jaunimui amžinos reikšmės idėjų, kurių ateitininkams gali pavydėti bet kuris kitas sąjūdis" (prof. A. Maciena).

Vienas ir ciklo „Tautos pamatai" — LA federacijos numatytų renginių skirtų prof. St. Šalkauskio 50-sioms mirties metinėms pažymėti, gruodžio 1 d. vyko Alytuje. Jis vadinosi „Tauta ir bendruomenė". Minėjimą organizavo Vilkaviškio vyskupijos ateitininkų valdyba. Šv. Mišių metu giedojo Respublikoje garsus, J. Pavilonio vadovaujamas, „Putino" choras. Pamokslo metu profesoriaus Šalkauskio gyvenimą analizavo, jo laikus su mūsų gyvenimu lygino kun. Vytautas Eidukaitis. Po Mišių Šalkauskį pagerbė vaikų „Putinėlio" choras.

Pagrindinis minėjimas vyko Šaulių namuose. Salės centre apšviestas ateitininkų simbolis — lelija, St. Šalkauskio portretas, A. Juozapavičiaus kuopos ateitininkų vėliava. Šiame fone vyko jaunimo paruoštas montažas apie žmogaus trapumą, tinkamą laiko panaudojimą. Tai buvo tarsi vartai į plačios Šalkauskio asmenybės atskleidimą. Profesoriaus biografiją nušvietė inž. Raimondas Jurgaitis. Minėjimui vadovavo šių eilučių autorius (gyd. Almantas Geležius, Vilkaviškio vysk. ateitininkų valdybos pirmininkas, -DB). Į tribūną kviečiamas jaunas Kauno Vytauto Didžiojo un-to profesorius A. Žygas, studijavęs Ilinojaus un-tuose biochemiją ir antropologiją.

„Apie Šalkauskį, tautinės mokyklos esme, nekalbėsime, tai jau parašyta. Mes nesame šalkauskininkai.

Žiemos akademijoje Plungėje studentai statė operą „Kam žydi obelis".

Nuotraukoje visi operos dalyviai. Nuotr. Dariaus Preibio

Svarbu, kad idėjos būtų didesnės už žmogų, kad būtų jų tęstinumas, kad išlaikytume atvirumą laiko dvasiai. Šalkauskis ne kūrė, o ryškino kristocentrinį pagrindą. Tikslas — pažiūrėti į krikščionišką bendruomenę, jos uždavinius naujoje Lietuvoje..." — tarsi apibrėždamas paskaitos turinį, pradžioje kalbėjo prof. Žygas. „Žmogus nėra sala... Jis formuojasi tam tikroje socialinėje aplinkoje, bendruomenėje. Tai labai sudėtingas procesas. Mes atėjome iš visuomenės, kurioje dar neseniai buvo varžomas laisvas žmogaus apsisprendimas, kurioje vyko didelė socialinio identiteto maišatis ir sunku buvo atrasti tikąjį žmogaus veidą. Mes esame tokioje situacijoje Lietuvoje, kada turime paklausti save: iš kur atėjome? Kur einame? Jaunas žmogus turi nuolatos savęs klausti: ar aš esu tikintis? Galbūt bažnyčios lankymas yra tik vaidyba, nešanti tam tikrą asmeninį pelną? Šiandieną Lietuvoje yra labai skausmingas procesas, kada žmogus nežino, ar jis katalikas, lietuvis, ar ne. Kartais stebimas „persidažymas", kada žmogus, padaręs karjerą, „smaugdamas" tikinčiuosius, tuo prisidėjęs prie šiandieninės Lietuvos tragedijos, be jokio atsiprašymo eina į katalikiškas organizacijas ir net nori joms vadovauti. Katalikybėje yra atlaidumas, bet pirmiausia turi būti pagijimas. Ar mes pasitikėsime tokiais bendruomenės nariais? Dalindamiesi tos bendruomenės vardu, mes turime didelę atsakomybę. Gyvybiškai svarbu nepažeisti tos bendruomenės gero vardo, nes ne vieninteliai jį nešiojame". Prof. Žygas pastebėjo fundamentalias tikinčiųjų klaidas, kada jauni žmonės per didelį dėmesį kreipia į formą, o ne į esmę, kada žmogus išpažįsta religiją tik kaip kultūrą, kai pabrėžiama malda arba akcija, o nematoma krikščionybės visumos, esmės, nederinamas pasiaukojimas su akcija ir malda. Jei tikėjimas neapima visos bendruomenės, tai nėra tikras tikėjimas: jis tampa tik pelningu dalyku karjeros siekime.

„Ar nejaučiame, kokie esame sustiprėję, kad galime nešti Kristų už bažnyčios ribų, į mokyklas, ligonines, savo šeimas, visur, kur mes esame pašaukti ateitininkų šūkiu ‚Visa atnaujinti Kristuje'," baigdamas klausė prof. Žygas.

Kai ateina didžios sausros, gelbsti gilūs šuliniai. Pats ateitininkų atsiradimas buvo ne kas kita, kaip naujo šulinio tautoje atkasimas. Kai tauta sunegaluoja kuria dvasine negerove, toji Apvaizda padeda atrasti žmogų, tinkamiausią kaip tik pro šią negerovę pravesti. Taigi,

Šalkauskis ne pirmas ir ne paskutinis toks „Dievo duotas" žmogus. Kai jį suvedi į bendrą galeriją su kitais, jauti tam tikrą optimizmą ir pasitikėjimą ateitimi, nes su žmogumi nemiršta sąjūdis.

Šalia prof. A. Žygo paskaitą dar skaitė p. Plumpa, žmogus rezistencijos metais ėjęs kalėjimo universitetus, kentėjęs už tiesą, Tėvynės laisvę kartu su kitais šviesiausiais tautos žmonėmis. Lektorius nagrinėjo lietuvių tautos savybes iš savo patirties, derino su Šalkauskio mintimis — tautiškumo principu — mąstė, kodėl lietuvių tauta nesugebėjo įvykdyti Dievo jai skirto uždavinio. „Grįžęs iš lagerio, aš stebėjau apytuštes bažnyčias, o vėliau mano tautiečiai pradėjo švęsti okupantų šventes. Kodėl taip pasikeitė mano tauta? Lietuva nesugebėjo įvykdyti savo pašaukimo, vykdydama eskpansiją kitur, ji išeikvojo per daug jėgų, todėl mums tenka didelė atsakomybė. Šiandien vyksta ekspansija į ekonominę sferą dvasinių vertybių sąskaita, atsirado grėsmė tapti šios srities narkomanais, kai mūsų dvasinis pašaukimas vėl nebus įvykdytas. Šiandien ateitininkai turėtų atkreipti dėmesį į iš Vakarų plūstančią prastą kultūrą, kad nebūtų prarasta dalis dvasinių vertybių dėl antrinių dalykų. Tikras patriotizmas — rūpintis savo tautos pašaukimo įgyvendinimu, puoselėti jos gerąsias savybes, šalinti blogąsias. Svarbu, kad ateitininkai neužsikrėstų „malonumų kaupimo" filosofija, o eitų paskui Kristų, pasiekti dvasinių laimėjimų..."

Minėjimą užbaigė muzikos mokyklos (dir. Jasiukėnienė) moksleivių kolektyvai, kuriems organizatoriai labai dėkingi: liaudies instrumentų orkestras — vad. A. Žebrauskienė ir G. Naujikas, akordionistų orkestras — vad. Nepraustytė, styginių instrumentų ansamblis — vad. R. Frenzelienė. Taip pat pasirodė Alytaus muzikos mokyklos moksleivių choras, vad. J. Adomonytės.

Almantas Geležius

Taizė susitikime broliui Rožė įteikiama dovana — lietuviškas kryžius (įteikia kun. Algirdas Dauknys). Nuotr. Klaudijaus Driskiaus

ŽIEMOS AKADEMIJA ANYKŠČIUOSE

Rytas... Paskutinis šių metų rytas. Kartu lauktas ir nelauktas, linksmas ir liūdnas. Atrodytų, kad turėtume džiaugtis — juk su šia diena tarsi į užmarštį nukris visi skausmai ir džiaugsmai, neviltys ir nusivylimai, o mes galėsime pradėti naują gyvenimą. Bet ne, širdy tvyro kažkoks neįprastas, nepažįstamas nerimas, gal todėl, kad su šia diena baigsis metai, o tuo pačiu ir mūsų Žiemos akademijos dienos.

Visi tylėdami renkamės į paskutiniąją mūsų bendrą ryto maldą. Susikibę rankomis, stovėdami petys į petį, kaip broliai ir seserys... Ne, tas žodelis „kaip" čia netinka. Juk mes išties esame broliai ir seserys Kristuje, giedame giesmes ir meldžiame mūsų Viešpatį suteikti mums dvasios stiprybės ir amžinąją ramybę.

Su tokiomis mintimis visi papusryčiaujame ir vėl į salę, kur vyks suvažiavimas — tema — „Katalikas moksleivis atgimstančioje Lietuvoje". Girdėjome savo svečių kalbas: vysk. S. Tamkevičiaus, Aukščiausiosios Tarybos deputato J. Beinarto, Anykščių sendraugių — Bronės Čerepkienės ir Juozo Mačiulio (kurių pasakojimai apie praeitį buvo it mažytės išpažintys...). Dienotvarkė buvo tokia, jog nespėjus apmąstyti vieno renginio, reikėjo skubėti prie kito. Pasibaigus pirmajai suvažiavimo daliai, prasidėjo visuotinis teismas, kuriame buvo teisiamas Lietuvos moksleivis ateitininkas. Ir čia mes pasijutome kaip tikrame teisme, kur sėdėjo rūstus, negailestingas ir visuomet rimtas vyr. teisėjas, kaltintojai, iškėlę kaltinimus ateitininkui dėl užsiiminėjimo komercija kelionės į Lomžą metu, dėl abejingumo kitam žmogui, norinčiam įstoti į ateitininkų gretas, dėl inteligentiškumo principo nevykdymo, kai esant nemokamiems užsienio kalbos kursams, neišreiškiamas noras mokytis. Tuo tarpu gynėjai kaip įmanydami stengėsi mus pateisinti, apsaugoti moksleivio ateitininko garbę. Po ilgų teismo atstovų, liudininkų pasisakymų, teismas išėjo pasitarti, o mes — pietauti. Pasistiprinę vėl išgirdome teisėjo balsą. Buvo skaitomas nuosprendis, kuris šiek tiek palengvino at-ko dalią. Lengviau atsikvėpę, toliau tęsėme suvažiavimo antrąją dalį, kurioje mokiniai pasakojo apie savo kuopų veiklą.

Atėjo atsisveikinimo momentas. Tuomet stipriau suplakė širdys, suvirpėjo balsai, akis užtemdė ašarų mėlis, nors ir žinojom, kad būsime kartu iki ryto. Jautėme vadovų rankų spustelėjimus, dėkojome už nedideles dovanėles, šilumą ir gerumą.

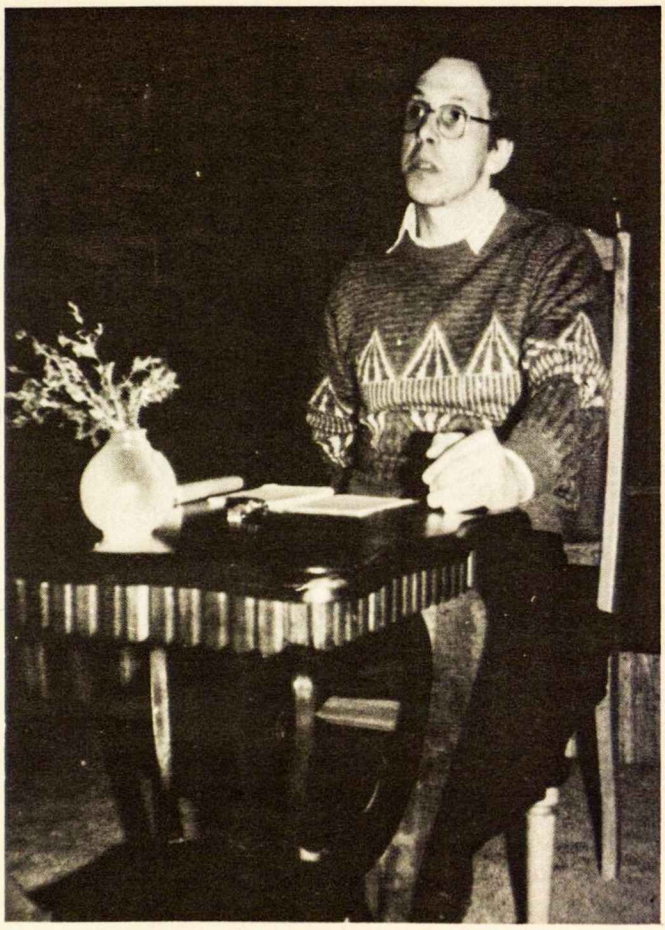

Filosofas Tomas Sodeika skaito paskaitą studentų at-kų Žiemos akademijoje Plungėje. Nuotr. Dariaus Preibio

Štai jau mes vėl pažįstamoje, jaukioje salėje. Už lango savo palaptinga skraiste vakaras apgaubė Anykščių šilelį. Kartu su juo į širdis nusileido ramybė ir susikaupimas. Tik žvakių liepsnelės nerimo, blaškėsi, tarsi žinodamos, kad netrukus mums teks išsiskirti. Čia skambėjo savos kūrybos eilėraščiai, muzika, dainos. Nevienam suspaudė širdį Sauliaus Diržio eilėraščiai — vienas skirtas A. Žygui, kitas jo artimam draugui, mirusiam, nesulaukus net 14 metų amžiaus... Galbūt, norėdamas mus bent truputėlį išblaškyti, svečias iš Čikagos, Pasaulio Lietuvių ateitininkų federacijos vadas J. Polikaitis padovanojo kiekvienam po plytelę šokolado, o su ja kartu meilę ir gėrį.

Kai visai mažai laiko liko iki senųjų metų pabaigos, užsidegę žibintus, nešini Lietuvos tautine ir ateitininkų vėliava, susikibę rankomis lėtai žingsniavom Anykščių Šv. Mato bažnyčios link. Su giesme lūpose, su degančiomis žvakelėmis rankose peržengėm bažnyčios slenkstį. Žmonių akys su viltim ir džaugsmu žvelgė į mus — didelę jaunimo minią: galbūt mes esame Lietuvos ateitis? Tai matydamas, kiekvienas jautė pareigą jų neapvilti. Kai laikrodžio rodyklė artėjo prie dvyliktos, dalyvavome

kun. Roberto Grigo aukojamose šv. Mišiose. Čia — stipriau nei bet kuomet — pajutome Kristaus meilę ir pasiaukojimą dėl mūsų. Į naujuosius, 1992-sius metus įžengėme, lydimi šiltų ir nuoširdžių kunigo palaimos žodžių. Išmušus dvyliktai, visi taip ir likome stovėti susimąstę, paskendę savyje.

Bažnyčią palikome taip pat su giesme. Grįžę į šilelį, lyg paukščiai su savo mintimis ir išgyvenimais, išskleidėme sparnus skrydžiui į namus.

Jovita Navickaitė,
Jonava

MES PRISIMINĖME

Sausio 12-sios popietė. Po truputėlį ima temti. Nejučia susimąstai: jau metai! Jau metai, kai įvyko ta šiurpi tragedija prie televizijos bokšto Vilniuje. Jau metai, kai mūsų tautos didvyriai ilsisi amžinojo poilsio vietoje, Antakalnio kapinėse. Jų, padėjusių savo gyvybę ant laisės aukuro, buvo keturiolika: Loreta, Virginijus, Darius, Rolandas, Rimantas, Alvydas, Algimantas, Alvydas, Petras, Vidas, Titas, Apolinaras, Ignas, Vytautas ir dar vienas Vytautas. Šių garbingų vardų nepamirš nė vienas, kuriam nors kiek brangi Tėvynė. Nepamiršime jų ir mes!

Šių metų sausio 12-sios popietę Pasavalio raj., Joniškėlio G. Petkevičaitės-Bitės vidurinės mokyklos Kazio Bizausko kuopos ateitininkai susirinko į jaunimo klubą, kad paminėtų visus Lietuvos sūnus ir dukrą, kurie stojo prieš grobikus. Kun. K. Girniaus pravesti mąstymai padėjo dar labiau susikaupti ir pagalvoti apie mūsų brolių ir sesers kilnų poelgį prieš svetimuosius, bandžiusius sutrypti, neseniai išdygusį, nepriklausomybės daigelį. Tylą nutraukė giesmų ir dainų žodžiai: „Šičia mūsų pradžia", „Leiskit į tėvynę", „Iš gilumos šaukiuos Tavęs, o Viešpatie". Prašome Visagalio taikos ir ramybės — mums ir mūsų priešams, kurie turi būti nubausti. Graudžios dainos ir giesmės posmai skirti tiems, apie kuriuos šią popietę su pagarba kalbėjo Egidijus, Edita, Vaida, Rolanda, Rasa, Neringa, Jurga ir dar viena Neringa. Mes tikime, kad daugiau priešai nebemindys tėviškės žemės, kad tautos nebeištiks tokie pavojai. O jei taip dar kartą įvyktų, tai daugelis be jokios abejonės aukotųsi vardan tėvynės Lietuvos, kaip keturiolika Dievo vaikų.

Vaida Kaminskytė

Saulius Diržys

VILTIS

Skiriu prof. Arvydui Žygui ir išeivijos „Ateičiai"

Suteik man, Viešpatie, jėgų rašyti
Ir dvasinės ramybės man suteik.
Atleisk, kad plunksnos neišmokau rankose laikyti,
Tačiau tikiu, kad viskas su laiku ateis.

Tikiu, kad Dievas, tas, kuris ateina,
Suvienys tautą ir sujungs širdis.
Apsaugok, Viešpatie, nuo baisesnės nelaimės,
Kurią mums atnešė šalta žiemos naktis.

Atminki mus, Pasaulio Geradėjau,
Kada tauta per maldą pas tave sugrįžta,
Ir kai pasaulis lenkiasi prie tavo kojų,
Ir visos tavo mintys vėl ateina, Kristau.

JEI VIEŠPATS PRIKĖLĖ TAUTĄ, DUOS LAIKO IR JĄ ATSTATYTI

„Jei esi baigęs vidurinę mokyklą, studentas, ar nesi senas širdimi, kad negalėtum būti studentu (studio — lot. stengiuosi) — atvažiuok į studentų ateitininkų žiemos akademiją" (iš anketos, kviečiančios į akademiją).

Išgirdę tokį kvietimą š.m. sausio 26 d. į Plungę rinkosi studentai iš visos Lietuvos. Žiemos akademijos studijų tema — „Tikėjimas, mintys, veikla — dvasinio brendimo pasichologija". Kauno Vytauto Didžiojo un-to studentai ateitininkai, organizavę šią akademiją, priminė, kad kiekvienas važiuojantis į renginį perskaitytų A. Paškaus knygą „Krikščionis psichologinėje kultūroje". Išankstinis pasiruošimas būtinas, kad galėtų vykti diskusijos, pokalbiai.

Studijų savaitė prasidėjo ankstų pirmadienio rytą, septintą valandą pasigirdo ragelio raliavimas. Tai ženklas, kad laikas keltis ir bėgti pusryčių. Prieš tai — malda po žvaigždėtu ryto dangumi, prieš Lurdo Marijos statulą, esančią šalia mokyklos, kelios Šv. Rašto mintys susimąstymui ir giesmė „Marija, Marija", aidinti ežero paviršiumi. Po pusryčių studentai pabiro po Plungės vidurines bei aukštesniąsias mokyklas, vaikų namus, internatą. Čia vyko susitikimai su moksleiviais pamokų metu. Studentai vedė ne tik tikybos, bet ir užsienio kalbų, literatūros, matematikos bei fizinio auklėjimo pamo-

kas. Jų metu ne tik išdėstydavo pamokos medžiagą, bet likdavo laiko ir pokalbiams apie gyvenimo prasmę, studijas, ateitininkiją.

Grįžę iš mokyklos, skubėdavome į miesto kultūros namus, kur vykdavo paskaitos. Jas skaitė ne tik universitetų dėstytojai, bet ir kunigai, iš JAV atvykusi sesuo vienuolė Ona Mikailaitė. Diskusijos užsitęsdavo iki pietų. Po to — laisvalaikio valandėlės, kurių metu apžiūrėjome Plungės puošmeną — 1879 m. statytus Oginskių rūmus, pasivaikščiojome po nuostabų parką. Ir vėl paskaitos, diskusijos.

Kasdien Klaipėdos konservatorijos studentai mus mokė giesmių. Po to visi, kartu giedodami, patraukdavome bažnyčios link, kur kartu su parapijos žmonėmis dalyvaudavome šv. Mišiose.

Grįžę į parapijos namų salę, ruošdavomės vakaro programai. Į šiuos renginius kviesdavome moksleiviją, miesto visuomenę. Vakaro programos buvo viena už kitą įdomesnės: susipažinimo, tarmių, savos kūrybos, vaidinimėlių vakarai virto ištisu jaunimo teatro festivaliu. Išradingiausi studentai akademijos uždarymui sugebėjo net operą pastatyti!

Stengdamiesi gyventi pagal savo organizacijos principus ir šūkį, pasijutome viena ateitininkiška šeima, nors daugelis susitiko pirmą kartą. Nedaug kas tikėjosi, kad mūsų jau tiek daug yra! Manau, kad šimto žmonių būrys — jau didelė jėga, galinti padėti atnaujinti Lietuvą. Mes turime privilegiją dalyvauti Bažnyčios atgimime, turime galimybę pažinti tikėjimo istoriją ir ieškoti būdų atgaivinti katalikų tikėjimą mūsų Tėvynėje. Studentų at-kų žiemos akademija, tai ne tik proga susipažinti su žymiais žmonėmis, pasisemti žinių, bet ir puiki proga pabūti bendraminčių tarpe, pasidalinti įgytomis žiniomis bei patirtimi, įnešti gėrio kibirkštėlę į vietinių gyventojų širdis. Manau, kad susitikimai su moksleiviais ir mokytojais praturtino ir juos ir mus pačius.

Įspūdingos buvo akademijos uždarymo Mišios. Į Plungės šventovę rinkosi ne tik ateitininkai, bet ir moksleiviai, su kuriais visą savaitę bendravome mokyklose. Po šv. Mišių šventoriuje vėl suskambo giesmė: Dievą giesmėmis šlovino jaunystė!

Įdomu, kokiais jausmais gyveno moksleiviai, bet studentų širdyse netilpo džiaugsmas. Jis prasiveržė atsisveikinimo vakare skambia daina, trankiu šokiu. Išaušus sekmadienio rytui, priartėjo išsiskyrimo momentas. Neslėpėme vieni nuo kitų ašarų, nors žinojome, kad netrukus vėl susitiksime — galbūt ne Žemaitijoje, bet būtinai susitiksime! Mums taip pat teks dalintis savo patirtimi, vadovaujant moksleiviams vasaros stovyklose.

Skirstantis mus lydėjo susitikimo su vysk. A. Vaičiumi metu pasakyti jo žodžiai: „Būkite kaip deimantas tvirti tikėjime, principuose. Jūs esate Lietuvos ateitis". Šie žodžiai įpareigoja kiekvieną, kuris pasiryžo tapti ateitininkijos sąjūdžio nariu.

Poetas Kęstutis Genys skaito savo kūrybą studentų at-kų Žiemos akademijoje Plungėje. Nuotr. Dariaus Preibio

Dalia Dapkūnaitė,
Kaunas

TAIZÉ

Jei per metus mes vieną savaitę pabūtume vieni ir pasižiūrėtume į save amžinybės šviesoj, jei vieną savaitę išvažiuotume į krikščioniško jaunimo susitikimą, organizuotą Taizé bendruomenės brolių, tai pajustume, kaip arti yra Kristus, kad liudyti Kristų, tai — atiduoti save diena iš dienos susitaikymo dvasioj.

Tą savaitę grupė jaunų maldininkų iš Vilniaus Pal. Jurgio Matulaičio parapijos klaidžiojo Budapešto (Vengrija) gatvėmis, kalbėjosi su maldininkais iš kitų Europos šalių. Iš viso buvo suvažiavę apie 75 tūkstančiai dalyvių: apie 2000 iš Pabaltijo, 1000 iš Lietuvos.

Pirmą sykį apie Taizé bendruomenę išgirdau dar vidurinėj mokykloj, berods, 10 klasėje. Tuomet — dar klierikas — S. Pranckūnas, grįžęs iš tokios kelionės — susitikimo Vroclove (Lenkijoje; lietuvių buvo tik apie 20),

dalinosi naujais įspūdžiais su moksleiviais: „Praleista savaitė maldoj su broliais ir sesėm iš įvairių šalių, kur katedros gotikoj tirpsta mumyse susikaupęs blogis, priartina Dievą". Ir tai buvo tikra tiesa. Broliai, neprieidami prie kiekvieno atskirai, padėjo kiekvienam naujai atsiverti gėriui.

Rytais vykdavo diskusijos atskirose grupelėse. Labai džiugu, kad šiltai ir su dėmesiu sutikdavo lietuvius. Ilgai klausėsi mano, gal šiek tiek laužytos prancūzų šnektos Izabelė. Pasakojau apie Lietuvos katalikų Bažnyčios padėtį, santykius tarp konfesijų, jaunimo problemas. „Tai nuostabu! Kas vakarą aš būsiu su jumis maldoje!" — šūktelėjo protestantė Izabelė, spausdama man ranką.

„Taizé tampa griūvančių užtvarų tarp tautų ir bažnyčių simboliu. Simboliu bendruomeninės maldos ir jaunatviško šurmulio" (iš pop. Jono Pauliaus II laiško ekumeniniam Europos jaunimo susitikimui Budapešte).

Po pietų klausydavomės brolių aiškinamos Biblijos. Pasibaigus vakarienei — viskas buvo taip puikiai organizuota, kad 75 tūkstančiai žmonių papietaudavo, pavakarieniaudavo per valandą — rinkdavomės į bendruomenines pamaldas. Susėsdavom didžiulėj salėj ant grindų, degė mažos žvakutės, giedojom, tylėjom, klausėmės berniuko Nojaus (Prancūzija) giedamos paskutinės Kristaus maldos. Juk tiek nedaug tereikia, kad sušiltų mūsų širdys, atsivertų Absoliutui. Ar išgirsi Kristų sakant: esi pripildytas. Pripildytas ko? Jo meilės, vienintelio tikrosios laisvės šaltinio.

Tai tik trumpi pastebėjimai iš „piligriminės tiesos kelionės žemėje", organizuotos Taizé brolių, kurie stabtelėjo 1991 metų pabaigoj Budapešte. Taizé bendruomenė, įkurta brolio Rožė po I pasaulinio karo to paties vardo mažame Prancūzijos kaimelyje. Paskutiniais metais Taizé sutraukia vis daugiau ir daugiau maldininkų.

Tris kartus per dieną Susitaikymo bažnyčioje broliai meldžiasi kartu su jaunuoliais, atvykstančiais ištisus metus. Kiekvienas maldininkas skaitomą evangeliją gali išgirsti savo gimtąja kalba. Pagrindinės susitikimų temos: vidinis gyvenimas ir žmogiškas solidarumas, pasitikėjimas Dievu ir atsakomybė. Kiekvieną dieną vienas iš brolių skaito paskaitą Biblijos tema, o antrąją dienos dalį galima praleisti tyloje arba patalkinti darbo grupėje. Taip suvažiuoja ir išvažiuoja į tuos ekumeninius susitikimus jaunimas iš Europos (paskutiniais metais ypač daug jo iš Rytų Europos), kad vieną savaitę dar arčiau pajustų šalia esantį Kristų.

Danguolė Gervytė,
Vyt. Didžiojo un-to
žurnalistikos spec. studentė

AR ŽINOTE, KAS YRA „KARUNKA"?

Žiemos studijų dienose svečių netrūko, o iš visų tų apsilankymų gaudavome gausių malonių, kurios mus praturtindavo. Nesvarbu: ar tai profesorius, ar svečias iš Amerikos, ar ansamlis, visi stengdavosi kiek galima daugiau mums duoti, uždegti, o po to — jau mūsų pačių uždavinys tuos lobius perduoti kitiems.

Štai ir šiandien vakaras sulaukė labai malonių svečių, kurie kaip tik ir norėjo mumyse atgaivinti šventą, tėvų išsaugotą dovaną — liaudies giesmę. Tų svečių — etnografinės grupelės „Karunka" išmokytomis giesmėmis ne kartą garbinom Dievą šventose Mišiose. Tiesa, nebuvo labai įprastos tos giesmės, tačiau apie viską, kas mus domina ir ką norėtume sužinoti, klauskime žmonių, kurie atgaivino senovės lietuvių taip gerbiamą, šermeninę giesmę.

Dabar, kai mano broliai ir sesės žaidžia liaudiškus žaidimus ir sukasi ūžiančiame ratelyje, aš nutariau pasikalbėti su šios etnografinės grupės vadove.

— *Mus labai sudomino keistokas Jūsų grupės pavadinimas, „Karunka". Ką jis reiškia, ir kodėl jį pasirinkote?*

— Žodis „Karunka" reiškia vainikėlį (žodis iš lenkų kalbos). Tai vainikėlis Marijai ir žodis „karunka" paimtas iš Marijos giesmės. Nors ta giesmė yra šermeninė, bet labai graži, gili, gali būti girdima visur.

— *Jūsų grupė gyvuoja jau 5-6 metais. Girdėjau, kad rinkdavotės ir anksčiau, stagnacijos metais.*

— Oficialiai ir jau visi kartu, kaip etnografinė grupė, pradėjome giedoti nuo 1986 m. gruodžio 20 d. Vaikščiojom po kelis į butus giedoti šermeninių giesmių, nes 1986-ji buvo dar sunkūs metai. Ir anksčiau rinkdavomės šiaip į dainų bei šokių klubą Raskilą, kuris veikia apie 20 metų, tačiau patys vieni veikiame tik nuo 1986 m.

— *Ar jūs giedate vien šermenyse? Kur dar pasirodote ir dalyvaujate?*

— Daugiausia giedame šermenyse. Einame ten, kur reikalinga mūsų pagalba, kur liūdniausia ir nėra, kas padeda, kur dažniausiai vargas. Dalyvaujame procesijų eisenose. Kai Vilniuje vyko baisiosios žudynės, giedojome Sporto rūmuose. Norėtume įvesti tokią kaip ir tradiciją — Didįjį Penktadienį Kalnų giedojimą.

— *Kas tie Kalnai?*

— Kalnai — tai kaip ir kryžiaus keliai, labai panašūs. Kalnai yra Žemaitijoj, Varduvoj ir kitur. Ten pastatytos koplytėlės, kurias vieną nuo kitos skiria tam

tikri atstumai, įvairios kliūtys. Einant nuo vienos prie kitos koplytėlės, giedamos tam tikros melodijos, maldos, giesmės. Tai vieta, kurią lanko ir kartu gieda ne tik suaugę, bet ir vaikai.

— *Kokią dvasinę pamoką norite mums padovanoti?*

— Tiesiog sunku jums ką ir pasakyti. Nežinau, ar esame čia tikrai reikalingi. Taip geraširdiškai mus priėmėte. Žinoma, norime, kad jūs pajustumėte, ką reiškia liaudies giesmė, liaudiška daina. Kai giedame šermenyse ar bet kur, kur skausmas, kur tuštuma, mes tikrai žinome ir jaučiame, kad mūsų ten reikia. O čia jūs linksmi. Ar patiko mūsų atvežta giesmė, kas žino?

— *Ką norėtumėte mums palinkėti ateinančių metų proga?*

— Norėčiau, kad visi mes atgimtumėme jaunime. Dažnai būnu su jaunimu, jaučiu jo geraširdiškumą ir daug iš jūsų tikiuosi, nes mūsų karta yra pražuvusi. Daug ko neturėjom, daug ką patys praradome. Ačiū mūsų tėvams, kad jie paliko tikėjimą, liaudiškas dainas ir tą brangią dovaną, kurią jūs šiandien iš mūsų lūpų girdėjote. Tikiuosi, kad tauta atgims per Dievą jumyse. Tepadeda jums Dievas atgimti, sustiprėti, o po to vesti kitus.

— *Ačiū už Jūsų nuoširdų ir malonų pokalbį. Labai dėkojame, kad atvykote.*

Su etnografinės grupelės „Karunka" vadove kalbėjosi

Aušra Adomaitytė,
Alytus

Ateitininkų etnokultūros konferencija Panevėžyje: ALF pirm. dr. A. Žygas ir Panevėžio at-kų dvasios vadas mons. J. Antanavičius. Nuotr. Stanislovo Bagdonavičiaus

Gal problemos šaknys čia slypi ir giliau, bet vyresniuose kursuose ateitininkų nėra. Pastaraisiais dvejais metais į Vilnių studijuoti susirinko nemažai buvusių moksleivių ateitininkų, tai dabar jie tik pradedantys — grįžtantys, kaip tie paukščiai giesmėj. Dabar jie ir ieško vieni kitų, todėl į Plungę atvažiavo studentai ir iš Vilniaus un-to, ir iš Konservatorijos, ir iš Pedagoginio instituto.

Tą vakarą, sausio 25 d. buvo šalta parapijos salėj. Gal dėl to, kad išaugom iš amžiaus, kai labai lengva susipažinti, tapti bičiuliu. Stoviniavo būreliai pažįstamų, pakampėmis spietėmės, naujų draugų ieškodami. Ramunė, Saulena, Vygandas, Darius kvietė paimti

KAIP GRĮŽTANČIUS NAMO PAUKŠČIUS

Pasakojimas apie pirmąją studentų ateitininkų akademinę stovyklą Lietuvoje.

Sugrįžom... susikibom rankomis pirmojoj studentų at-kų žiemos akademinėj stovykloj Plungėj. Paklausit: iš kur sugrįžom? Nežinau ir aš. 70 jaunų veidų (kai kurie jau matyti moksleivių stovykose, akademinėse dienose, kiti — visai nauji), ieškančių šiame chaoso pasaulyje naujų prasmių, naujų spalvų, žvelgėm į vieni kitus, griovėm tarpusavio sienas ir tą savaitę gyvenome kartu.

Daugiausia studentų atvažiavo iš Vytauto Didž. unto Kaune, kur jau nuo pat jo atkūrimo susibūrė studentai ateitininkai. Atkūrus Lietuvoje ateitininkus, aktyvumo banga užliejo ir Vilniaus studentus. Pradžioj susibūrė, kalbėjosi, skaitė Šv. Raštą... o paskui išsiskirstė!

Etnografas Juozas Kudirka kalba at-kų etnokultūros konferencijoje Panevėžyje. Nuotr. Stanislovo Bagdonavičiaus

vieni kitus už rankų ir trumpai papasakoti apie save, o po to kitam pristatyti savąjį kaimyną.

Vėliau vaidinom, rengėm taškų vakarą, tarmių vakarą ir operą, ar su kuriuo iš stovyklautojų visą vakarą tyliai šnekučiavome. Šilom...

Paskaitas skaitė sesuo Onutė Mikailaitė iš JAV. Akademinio darbo tema — „Psichoterapijos vaidmuo religiniame asmens brendime". Prieš atvykdami, skaitėm psichologo A. Paškaus knygą „Krikščionis psichologinėje kultūroje". Po pranešimų susiburdavom į diskusijų būrelius. Pamačiau, kad esam iš tų, nemokančių ir nenorinčių paklusti vienai ar kitai minčiai. Galbūt prabilo visuose aštuoniolikmečiuose ir dvidešimtmečiuose slypinti maištininko dvasia, gerai pažįstamas noras prieštarauti ir įrodyti savas tiesas.

Tikriausių atsakų ieškojom vakaro maldoj. Kasdien šv. Mišias aukodavo kun. P. Našlėnas, kuris kartą mums

AF vadas J. Polikaitis pasirašo į knygą Vilmai Banytei MAS Žiemos akademijoje Anykščiuose.

prisipažino dalyvavęs ateitininkų vasaros akademijoje, dar būdamas gimnazistu 1926 m. Vyžuonose, Utenos raj. Kai ką stebino, kad konservatyvioje Bažnyčioje, nesikeičiančioje per amžius, kažkokie atvykėliai išdrįso gitaromis brazginti ir negirdėtas giesmes traukti. O gal Bažnyčia — tai vieta, kur kiekvienas judesys dvelkia pastovumu ir tikrumu. Ir gražu, ir baisu keisti; ir noris, ir kažkas tave viduj prilaiko. Stovyklautojų surengtame simpoziume aptarėme bažnyčios ir jos modernizavimo problemą. O ir mokyklose vyresnieji norėjo kalbėtis apie šiandienines jaunimo problemas, Bažnyčią, jausminį ir intelektualinį religinį išgyvenimą, jo autentiškumą ir svarbą. Apie tai ir kalbėjomės. Dalinomės vieni su kitais didesniais ar mažesniais suvokimais, dvasiniais „atradimais" — visi mes tik grįžtantys... Mokėme ir mokėmės, padėjom ir dėkojom už pagalbą: Plungės „Carito" moterims, klebonui Pačinskui, kun. P. Našlėnui, Plungės ir Kauno studentams ateitininkams, filosofui S. Sodeikai, visiems, kurie buvo su mumis kasdien maldoje ir linkėjo žmonėms gero.

„Tikėjimas ir netikėjimas — ne mokslas, o pasirinkimas. Ir pasirinkimas turi būti argumentuotas", gerokai anksčiau mums kalbėjo A. Paškus, viešėdamas Lietuvoje. Mes turime grįžti... Jei išeiviai lietuviai šią dainą — giesmę giedojo kaip maldą Lietuvai, tai ji mums suskamba kiek kitaip. O kaip? Pagalvokime. Ir... „tebūna vėl namuos ramu".

Danguolė Gervytė

ATEITININKAI KAIŠIADORYSE

Kaišiadoryse, kur iki šiol neveikė ateitininkai, jau pradedama judėti. Tai, žinoma, labai džiugu. Čia yra kun. Pukio nuopelnas, kuris bando judinti ateitininkų veiklą. Didelis nuostolis, kad mūsų tarpe nėra vyresniųjų ateitininkų. Jie išsibarstę po universitetus, arba yra keli — mirtinai užsiėmę — dvyliktokai, kurie ruošiasi įstojamiesiems egzaminams. Jie šiuo metu negali prie veiklos prisidėti, nes įstojimo sąlygos labai sunkios.

Rūta Balandytė,
Kaišiadorys

KAZIO BIZAUSKO KUOPA JONIŠKĖLYJE

Joniškėlio vid. mokyklos ateitininkų Kazio Bizausko vardo kuopa veikia nuo 1990 m. rugsėjo mėn. Kuopoje yra 22 kandidatai-nariai, dar įžodžio nedavę, bet jam

ruošiasi. Priklauso 8-12 klasių mokiniai. Jų globėja yra tikybos mokytoja Valerija Paltarokaitė. Dvasios vadas — kun. klebonas Benediktas Urbonas.

Savo veikloje stengiamės dalyvauti rajono, vyskupijos, Vilniuje ir kitur organizuojamose ateitininkų renginiuose. 1991 m. liepos 25 — rugpjūčio 3 d. trys mūsų narės stovyklavo Berčiūnų at-kų stovykloje; tų pat metų gruodžio mėn. — prof. St. Šalkauskio atminimo paminėjime Šiauliuose. 1991 m. gruodžio 26 d. iki š.m. sausio 1 d. Žiemos akademijoje Anykščiuose mūsų kuopai atstovavo pirm. Egidijus Giedraitis. Po to jis dalyvavo Telšiuose, kur buvo ateitininkų kuopų pirmininkų pasitarimas.

Šiuo metu kuopos nariai rašo temą: „Tauta ir laisvė", nes nori dalyvauti Pavasario akademijoje, kuri vyks Žemaitijoje. Minėti renginiai visiems labai patinka, žavi, patraukia. Įdomios ir turiningos priemonės, artimi ir nuoširdūs LAF pirm. dr. Žygo žodiai bei dvasios vadovo pravedamos pamaldos praturtina jaunų žmonių sielą. Tai pati geriausia aukėjimo mokykla. Žinoma, ta proga jaunuoliai pabendrauja ir artimiau susipažįsta su kitų mokyklų ateitininkais.

Savo aplinkoje pažymime didžiąsias Bažnyčios šventes, savo tautos įvykius, žymius žmones, tautines tradicijas ir t.t.

Dabar truputėlį apie save.

Esu mokytoja — pensininkė. Visą gyvenimą dėsčiau biologiją-chemiją. Šiuo metu Joniškėlyje dėstau tikybą pagal vietos klebono prašymą. Čia dirbu antri metai.

Visa mano jaunystė prabėgo bolševikų priespaudos ir okupacijos metais. Teko grumtis su įvairiausiais sunkumais, skriaudomis, bet Dievo palaima buvo su manimi, geri žmonės padėjo išsilaikyti. Iš prigimties esu gamtininkė: mėgstu keliauti, grožėtis Lietuvos pušynėliais, ežerais. Sekmadieniais, norėdama atlikti katalikės pareigą, pėsčia (o vėliau dviračiu) keliaudavau į kelintą parapiją. Su moksleiviais — gamtininkais daug ekskursuodavom. Už tai mane mokiniai mylėjo, net ir dabar kai kurie prisimena.

Mūsų tėviškės lizdas išdraskytas; tėvai ir 2 seserys Sibiro tremtyje išbuvo 9 metus. Grįžę apsigyveno kitame kaime. Turėjau labai artimą dėdę, kuris mane globojo, kai tėvai buvo tremtyje, nes dar tebebuvau studentė. Tai vysk. K. Paltarokas, pirmasis Panevėžio vyskupas. Teko ir jo mirtį išgyventi. Po to grįžo tėvai. Šiandien ir jų jau nebėra.

Jau gavome 3 „Ateities" numerius. Mums buvo didelis džiaugsmas ir brangi dovana. Skaitome visi iš eilės. Žurnalu domisi ir kiti mūsų mokyklos mokytojai, mokiniai, direktorius. Geriausių linkėjimų siunčiame Jums ir visiems išeivijos ateitininkams!

Valerija Paltarokaitė

LAIŠKAS IŠ VABALNINKO

Miela p. Redaktore!

Esame labai dėkingi, kad neužmirštate ir šiaurinio Lietuvos kampelio — Vabalninko. Mes labai domimės ateitininkų veikla, labai laukiam ir mielai skaitom „Ateitį". Ja labai domisi ir neateitininkai. Siunčiu Jums keletą savo miniatiūrų.

Vabalninkietiškos rūtos

Kai baigėsi ruduo, aš skyniau rūtas ir padovanojau į kraštiečių šventę susirinkusiems kraštiečiams, kad primintų gimtus namus ir įgavę stiprybės, geresni namo sugrįžtu.

Mes turime laimės kasdien gėrėtis rūtomis — jų neužkeros viso pasaulio gražiausios gėlės. Užtektų rūtų ir Jums, Amerikos lietuviams. Kai išklystu į pasaulį, tautiečiams nuvežu dovanų: vabalninkietiškų rūtų puokštelę. Jos pamerktos ir prie Nukryžiuotojo, šalia kelio, kur Vabalninko pabaiga.

Išsaugojom, tai, kas nuo žilos senovės lietuviui brangiausia — rūtą.

Mūsų etnografinis ansamblis, kuriame ir aš su sesute bei mamyte dainuojame, nuvežė rūtų puokšteles ir Vabalninko žmonių iškeptos duonos aktoriams, vaidinusiems B. Sruogos „Baisiąją naktį". Jie buvo sužavėti, o režisierius sakė, kad gauti tokias žiūrovų dovanas — jiems geriausias įvertinimas. Prieš išvykdami namo, po Panevėžio dramos teatro langais sustoję padainavome vabalninkietiškų dainų. Tebūna tai ženklas, kad vabalninkiečiai neužmiršo savo praeities ir liaudies kūrybos. Jie ją vežioja ir kitiems dalina.

Mes, miela p. Redaktore, dainuojam iš Jūsų parašytos knygos „Lietuvių papročiai ir tradicijos". Ačiū už tokias skambias dainas, kurias iš pirmo uždainavimo pamilome. Tai labai gera knyga — galime ir angliškai pasimokyti. Mūsų bibliotekoje yra tik vienas egzempliorius, tai ir dalinamės visi. Dabar iš Jūsų knygos ruošiamės Užgavėnių šventėms.

Aida Audickaitė

KALBOS SKYRIUS

LIETUVIŠKOS MOTERŲ PAVARDĖS

Kai pamatome lietuvišką pavardę, parašytą savojoje spaudoje, tuoj, be jokių pagalbinių priemonių, yra aišku, ar ta pavardė vyro, moters, ar netekėjusios merginos. Tai galima spręsti iš pavardės galūnės ir formos. Tuo tarpu anglų kalboje jau reikia vartoti pagalbinius žodžius, pvz., *Mr., Mrs., Miss* (ponas, ponia, panelė), kad galėtume pasakyti, kurios lyties ar luomo asmeniui pavardė priklauso, juo labiau, kad ir pagal vardą kartais sunkoka spręsti.

Savaime aišku, kad, gyvendamos angliškai kalbančiuose kraštuose, mūsų moterys ir merginos turi prisitaikyti prie esamų salygų ir vartoti vyrišką pavardės formą, tačiau, kur tik įmanoma, reikia rašyti ir vartoti moterų bei merginų pavardes su atitinkama lietuviška galūne.

Bendrinėje lietuvių kalboje netekėjusių merginų pavardės turi priesagas *-aitė, -ytė, -utė, -ūtė, -iūtė,* o ištekėjusių — *-ienė, -(i)uvienė.* Priesagos pridedamos prie atitinkamos vyriškos pavardės šaknies.

Kai vyriška pavardė baigiasi galūne *-a* arba *-as,* darant mergaitės pavardę, vartojama priesaga *-aitė:* Šova — Šovaitė, Jovaiša — Jovaišaitė, Žukas — Žukaitė, Sakalas — Sakalaitė.

Priesaga *-ytė* dedama prie vyriškų pavardžių su galūnėmis *-is, -ys, -ia, -ė:* Beūsis — Beūsytė, Kregždys — Kregždytė, Laudžia — Laudžytė, Vėgėlė — Vėgėlytė.

Prie vyriškų pavardžių su galėne *-us* dedama priesaga *-utė:* Morkus — Morkutė, Andriekus —Andriekutė; priesaga *-iūtė* dedama prie vyriškų pavardžių su galūne *-ius* (po minkštojo priebalsio) ir *-jus:* Kubilius — Kubiliūtė, Motiejus — Motiejūtė, Dainius — Dainiūtė.

Ištekėjusių moterų pavardės daromos iš vyriškų pavardžių, vartojant priesagas *-ienė, -(i)uvienė.*

Priesaga *ienė* visuomet vartojama prie vyriškų pavardžių su galūnėmis *-(i)a, -as, -is, -ys, -ė:* Šarka — Šarkienė, Augalas — Augalienė, Bumbulis — Bumbulienė, Genys — Genienė, Vėgėlė — Vėgėlienė.

Iš dviskiemenių vyriškų pavardžių su galūnėmis *-us, -ius* (ypač su *-čius, -džius)* ir *-jus* moteriškos pavardės daromos su priesaga *-(i)uvienė:* Šarkus — Šarkuvienė, Laukius — Laukiuvienė, Šlajus — Šlajuvienė, Dičius — Dičiuvienė, Juodžius — Juodžiuvienė.

Kai vyriška pavardė su šiomis pačiomis galūnėmis yra triskiemenė arba daugiaskiemenė, vartojama moteriška priesaga *-ienė:* Ambraziejus — Ambraziejienė, Karalius — Karalienė, Sabaliavičius — Sabaliavičienė.

Pastaba. Kai kuriose tarmėse (pvz., žemaičių) moterų pavardžių priesaga *-(i)uvienė* nevartojama. Nežiūrint, kokia galūne vyriška pavardė baigiasi ar kiek skiemenų ji turi, darant moterišką pavardę, pridedama tik priesaga *-ienė:* Dainius — Dainienė, Šlajus — Šlajienė, Tamkus — Tamkienė.

Ar pavardė yra antras vardas?

Bendrinėje anglų kalboje labai dažnai apsieinama be žodžio „pavardė", vietoj jo pavardę vadinant „paskutiniu vardu" *(last name)* arba prie vardo prijungiant kelintinį skaitvardį „pirmas" *(first name).* Šiuo įpročiu užsikrečia ir lietuviai, gyvendami angliškai kalbančiuose kraštuose. Dažnai girdime klausimą: „Koks tavo pirmas vardas?" „Koks tavo paskutinis vardas?"

Lietuviškai reikia sakyti: „Koks tavo vardas?" „Kokia tavo pavardė?" Galima sakyti ir: „Kaip tu vadiniesi?" Žinoma, jeigu asmuo turi daugiau negu vieną vardą, tai galima sakyti: pirmas vardas, antras vardas (pirmas vardas — Jonukas, antras — Algirdas), tačiau čia vis tiek kalbama apie *vardą,* o ne *pavardę.*

Vardas (pagal „Dabartinės lietuvių kalbos žodyną") yra žmogaus asmens pavadinimas, paprastai duodamas gimus: *pavardė* yra iš tėvų paveldimas asmens pavadinimas (ten pat). Taigi, paklausus, koks vardas, atsakoma: Jonukas, Aldona, Vytas, Birutė... Paklausus, kokia pavardė, atsakoma: Daukša, Žemaitis, Karaliūnaitė, Vaižgantienė... Su kuo nors susipažįstant, nesakome: „Mano vardas yra Jonukas Daukša". Jeigu norime pasisakyti vardą ir pavardę, reikia sakyti: „Aš esu Jonukas Daukša", arba — „Aš vadinuosi Jonukas Daukša".

Ištaisykime tik vieną kalbos klaidą

Lietuvių kalbos klaidas darome dėl trijų priežasčių: nežinojimo, įpratimo ir tingėjimo. Turbūt sunkiausia ištaisyti įpratimo klaidas. Kartą „įsikandę" kokį išsireiškimą ar žodį, nejučiomis kartojame, nors žinome, kad tai kalbos klaida. Pas kai kuriuos tokių įprastinių kalbos klaidų susidro netrumpas vėrinys ir, atrodo, kad beveik neįmanoma jomis atsikratyti.

Pasiryžkime kovoti su kiekviena mūsų kalbos „piktžole" atskirai: pirmiausia ištaisykime tik vieną klaidą. Kai ja atsikratysime, kibkime į kitą ir t.t. Toks kalbos švarinimo būdas bus tikrai veiksmingas.

SVEIKI SULAUKĘ ŠVENTŲ VELYKŲ!

Jau nuo neatmenamų laikų iškilmingiausia ir didžiausia metų šventė Lietuvoje yra Velykos. Šventės pavadinimas — žodis Velykos — skolinys iš gudų kalbos ir reiškia „didelę dieną". Iš tikrųjų Velykų šventės seniau susidėdavo ne iš vienos „didelės dienos", o net iš keturių!

Velykos, kaip ir daugelis kitų krikščioniškųjų švenčių, sutampa su archaiška, pagoniška pavasario pradžios šventė, todėl papročiuose yra nemažai senųjų apeigų, būrimų ir kitų apraiškų. Lietuviškos Velykos, tai to liūdnojo septynių mylių tilto gale pražydusi lelija — taip gavėnią ir Kristaus Prisikėlimo šventę apibūdina viena mūsų liaudies mįslė.

Kai verba plaka

Priešvelykinė — arba Didžioji — savaitė prasideda Verbų sekmadieniu. Bažnyčia tą dieną mini iškilmingą ir džiaugsmingą Jėzaus įjojimą į Jeruzalę, kai žmonės jam šaukė „Hosana!" ir klojo po kojomis palmių šakas. Žinoma, po kelių dienų ta pati minia jau klykė: „Ant kryžiaus Jį!"

Verbas, t.y. palmių šakeles ir kitokius žalumynus, bažnyčioje Verbų sekmadienį pradėta šventinti popiežiaus Gelazijaus I laikais (492-496 m. po Kr.). Nuo maždaug VI a. pašventintos verbos dalintos žmonėms bažnyčioje. Vėliau šis paprotys nutrauktas. Kiekvienas atsinešdavo savo verbą (žinoma, Amerikoje verbos tebeduodamos bažnyčioje ir dabar).

Verbų sekmadienį svarbu anksti atsikelti ir kitus verbomis išplakti. Plakant sakoma: „Verba plaka, ne aš plaku; už savaitės bus Velykos; linkiu laimės ir sveikatos, ar žadi velykaitį?" Kai kuriose Lietuvos vietose kalbama ir kiek kitaip, bet mintis visur ta pati. Tolei plakama, kol plakamasis pažada per Velykas duoti margutį. Čia velykaitis yra tartum atsipirkimas, kad nustotų plakti. Senovėje kiaušinio davimu padėkodavo už plakimą žalia verba, mat, išplaktasis galėjo po to tikėtis sveikatos, grožio, linksmybių visus metus. Buvo labai stengiamasi, kad kas nors paplaktų verba.

Būtina verba paplakti vaikus, kad gerai augtų ir būtų paklusnūs; vyras paplaka žmoną, žmona vyrą, tarpusavyje gražiai sugyventų. Kai jaunas verba plaka jauną, tai būna gražūs, kai senas seną — laimingi ir sveiki. Verbos gaminamos iš kadagio šakų — kuo žaliausių, vešliausių ir su daug uogų, karklų su jau išsprogusiais „kačiukais" (kiek „kačiukų" ant pirmos nuskintos šakelės, tiek metų tikrai gyvensi), beržo ir net ąžuolo šakučių su pernykščiais lapais — dėl stiprumo. Einant į bažnyčią Verbų sekmadienį, reikia neštis verbą. Kas rankose neturi verbos pamaldų metu, tai velnias į saują įbruka savo uodegą palaikyti.

Pašventintos verbos sudžiovinamos ir pagarbiai laikomos. Jos saugo nuo audrų, perkūno įtrenkimo, gaisro, piktųjų dvasių; jeigu verbos šakutę įmesi į raistą, išnyks iš ten gyvatės; jeigu apsmaigysi lauką šventintos verbos šakelėmis, pasėlių ledai (kruša) neišmuš ir t.t.

Didžioji savaitė

Didysis ketvirtadienis vadinamas švariuoju turbūt dėl to, kad Jėzus mazgojo apaštalų kojas. Reikia tą dieną švariai išvalyti namus, skalbti, plauti langus ir pan., tai bus lengva visus metus švarą palaikyti. Jei kas turi išbėrimų, skaudulių ar šiaip odos ligų, reikia D. ket. išsimaudyti upėje, ežere, tvenkinyje — visos negerovės pranyks. Jei tą dieną yra sniego, tai, nusiprausus sniegu veidą, vasarą nenudegsi saule. D. ket. galima atsikratyti įvairiais parazitais (blusomis, tarakonais ir kitokiais): gražiai iššlavus trobą, reikia sąšlavas išpilti ant kaimyno žemės, tai parazitai pereis pas kaimyną. Negerai tiems, kurie gimę D. ketvr.: jie gali matyti dvasias, ypač šermenyse.

Iš viso Didžiąją savaitę negalima kam nors ką skolinti, nes savo laimę paskolinsi. Taip pat reikia iki Velykų grąžinti visas skolas.

Didįjį penktadienį — Kristaus kančios dieną, laikomasi ramiai, niekas nesitranko, netriukšmauja. Jei vaikai šūkauja ir išdykauja, tai visus metus bus neramūs, rėksniai. Joks namų ruošos darbas nedirbamas, nes gali Jėzui akis dulkėmis užkrėsti. Did. penktadienis taip pat labai tinka parazitams naikinti: iš kapinių parsinešama žemės ar smėlio, pabarstoma, kur blusos, tarakonai, svirpliai veisiasi, jie tikrai netrukus išstips. Jeigu kas gali ištylėti, nesakyti nė žodžio nuo D. penkt. vidurnakčio iki vidurdienio, ką pamanys, išsipildys.

Didysis šeštadienis skirtas Velykoms maisto paruošimui. Paaugliai siunčiami į bažnyčią parnešti šventintos ugnies ir vandens. Vandenį nesunku parnešti butelyje, ąsotyje, kokiame stiklainyje. Ugniai jau reikia specialaus įtaiso: iš lininių skudurėlių susuktos rūklės, sausos beržo kerpės (pinties), skardinukės su išbadytomis skylutėmis ar pan. Nešėjai labai saugodavo, kad ugnelė neužgestų, nes pareiti be velykinės ugnies — baisi gėda. Tuo metu šeimininkė užgesindavo visas ugnis namuose, išvalydavo krosnis ir pakraudavo naują

prakurų, kad galėtų įkurti šventinta ugnimi. Tą ugnį reikėjo krosnyje išlaikyti kaip galima ilgiau, nes ji saugojo namus nuo griaustinio. Vėliau daug kur buvo šventinami degtukai ir jais kuriama namie ugnis, tačiau griežtesnių pažiūrų kunigai nenoriai degtukus šventindavo, nes, girdi, vyrai paskui jais tik pypkes užsidegs...

Šventintas vanduo saugo nuo audrų, nelaimių, piktųjų dvasių, ligų, išgąsčio; įlašintas į šulinį, nuskaidrina vandenį, jis būna sveikas ir švarus visus metus.

Margieji margučiai: dažymas

Lietuvoje (ir kitose tautose) margučiai buvo žinomi prieš krikščionybės įvedimą. Paprotys dažyti ir marginti kiaušinius pavasario švenčių proga yra prosenoviškas. Tai liudija rasti kauliniai, akmeniniai ar moliniai kiaušiniai iš XI-XIII a. Lietuvoje. Martynas Mažvydas ir Mikalojus Daukša savo raštuose taip pat mini lietuvių margučius, kaip pagonybės liekaną, kurią reikia išnaikinti.

Prieš atsirandant cheminiams dažams, margučiai dažyti natūraliais dažais, pagamintais iš augalų ar kitų medžiagų, randamų gamtoje. Buvo vartojami: svogūnų lukštai (ruda, šviesiai ruda spalva), burokėliai (rausva spalva), dilgėlės, švieži beržų lapeliai (šviesiai arba gelsvai žalia), ramunėlių žiedai (geltona), džiovinti rugiagėlių žiedlapiai (melsva), susmulkintos beržų, pušų ar kitų medžių kerpės (rausvai geltona), šieno pakratai (pilkai žalia), juodalksnio ar ąžuolo žievė, pamirkyta 2-3 savaites vandenyje su balų rūdimis arba senais geležgaliais (juoda, rudai, rausvai juoda spalva). Pažymėtina, kad augaliniais dažais dažytų kiaušinių spalvos nėra ryškios (išskyrus dažytus žievėmis). Norint gauti tamsesnę spalvą bvo pridedama alūno (kalio aliuminio sulfato).

Nudažyti kiaušiniai dar marginami dvejopu būdu: skutinėjant ir karštu vašku. Skutinėjimui tinka tamsesnių spalvų kiaušiniai. Aštriu peiliuko galu nubraukiamas dažų sluoksnelis ir gaunamas baltas raštas. Daugiau į dažus kiaušiniai nebededami.

Ant nedažyto kiaušinio karštas vaškas tepamas, pavilgius į jį smeigelės galvutę (įsmeigtą į pagaliuką). Dirbti reikia greitai, kad vaškas ant smeigelės nesustingtų. Išrašius norimą raštą, kiaušinis panardinamas į šaltus dažus. Vašku marginant, galima vartoti ir daugiau spalvų, kiaušinį kaskart dedant į tamsesnius dažus. Ant kiaušinio likusį vaško sluoksnį lengva nuimti, jį kiek pašildžius virš žvakės liepsnos.

Trečias marginimo būdas yra lengviausias. Prieš verdant dažuose, kiaušinis apdedamas rūtų šakelėmis, smilgų šluotelėmis, popieriaus karpinėliais, žemuogių ar kitokiais lapeliais, po to apvyniojimas retu skudurėliu, kad verdant tie „ornamentai" nenukristų. Kai kiaušinis iš dažų išimamas ir išvyniojamas, padengtos vietos yra šviesesnės, išrašytos įdomiais raštais.

Dovanojimas ir Velykė

Pagrindinė Velykų dovana — gražiai nudažytas ir numargintas margutis. Margučiais pasikeičia šeimos nariai, pažįstami, kaimynai, giminės. Margučiai dovanojami, linkint linksmų, sveikų, skalsių metų. Jei kas eina į svečius per Velykas, turi būtinai nunešti po margutį kiekvienam šeimos nariui; šeimininkai svečią taip pat apdovanoja margučiais. Dovanojami tik patys gražiausi velykaičiai.

Vaikams margučių atveždavo Velykė (Velykų senelė, tik ne „Bobutė"). Ji margučius veždavo mažame, išmargintame vežimėlyje, kurį traukė mažas arkliukas. Velykės botagėlis nuvytas iš saulės spindulių. Kai kur pirmąjį saulės spindulį, pavasarį apšvietusį trobos vidų, vadindavo taip pat Velyke. Suvalkijoje Velykės arkliukas (dažniau — kumelaitė) buvo padarytas iš vaško. Dėl to ji važiuodavo tik naktį — rytą saulė galėjo įkaitinti arkliuką ir jis ištirptų. Žinoma, vaikams nepavykdavo Velykės pamatyti, nes naktį per tamsu... Tačiau jie stengdavosi būti geri ir paruošdavo gūžtelę Velykės dovanoms. Geri vaikai gaudavo gražių margučių ir dar kartais šiaip dovanėlių (pyragėlį, saldainių), blogi — baltą, nedažytą kiaušinį arba visai nieko. Velykės dovanoti margučiai buvo saugomi, jais žaisti draudžiama bent iki Atvelykio.

Kiaušiniautojai ir lalauninkai

Vaikai, dažniausiai iki 8 m. amžiaus, per Velykas eidavo kiaušiniauti: lankydavo arti gyvenančius gimines, kaimynus, kad gautų margučių. Įėję į trobą, elgdavosi dvejopai: vienur pasveikindavo šeimininkę specialiomis oracijomis, kitur nesakydavo nė žodžio, sustoja prie durų, įsikiša smilių pirštą į burną ir laukia. Šeimininkei tai ženklas, kad vaikas atėjo kiaušiniauti. Jam duodavo margutį.

Jauni vyrai taip pat rinkdavo velykaičius. Susidarydavo būrelis, pasivadindavo dar muzikantą ir eidavo per kaimą, užsukdami į kiekvieną sodybą, ypač kur buvo netekėjusių merginų. Atėję pirmiausia pagiedodavo Velykų giesmę, pasveikindavo šeimininkus. Už tai gaudavo margučių ir kitų velykinių skanėstų. Po to imdavo dainuoti specialias dainas (lalankas) merginoms. Dainos taip vadinamos dėl priedainio, kur kartojasi žodžiai „ei lalo", „vai lalu" ir pan. Pagal tai ir lalauninkai. Mergaitės dainininkus apdovanodavo savo išmargintais margučiais. Buvo svarbu kuo gražiau kiaušinius išmarginti ir tuo parodyti savo sugebėjimus.

Pasitaikydavo, kad margučiai vyrams nepatikdavo ir jų neimdavo. Tokia mergaitė buvo pajuokiama visus metus.

Aplankę visą kaimą (kartais net kitus kaimus), lalauninkai susirenka didesnėje troboje, apžiūri dovanas ir išrenka gražiausius margučius. Jei jų margintoja yra ištekėjusi moteris, ją apšaukia „kiaušinių karaliene" ir įteikia specialią karūną-vainiką.

Margučių daužymas

Populiarus žaidimas su margučiais — daužtynės arba daužymas-mušimas (sakoma: „einam muštyn"). Vienas žaidėjas suima kiaušinį tarp nykščio ir smiliaus taip, kad iš saujos tik jo pats smaigaliukas kyšo. Kitas savo kiaušinio smaigaliu kerta į laikomą margutį, būtinai taikydamas į jo vidurį. Jei pataiko į šoną, tai mušimas nesiskaito. Teisingai sumuštą kiaušinį pasiima sveiko kiaušinio savininkas.

Svarbu surasti stipriu lukštu kiaušinį, tai pavyks daug margučių sudaužyti ir laimėti. Lukšto stiprumą galima pažinti, kalenant į priekinius dantis. Jeigu garsas aiškus (skardus, skambus), lukštas tvirtas, jeigu duslus — ne. Tokio kiaušinio daužtynėms nevartoja.

Margučių ridenimas

Ridenimui arba ridinėjimui reikalingas lovelis iš plonų lentučių arba iš medžio žievės. Vienas jo galas pakeliamas, kad būtų nuolaidus, o kitas atremiamas į ant žemės nubrėžtą ratą. Rato kraštai apdedami kokiom užtvarėlėm, kad kiaušiniai neišriedėtų lauk.

Žaidėjas paleidžia savo margutį loveliu ir stengiasi pataikyti į kito žaidėjo kiaušinį, esantį rate. Jei pataiko, pasiima sau kiaušinį ir dar kartą be eilės ridena. Ridenimui galima naudoti ir jau sudaužytais galais velykaičius, jeigu jų įmušimas netrukdo riedėti. Laimi daugiausia margučių išlošęs žaidėjas.

Šiuos žaidimus žaisdavo pirmąją ir antrąją Velykų dieną. Seniau žaisdavo tik berniukai ir vyrai, o mergaitės buvo stebėtojos.

Velykos

Velykų rytas toks svarbus, kad net saulė tekėdama šokinėja iš džiaugsmo, siūbuoja į šalis. Pamatyti šokinėjančią saulę labai gerai, nes visus metus būsi judrus, sveikas, žvalus ir linksmas. Saulė taip pat tekėdama maino spalvas (rėdosi): iš geltonos į baltą, į raudoną, žalią, mėlyną, vėl geltoną. Labai daug galios Velykų ryte turi ir tekantis vanduo. Žmogaus kūnas bus labai sveikas, švarus, ir gražus, jei prieš saulės tekėjimą išsimaudys upėje. Jei Velykų rytą lyja, vaikai turi vienplaukiai pastovėti lietuje, tai greitai ir dideli augs.

Visi, kas tik pajėgia, iškeliauja į Prisikėlimo Mišias. Jeigu, važiuojant į bažnyčią, pasitaiko ant kelio sutikti moterį, reikia tuoj apsisukti, grįžti namo ir kitu keliu važiuoti, kitaip ištiks nelaimė.

Buvo mada Velykų naktį budėti bažnyčioje, melstis prie Kristaus karsto. Kai kur tas karstas buvo labai įdomiai padarytas, o jį saugodavo sargybiniai, apsirengę kaip senovės kareiviai.

Prisikėlimo pamaldų kulminacinis taškas — procesija apie bažnyčią, aidint visiems varpams, skambant pamėgtajai giesmei „Linksma diena mums prašvito", barstant gėles ir plevėsuojant bažnytinėms vėliavoms. Aplink bažnyčią einama 3 kartus.

Po Mišių šventinami Velykų valgiai, o tada — prasideda lenktynės! Kas pirmas namo pareis ar parvažiuos, tai visus laukų darbus pirmas pabaigs, viskas labai gerai seksis. Belenktyniaujant pasitaikydavo ir nelaimių. Turbūt dėl to buvo mėginama kaltę suversti sutiktai moteriai.

Velykų pusryčiai

Kai grįždavo iš Prisikėlimo, buvo laikas atsigavėti. Velykų stalas lūžte lūžo nuo valgių, nes nuo to priklausė visų metų ištekliai: jei daug valgių, metai bus turtingi, derlingi. Buvo svarbu, kad elgetos ar šiaip neturtingi apylinkės žmonės turėtų kuo atsigavėti. Turtingesnieji jiems paruošdavo ir duodavo velykinių valgių. Jei kas tuo nepasirūpindavo, tai tik sau nelaimę užsitraukdavo — skūpuoliui ir šykštuoliui buvo pavojus pačiam kitą žiemą duonos pritrūkti.

Šeima sustoja aplink stalą, kiekvienas pasiima po margutį ir susidaužia, linkėdamas linksmų šventų Velykų. Tuomet motina nulupa vieną kiaušinį, supjausto į tiek dalių, kiek šeimos narių ir visi po skiltelę suvalgo. Tai daro, kad šeima nesipyktų, gražiai sugyventų. Jeigu margutis gerai lupasi, bus turtingi, geri metai.

Sakoma, kad atsitikus kokiai bėdai ar paklydus, reikia atsiminti, su kuo per Velykas pirmiausia daužei kiaušinį, tai tuoj viskas bus gerai.

Po apeiginio kiaušinio suvalgymo, visi susėda ir valgo, kas ką nori.

Šaltiniai

Jonas Balys, *Lietuvių kalendorinės šventės,* Silver Springs, MD, 1978
Danutė Bindokienė, *Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoj,* Chicago, Illinois, 1989
Birutė Sinkevičiūtė, *Mes sulaukėm Velykėlių,* Vilnius, 1989
Juozas Kudirka, *Velykų šventės,* Vilnius, 1990
B. Imbrasienė, *Lietuvių kalendorinės šventės,* Vilnius, 1990.

ATEITIES SPINDULIAI

Andrius Lipskis

LAUKIMAS

Sesute, laukiu aš tavęs,
kaip Bebenčiukas Elenytės.
Aš vėl rymosiu be tavęs
prie upės krištolinės.

Sesute, perspėk tu mane,
kad aš negerčiau iš balutės,
Nes aš pavirsiu vilkiuku
ir gailiai, gailiai kauksiu...

MĖNULI

Parodyk, Mėnuli, parodyk,
Man džiaugsmo ir laimės metus.
Nušvieski, Mėnuli, nušvieski
Pačius nuostabiausius kelius.

Parodyk, Mėnuli, kur meilė
paklydo tamsiojoj nakty,
parodyk, Mėnuli, jai kelią
į mano šaltuosius namus.

ŽVAIGŽDĖS ŠVIESA

Žvaigždelė danguje žibėjo,
Aš laukiau tik tavęs vienos.
Tą vakarą labai liūdėjau,
nes trūko tavo šilimos.

Sugrįši tu per žalią pievą
pavasario žaliais laukais,
Atneši žvaigždę sidabrinę,
kuri spindės mums amžinai.

Žvaigždės šviesa nušvies mums kelią
į laimę, džiaugsmą ar vargus.
Mes eisim nušviestu keliu
lig savo antkapių brangių...

ATĖJO JAUNYSTĖ

Atėjo jaujystė
per pievų takus.
Tai mūsų lelijų žiedai.
Tai mūsų laimingų
dienelių laikai.
Jaunystė pražydo
gražiausiais žiedais.
Ir bėga, ir skrenda
laikas pro mus, —
Nespėsim pajust,
kaip senatvė užklups.

Andrius Lipskis (18 m.) mokosi Kauno Apuolės vaikų pensionate, dalyvauja vietinių moksleivių at-kų veikloje. Jis — našlaitis. Mokyklos mokytojai padėjo surasti sesutę, kuri gyveno kituose Lietuvos vaikų namuose (tuo metu Andrius parašė eil. „Laukimas"). Andrius dienas leidžia vežimėlyje dėl sunkios sveikatos būklės.

Onutė Vitkauskaitė

IR EINA LIETUVA

Pavasaris dainuoja vasarą,
Kuri ateina dar rugių nekirtus.
Atlantas rūstauja kas vakarą,
O jo paviršiumi ateina Kristus.

Jis atneša sugeltas širdis
Ir įdeda Jums į rankas;
Tiesos ieškotojų dejonė girdis,
Jums tyliai rauda Lietuva.

Jai reikia Kristaus tylių žodžių:
— Ramybė jums, esu Tiesa.
Aš nebaudžiu, aš myliu,
O Lietuva, tu ne viena!

Ir eina Lietuva, lyg Kristus per Atlantą,
Ir vainikuota, ir plakta...
Pas savo dukrą toliuose atskirtą,
Liepsnojančią lyg rytmečio žara.

PRADĖKIME LIETUVĄ ATNAUJINTI NUO SAVĘS

Sandra Petraškaitė

Sandra rašo: „Gyvenu kaime, turiu dvi jaunesnes seseris ir brolį. Šiemet pradėjau studijuoti Vilniaus Pedagoginiame institute vokiečių-anglų kalbas. Man labai patinka rašyti. Rašau dienoraštį, rašau labai daug laiškų savo draugams. Visada džiaugiuosi, gavusi atsakymą. Domiuosi Lietuvos kultūriniu gyvenimu: teatrais, koncertais, parodomis. Viso to aš labai ištroškus, nes mano kaime to nebuvo".

Fokoliarų įsteigėja Chiara Liubich ypač domisi jaunimo problemomis. Ji yra tvirtai įsitikinusi, kad jaunuoliams reikia ne tuščių žodžių, teorijų, o faktų, veiklos, konkretumo. Ji teigia, kad nėra revoliuciškesnio teksto kaip Evangelija. „Palaiminti verkiantys; mylėk savo artimą, kaip save patį", tai jau revoliucija! Tarp evangelijos ir jaunimo visada išlieka tamprus gimiringumas: evangelija yra visada jauna.

Norint atnaujinti Lietuvą ir išjudinti jos jaunimą, reikia savo asmeniniu pavyzdžiu parodyti, kad gyvenimas, paremtas evangelija, yra prasmingas, atnešantis rezultatų. Labai dažnai tenka pastebėti, kai kalba žmogus, ar jis pats tuo gyvena, ar tik kitus moko. „O jūs nesivadinkite ‚Rabi', nes turite vienintelį mokytoją, o jūs visi esate broliai" (Mt 23,8). Tik broliška užuojauta, domėjimasis kito rūpesčiais ir vargais gali mums suteikti kitų pasitikėjimą.

Tas pasitikėjimas mums ypač reikalingas dabar, šiuo metu, kai žmonės ieško tik materialinių gėrybių, kažko tartum bijo, nežino, kuo tikėti. Mes turime padėti apsispręsti ir įrodyti, kad Dievas visus žmones myli, kad Juo vienu reikia pasitikėti. Mes, ateitininkai, turim parodyti savo tautos žmonėms tiesą, kurią skelbė Kristus.

Kai susirenkam savo būry, jaučiamės, kad iš tikrųjų priklausome ateitininkų organizacijai. Kai išsiskirstome ir liekame vieni, turime suprasti, kad Dievas kiekvienam mūsų davė specialią vietą, kurioje būdami, turime skleisti Jo dievišką meilę. Dažnas paklaus: bet kaip tai padaryti, atrodo tiesiog neįmanoma? Dėl ko neįmanoma? Ar jau bandėte ką nors daryti, kad Kristaus meilė vyrautų jūsų aplinkoje?

Nors esi vienas, negali jaustis silpnas, jei turi tikėjimą ir Dievas yra su tavim. Niekad nepasikliaukim tik savo jėgomis. Ko mes, žmonės, negalime padaryti, gali Dievas.

Susitikę draugus, neplepėkim apie drabužius, valgį, tuščius kasdieninius įvykius, pabandykim tą pokalbį įprasminti, papasakodami apie Kristaus gyvenimą ir savo santykius su Juo. Čia prireiks ir drąsos, nes ne visada būsime suprasti, o kai kas gal ir pasišaipys.

Kovokime prieš pasaulį ne jo ginklais, nes taip nieko nelaimėsime. Imkimės dieviškų priemonių, kurios, kaip pastebiu, yra daug veiksmingesnės. Daug reiškia mūsų elgesys: atsakyti ramiai, su meile, kai iš tavęs laukia pykčio protrūkio; padėti kitam, kai jam niekas nebenori padėti; nepriekaištauti, kai tau kažkas kažką blogai padarė, bet kantriai iškęsti ir laukti savo valandos. Kantriai neškime savo kryžių, kad turėtume ką pasitiesti, kai prieisime bedugnę.

Tvirtai ir ryžtingai veikti vienam yra sunku, todėl ir reikalingos organizacijos — ateitininkai — kur susirinkę galime pasidalinti patirtimi, išsiaiškinti kylančius klausimus, pasidrąsinti, pastiprinti patirtimi, išsiaiškinti kylančius klausimus, pasidrąsinti, pastiprinti vienas, kitą, pasisemti jėgų ir išminties.

Kad galėtume atnaujinti Lietuvos jaunuomenę, pirmiausia reikia pradėti nuo savęs. Būtina stebėti ir kontroliuoti save, savo elegesį: ar viską padarau, ką pažadu; ar kartais savo pasyvumu ir abejingumu neatbaidau kitų; ar sudraudžiu savo draugą, kai matau vartant pornografinį žurnalą; ar uoliai lankau bažnyčią, o iš jos išėjusi, darausi geresnė? Pažvelkime į save ir pažadėkime sau ugdyti valią, nepasiduoti pagundoms. Dabar, gavėnios laikotarpiu, ypač naudingas toks pasiryžimas.

Lietuvą atnaujinti gali tik į mūsų gyvenimą atnešta Kristaus dvasia, nepasilikusi vien tik bažnyčioje. Visur, visada ir bet ką atliekant, reikia daryti su dieviška meile, pasitikint Kristumi.

Onutė Vitkauskaitė

AR PASIGAILĖSI?

Dievuliau! Ar pasigailėsi?!
Aš gi ne tas gerasis samarietis,
Galbūt gal menkas kirenietis —
Nebent, jei kas priverstų — artimui padėčiau.

Ne, aš — ant kryžiaus pakabintas latras,
Ir mano rankos pririštos ir kojos.
Aš — išduodantis tavasis Petras,
Kuris po išdavystės tamsoje raudojo.

O kaip norėčiau būti tavo Marija
Ir tavo numylėtas Jonas.
Bet aš esu tiktai, deja,
Žmogus, paklydęs žemės rojuj.

Kaunas, Vytauto didž. un-to Teologijos fakultetas.

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

LANKĖSI LAF SEKRETORĖ

Čikagos ir apylinkių ateitininkai vasario mėn. gale turėjo malonią progą susitikti su Daiva Kuzmickaite, besilankančia JAV-se. Daiva yra mokytoja, Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų kongregacijos narė, dirba „Caritas" veikloje ir „Caritas" žurnalo redakcijoje. Nepaprastai uoli ateitininkė, Lietuvos Ateitininkų federacijos sekretorė ir viena energingiausių Lietuvos at-kų veiklos judintojų. Kaip ir LAF pirmininkas dr. Arvydas Žygas, Daiva labai populiari at-kų tarpe, visur laukiama ir gerbiama.

Vasario 21 d. Ateitininkų namuose Lemonte D. Kuzmickaitė padarė pranešimą didesniam būriui ateitininkų (daugiausia sendraugių amžiaus), išsamiai nušviesdama dabartinę at-kų veiklą Lietuvoje: jos džiaugsmus, planus, sutinkamas kliūtis ir kitokius sunkumus. Iš pranešimo paaiškėjo, kad ateitininkiška veikla tėvynėje gyva, energinga ir entuziastiška, nežiūrint įvairių, daugiausia medžiaginių, trūkumų. Organizuojamos akademijos-kursai, ruošiamos šventės pavienėse kuopose ir vietovėse ar visos Lietuvos mastu (pvz., prof. S. Šalkauskio 50 mirties metinių minėjimo renginiai, pal. Jurgio Matulaičio 65 mirties metinių paminėjimas ir pan.). Šiuo metu planuojamos vasaros stovyklos, pavasario akademijos. Sėkmingiausia veikla pasireiškia moksleivių kuopose. Kol kas daugiausia veikiama vyskupijų rėmuose prie parapijų, nors pradedama veikti ir mokyklose, atsirandant daugiau pasauliečių globėjų. Neseniai veikla pajudėjo ir

ALF sekretorė Daiva Kuzmickaitė. Nuotr. J. Polikaičio

Kaišiadoryse, o sausio 19 d. įsteigta pirmoji kuopa Kėdainių dekanate. Pagaliau pradeda tvirčiau organizuotis ir studentai. Pirmasis šių mokslo metų susirinkimas buvo Kaune 1991 m.rugsėjo 23 d. (studentų pirm. yra V. Malinauskas). Lietuvos sendraugių ateitininkų pirmoji konferencija įvyko pereitų metų rugsėjo 14 d. Utenoje. Sendraugių sąjungos pirmininkas yra dr. V. Rastenis.

Šią vasarą numatytos net 9 stovyklos, skirtos jaunučiams ir moksleiviams. Liepos pradžioje Marijampolėje bus didysis MAS sąskrydis, kuriame numatoma apie 5000 dalyvių. „Caritas" žurnale pradėtas spausdinti ateitininkų skyrius, pavadintas „Ateities" vardu. Jį redaguoja D. Kuzmickaitė. Ji taip pat pabrėžė, kad „Ateitis" labai laukiama, uoliai skaitoma — ja tiesiog nepasidalina ir graibo iš rankų į rankas. Būtų puiku, kad daugiau žurnalo egzempliorių pasiektų Lietuvos ateitininkus.

Pranešimui pasibaigus, maloni viešnia buvo apipilta klausimais, kurių pagrindinis, galima sakyti, buvo: kaip mes galime padėti Lietuvos ateitininkams? Atsakymas: trim būdais — a. finansine parama, b. įvairiais reikmenimis (trūksta popie-

ALF sekretorei lankantis JAV ir padarius pranešimą apie Lietuvos at-kų veiklą, Ateitininkų namuose Lemonte — iš k.: J. Damušienė, Čikagos sendraugių skyriaus pirm., AF vadas J. Polikaitis, D. Kuzmickaitė, V. Valaitienė, L. Ringienė (abi jaunųjų at-kų globėjos), „Ateities" redaktorė D. Bindokienė ir buvęs AF vadas dr. A. Damušis.

riaus, pieštukų, spalvavimo reikmenų ir t.t.), c. asmenine pagalba, dalyvaujant ir dirbant stovykose, pasidalinant savo patirtimi ir vadovaujant įvairiems būreliams. Tačiau, kaip AF vadas J. Polikaitis pabrėžė, visi, norintieji padėti Lietuvos at-kų stovyklose, turi susiekti su AF ir gauti rekomendaciijos raštą. Be tokio rašto stovyklose dirbti nebus priimami. Atvažiuojantieji turi pranešti Lietuvos Ateitininkų federacijai apie savo dalyvavimą iki gegužės mėn. vidurio.

Kviesdama atvažiuoti, padėti ir kitaip remti Lietuvos ateitininkus, viešnia ypač pabrėžė, kad esame ir turime būti VIENA federacija, nors dalis jos narių yra tėvynėje, o kita — išsisklaidžiusi po visą pasaulį.

Vasario 21 d. susitikimą su D. Kuzmickaite organizavo Čikagos sendraugių skyrius su pirm. Jadvyga Damušiene, kuri susitikimui vadovavo. Vasario 23 d. D. Kuzmickaitė susitiko su mūsų ateitininkiškuoju jaunimu, o 24 d. dalyvavo specialiame AF posėdyje

STATE OF ILLINOIS
OFFICE OF THE GOVERNOR
CHICAGO 60601

JIM EDGAR
GOVERNOR

February 25, 1992

Mr. Danute Bindokas
Ateitis Magazine
7155 South Homan Avenue
Chicago, Illinois 60629

Dear Mr. Bindokas:

As Governor of Illinois, I would like to send my congratulations to the Ateitis Magazine on the celebration of its 80th anniversary.

Communication within our communities is vital. I am proud, as you should be, of the service you have provided during the past 80 years.

On behalf of the citizens of Illinois, please accept my best wishes for a most meaningful anniversary celebration.

Best regards,

Jim Edgar

Jim Edgar
GOVERNOR

JE:aw

• „Gaudeamus", studentų ateitininkų sąjungos laikraštėlio trečiasis numeris pasiekė „Ateities" redakciją. Redaguoja Indrė Čuplinskaitė, Dana Grajauskaitė, Lina Mockutė, Rimas Prakapas. Redakcijos adresas: 62 Burnside Dr., Toronto, Ontario, M6G 2M8, Canada. Laikraštėlis išeina kas du mėn. Redakcija pageidauja, kad visi studentai stengtųsi kurti ir savo kūryba dalintis su kitais „Gaudeamus" puslapiuose. Medžiaga turi būti atsiųsta prieš kiekvieno porinio skaičiaus mėnesio 10 d.

Tikrai džiugu, kad šis gražus sumanymas — atgaivinti „Gaudeamus" leidimą — neliko tuščiu pažadu, o taip sėkmingai įgyvendintas ir vykdomas. Laikraštėlis daro labai malonų įspūdį, sutelkęs nemažą būrį talentingų bendradarbių. Šiame numeryje rašo: A. Tijūnėlytė, G. Liulevičius, M. Landytė, K. Šilimaitytė, I. Petkauskaitė ir kiti; iliustruotas D. Grajauskaitės, D. Udrio, I. Čiuplinskaitės, M. Landytės piešiniais ir L. Daukšos nuotraukomis; 19 puslapių. Sveikiname „Gaudeamus" redakciją ir SAS centro valdybą, linkėdami ištesėti, augti ir kaskart tobulėti (kas jau labai ryšku ir iš šio — naujausio numerio).

• Illinois valstijos gubernatorius Jim Edgar atsiuntė sveikinimą „Ateities" žurnalui 80-tosios sukakties proga. Sveikinimas datuotas š.m. vasario 25 d., taigi — šiek tiek pavėlavęs... Tačiau, manome, kad niekad nėra per vėlu pasidžiaugti šiltais žodžiais ir maloniu prisiminimu, dėl to sveikinimą čia ir spausdiname.

IR AUSTRALIJOJE TURIME GABIŲ ATEITININKŲ

Nemira Aurelija Masiulytė į Australiją su savo tėvais atvyko dar pačioje kūdikystėje, todėl savo besikuriančių tėvų vargo nedaug teprisimena. Be to, tėveliai jai davė viską,

Adelaidės at-kų būrelis. Iš k. pirmoji sėdi Elena Varnienė, AF įgaliotinė Australijoje; vid. klebonas kun. Juozss Petraitis; ketvirta iš k. — Nemira Masiulytė-Stapleton.

ką tik galėjo, nes vienturtei dukrelei skyrė visą savo dėmesį. Malonu pažymėti, kad Nemira savo tėvų neapvylė, suteikdama jiems daug džiaugsmo ir pasididžiavimo.

Jau lankant katalikų Šv. Juozapo mokyklą, seselės vienuolės Nemiroje pastebėjo didelius muzikinius gabumus. Stipriomis rekomendacijomis remiama, Nemira rimtai atsidėjo muzikai ir, užbaigusi mokslus bakalauro laipsniu iš švietimo srities, įsigijo kitą diplomą — muzikoje.

Dar būdama visai jauna, Nemira įstojo į moksleivių ateitininkų eiles Adelaidėje. Vėliau jai teko tai pačiai kuopai pirmininkauti, vadovauti moksleivių stovykloms, ruošti programas, pasirodymus ir, apskritai tarpininkauti bei jungti jaunimą. Nors gerai žinom, kad nelengva su jaunimu sėkmingai darbuotis, Nemirai tai buvo tik gražus žaidimas. Didžiausia jai nervų įtampa, sako, tai nuolatinis pareikalavimas akompanuoti atvykstantiems solistams iš visų pasaulio šalių. Nemira yra rekomenduojama kaip gera akompaniatorė ir dažniausiai turi pasitenkinti minimaliniu pasiruošimu. Su įvairiais dainos menininkais jai tenka pakeliauti ir po Australiją (yra akompanavusi solistams: Jonui Vazneliui, Ričardui Daunorai, Ginai Čepkauskienei ir kitiems).

Nemira Masiulytė-Stapleton yra ne tik gera pianistė, pageidaujama koncertuose, bet ir vargonininkė, ir choro dirigentė. Kiekvieną sekmadienį jos vargonavimu ir vadovaujamo choro giedojimu gėrimės Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje Adelaidėje. Choras „Lituania", kurio dirigentė taip pat yra Nemira, su savo metiniais koncertais pasirodo beveik visuose lietuvių, Pabaltijo ir kitų etninių grupių minėjimų renginiuose. Iš tikrųjų Nemiros rankose yra beveik visas muzikinio pobūdžio Adelaidės kultūrinis gyvenimas.

Nemira mokytojauja Marryatville aukštesniojoje mokykloje, ten taip pat diriguoja chorui ir paruošia mokinius muzikos egzaminams. Nors ji užaugusi Australijoje, intensyviai mokėsi lietuvių kalbos, visuomet pirmavo lietuviškose mokyklose, vėliau mokytojavo lietuvių pradžios mokykloje, o dar vėliau ir lituanistiniuose kursuose. Lietuvių kalba kursuose yra studijuojama, kaip kiti baigiamųjų egzaminų dalykai ir įvertinami pažymėjime. Mes, Australijos lietuviai, tuo labai didžiuojamės, nes per eilę metų išsikovojome iš vietinės švietimo ministerijos šią privilegiją, kurios niekas kitas neturi. Tas labai paskatina mūsų jaunuolius ir toliau mokytis lietuvių kalbos.

Sunku būtų įsivaizduoti Adelaidės lietuvių kultūrinį gyvenimą be Nemiros. Tikimės, kad ir jos dukrelė Aurelia, kurią dažnai matome sėdinčią prie vargonų šalia mamytės, atidžiai stebinčią dirigavimą, eis tais pačiais keliais. Šia proga noriu išreikšti padėką Nemiros tėvams, kurie, be abejo, daug atsižadėjo. beaugindami ir bemokydami savo dukrą. Jie taip pat įdiegė jai tos tolimos, niekad nematytos tėvynės meilę. Tai gražus pavyzdys, kad ateitininkai nesiriboja tik savo veikla, o savo talentais dalinasi su visa lietuviška bendruomene. Dieve, duok sveikatos ir stiprybės dar ilgai mūsų gyvenimą puošti savais talentais!

ŠIOS VASAROS ATEITININKŲ STOVYKLOS

Lietuvoje

Birželio 21-28 d. — JAS stovykla Plateliuose

Birželio 28-liepos 10 d. — JAS stovykla Pavištytyje

Liepos 9-12 d. — MAS sąskrydis Marijampolėje

Liepos 12-25 d. — MAS keliaujančios stovyklos vyskupijose

Liepos 26 — rugpjūčio 1 d. — JAS stovykla Pavištytyje

Rugpjūčio 2-15 d. — JAS stovykla Pavištytyje

Rugpjūčio 2-15 d. — JAS stovykla Plateliuose

Rugpjūčio 2-15 d. — JAS ir MAS stovykla Panevėžyje

Rugpjūčio vidury — keliaujanti MAS, SAS stovykla Vilniaus krašte

(Šalčininkai, Butrimoniai ir kitur)

Besiruošiantiems atvykti, Lietuvos Ateitininkų Federacija prašo išpildyti tris sąlygas, kurioms pritaria ir Ateitininkų Federacijos valdyba:

1. kad laiku galėtų sudaryti vadovų sąstatą, prašo tiksliai ir iki gegužės 15 d. pranešti savo atvykimo laiką;

2. registracijai atsiųsti savo ateitininkiškos veiklos santrauką (reziume), kad žinotų, kokia atvykstančiojo specialybė ir patirtis, dirbant su vaikais, kokias galėtų užimti pareigas stovykloje;

3. taip pat reikia rekomendacinio laiško, kurį parašo ir pasirašo kuopos dvasios vadas arba globėjas bei Ateitininkų Federacijos vadas (7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, tel. 312-434-2243.

Amerikoje

Liepos 6-19 d. — JAS stovykla Dainavoje

Liepos 19-26 d. — Ateitininkų sendraugių stovykla Dainavoje

Rugpjūčio 9-23 d. — MAS stovykla Dainavoje

Rugsėjo 4-7 d. — at-kų Federacijos studijų dienos Dainavoje

• VII-jo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso metu išrinkta nauja PLJS valdyba, kurią sudaro: Paulius Mickus (pirm.), Ginta Draugelytė, Rūta Kalvaitytė, Sigutė Šnipaitė, Nida Mickutė, Gailius Draugelis, Darius Sužiedėlis, Ina Balsytė ir Veronika Krausaitė. Kongresas vyko Pietų Amerikoje 1991.XII.18–1992.I.8. VIII-sis PLJ kongresas numatomas rengti 1994 m. Anglijoje. VII-jo PLJ kongreso sipūdžius šiame „Ateities" numeryje gražiai aprašo torontiškė Vika Ross.

• Toronto studentų at-kų studijų savaitgalis bus gegužės 16-18 d. Numatoma ir baidarių kelionė Algonquin parke. Savaitgalyje dalyvaus kun. Antanas Saulaitis.

• Toronte sėkmingai veikia Stasio Šalkauskio vardo jaunių ir jaunučių at-kų kuopa. Susirinkimai vyksta kas antrą sekmadienį po šv. Mišių Prisikėlimo parapijos klebonijoje. Šiuo metu jaunius globoja (pavaduodama ilgesniam laikui į Lietuvą išvykusią Gabiją Petrauskienę) Rūta Rygelienė, o jaunučiams vadovauja Ramūnė Jonaitienė.

• Detroite veikia Karaliaus Mindaugo vardo moksleivių kuopa, turinti 14 narių. Globėja — Dalia Navasaitienė, kuopos pirmininkė — Rima Janukaitytė. Taip pat veikli yra ir jaunių/jaunučių kuopelė, globojama Nijolės Lapšienės.

• Studentų at-kų sąjungos metinis studijų savaitgalis buvo sausio 31 — vasario 2 d. Dainavoje. Jo metu įvyko SAS suvažiavimas, kuriame išrinkta nauja centro valdyba. Ją sudaro: Gytis Liulevičius, Audra Venclovaitė, Julija Krumplytė, Vytas Pabedinskas, Audra Baleišytė, Lina Modestaitė ir Viktorija Žvinakytė. Visi naujosios CV nariai šiuo metu studijuoja Ilinojaus un-te Champaign-Urbana. Valdybos adresas: 205 N. Busey Ave., Apt. #4, Urbana, IL 61801-3156, USA.

• Klivlando at-kų sendraugių skyriaus valdybą sudaro: R. Bridžius (pirm.), S. Kazlauskienė, R. Šilgalienė, D. Staniškis, D. Balčiūnas, K. Vaičeliūnienė, R. Čepulienė ir D. Staniškienė.

• Darius Udrys, talentingas ir darbštus Hillsdale kolegijos studentas, atstovavo savo kolegijai „Shavano Institute for National Leadership", vykusiame sausio mėn. Colorado Springs vietovėje. Darius taip pat buvo pakviestas groti smuiku banketo metu. Jis yra veiklus at-kas, gyv. Jackson mieste, Mičigano valstijoje. Pereitais metais Darius laimėjo pirmąją vietą „Ateities" žurnalo konkurse už savo rašinį.

Viešnia iš Lietuvos Daiva Kuzmickaitė su studentais at-kais Lemonte. Iš k.: ses. Margarita, I. Čuplinskaitė, D. Kuzmickaitė, D. Abromaitienė, R. Račkauskaitė, A. Kazlauskaitė, D. Grajauskaitė ir kiti.

MŪSŲ VEIKLA

KAIP RAŠYTI KORESPONDENCIJAS

Įvairiais keliais *Ateities* redakciją pasiekia žinutės, kad dar daugelyje vietovių juda kruta ateitininkai, ypač moksleiviai ir jaunučiai. Žinoma, tai vargu galėtume pastebėti iš, pavyzdžiui, šio *Ateities* numerio „Mūsų veiklos" skyrelio, kuriame labai ir labai pasigendame tos veiklos atspindžių. Šį reiškinį truputį sunku suprasti, nes kiekviena kuopa — kuopelė turi savo globėją ir valdybą, kurios sąstate būtinai viena vieta skiriama korespondentui ar korespondentei. Taip ir norisi paklausti: kokios gi to korespondento pareigos, jeigu niekur nematyti korespondencijų?

Čia keliais sakiniais norime išsklaidyti korespondencijų rašymo mitus. Būtų naudinga ir smagu, jeigu kuopų globėjai paragintų savo korespondentus tuos sakinius paskaityti.

Rašant apie kokį nors įvykį, reikia atsiminti 4 pagrindinius klausimus ir mėginti juos atsakyti. Visi šie klausimai prasideda raide *k*. Būtent: *kas, kada, kur, ką veikė* (darė)?

Kas? Tokia ir tokia kuopa, draugovė, skyrius — įrašomas tikslus vardas. *Kada?* Įrašoma įvykio, renginio, susirinkimo, išvykos data. Nerašyti, kad tai vyko šeštadienį, sekmadienį, ryte ar vakare... Kol žurnalas ar laikraštis, į kurį siunčiamas rašinys, bus išspausdintas, gal praeis ne vienas toks šeštadienis ar sekmadienis. Kaip skaitytojai galės žinoti, kada aprašomasis įvykis buvo? *Kur?* Atsakymas aiškus: Dainavoje, parapijos salėje, parke, miške ar kur kitur. Paminime vietą, kur kas vyko. *Kas įvyko?* Čia trumpai aprašomas pats įvykis, renginys, šventė, paminint, kas kalbėjo, kas programą atliko, kokia ta programa, ką veikė kuopos nariai, ar buvo įdomu, smagu ir pan. Labai svarbu, kad pavardės, minimos rašinyje, būtų aiškiai ir tiksliai įrašytos, nes tuo būdu išvengsime klaidų išspausdintoje korespondencijoje.

Dėl galimų kalbos klaidų per daug rūpintis nereikia. Žinoma, reikia stengtis kaip galima geriau ir tiksliau lietuviškai rašyti, bet visos pasitaikančios klaidos bus ištaisytos. Norime pabrėžti, kad retai kas be klaidų parašo. Net rašiniai iš Lietuvos, kur visi gražiai lietuviškai kalba (bent mes taip įsivaizduojame!), mokyklose kasdien lietuviškai mokosi, turi nemažai klaidų. O ką bekalbėti apie mus, gyvenančius svetimuose kraštuose? Nėra joks nusikaltimas ar gėda nežinoti, kur rašyti nosinę, kaip suderinti linksnius ar tiksliai lietuviškai išsireikšti. Taisyti rankraščius yra redaktorių darbas ir pareiga.

Rašinys gali būti parašytas ir ranka, truputį pasistengiant aiškiau rašyti, kad rankraštį galėtume įskaityti.

Štai ir visas korespondencijų rašymo menas!

Neturime atsakymo tiems, kurie sakosi neturį laiko... Čia greičiau ne laiko stoka, o tik parankaus pasiteisinimo ieškojimas. Puslapiui ar dviem parašyti laiko daug nereikia. Nejaugi per du mėnesius (kadangi *Ateitis* yra dvimėnesinis žurnalas, tai naudojame šį laiko terminą) korespondentas, sutikęs šį darbą kuopai atlikti, negali rasti laisvo pusvalandžio? Pasiskaitykite šiame *Ateities* numeryje R. Kriaučiūno pasikalbėjimą su naująja JAS pirmininke Danute Petrusevičiūte. Ji išskaičiuoja daugybę darbų ir užsiėmimų, kuriuos turi atlikti, tačiau visai nesibaido sunkių JAS pirmininkės pareigų ir nesiskundžia laiko stoka. Tikrai užsiėmę žmonės supranta, kad laiką galima labai naudingai ir įdomiai sunaudoti. Juk kiekvienam duotos 24 valandos paroje, kiekvieno savaitė turi 7 dienas! Laikas yra kaip meilė — juo labiau ją kitiems dalini, tuo daugiau jos tau lieka.

Tikimės, kad šios kelios sugestijos ir mintys atneš brandžių vaisių, o *Ateitis* susilauks korespondcencijų iš visų ateitininkiškų vienetų.

D. Bindokienė

ATEITININKAI VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Baigėsi Kalėdų atostogos. Vasario 16 gimnazijos vysk. Motiejaus Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopa vėl susibūrė mažame skaityklos kambarėlyje. Klegėjo balsai, veržėsi begaliniai norai iš kiekvieno širdies: išpasakoti įdomiausius įvykius. Vieni juos išgyveno vykusiuose ateitininkų žiemos kursuose Dainavoj, kiti Taize suvažiavime patyrė nenusakomai beribį meilės džiaugsmą, o dar kiti pirmą kartą aplankė Vilniaus katedrą, Aušros Vartus jau laisvoje Lietuvoje. Visi jautėmės pailsėję, pasisėmę naujų idėjų, pilni energijos vėl kibti į darbus.

Pasikvietę gimnazijos naująjį kapelioną kun. Ričardą Repšį, kalbėjome apie Užgavėnes ir Gavėnią, diskutavome mus dominančius klausimus ir buvome tikrai patenkinti, kad galime praplėsti savo žinias apie daugelį dalykų Katalikų Bažnyčioje. Kaip šviesus šiltas spindulys, mus aplankė svečias iš Lietuvos, vienuolis pranciškonas tėvas Astijus Kungys. Žodžiais, kuriais jis kreipėsi pirmą kartą į mus pamokslo metu šv. Mišiose sekmadienį, sujaudino kiekvieno širdį, apšvietė sielą ir jaudinančiuose nutylėjimuose jo aiškus klausiamas balsas vis dar aidėdavo mumyse „Ar tu myli Dievą taip, kaip Jis tave..." Paviešėjęs dvi

Tėv. Astijus Kungys ir Vasario 16 gimnazijos moksleivių kuopos pirm. Liudas Landsbergis. Nuotr. M. Šmitienės

savaites Vokietijoje, paskutinę dieną atnašavo kartu su kun. Repšiu jaunimo Mišias. Visi pavakarieniavę, atsisveikinę ir išlydėję tėvą Astijų namo pas savo Kretingos parapijiečius, dar ilgai prisiminėme susitikimus, atvirus pokalbius jaudinančiomis temomis. Nejučia daugelis savo sielos gelmėse sustiprėjo, taip pat ir kuopa dar kartą įsitikino, kad skelbdamas visiems „Gerąją Naujieną", pirmiausia turi pradėti atnaujinimo darbą nuo savęs paties.

Tėvo Antano Saulaičio apsilankymas ne naujiena mūsų gimnazijoje. Tačiau visuomet jo vizito atgarsiai yra lydimi šiltų prisiminimų. Ir šį kartą, susirinkę kartu, visi skautai ir ateitininkai su tėv. Saulaičiu, linksmai pavakarojo, skanėstais ir dainomis pasilinksminę, visi broliai ir sesės susikibę rankomis dainavome „Graži tu mano, brangi Tėvyne..." O viskas aplinkui jau skendėjo sutemose, tik tūkstančiai linksmų ryškių žvaigždynų, lyg sveikino, pritardami žybčiojimais danguje, ir sidabrinis mėnulis rodė kelią... į ateitį.

Gabrielė Žemaitytė

PAS KLIVLANDO ATEITININKUS

Klivlando ateitininkai, spalio mėnesį pradėję veiklos metus bendra malda ir visų vienetų — nuo jaunučių iki sendraugių — suėjimu, tęsia savo veiklą, siekdami įgyvendinti metų šūkį, parinktą jaunimo: „Petys į petį, sustoję į darbą!" Ypač gražiai darbuojasi jaunučiai, vadovaujami energingo dr. Mariaus Laniausko ir jo talkininkių — Vidos Švarcienės bei Teresės Beržinskienės. Jų susirinkimai vyksta šeštadieniais, po lituanistinės mokyklos pamokų.

Gražus būrelis moksleivių ruošiasi įžodžiui, kurį duos metinės šventės proga, gegužės 2 d. Moksleivių pirmininkė yra Kristina Mataitė.

Studentai, paskendę knygose (kada gi studentai turėjo laiko susirinkimams?), savo veiklą vysto praktiškai ir labai prasmingai: šių metų moksleivių globėjas, pačių moksleivių pasirinktas, yra studentas Rimas Biliūnas, aktyviai dalyvaujantis bendruose ateitininkų vienetų posėdžiuose ir pasitarimuose, kurių turime keletą per metus, ypač ruošiantis šventei ar kokiam kitam renginiui. Jaunučių vadovams su jaunatvišku entuziazmu ir labai kūrybinga talka padeda stundentai Ina ir Danius Šilgaliai. Teko stebėti, kaip įdomiai, žaidimų forma, jie sugeba perduoti jaunučiams ateitininkiškus principus. Studentai ateitininkai aktyviai talkininkauja ir kitoj lietuviškoj Klivlando veikloj, o vasarą — stovyklose. Tai gal net prasmingiau nei dažni susirinkimai ir veikla tik savo mažam ratelyje.

Giedrininkės (pirm. Regina Idzelienė) įvairiais būdais taip pat prisideda ir talkina ateitininkiškoje veikloje.

Sendraugių valdyba, su pirmininku R. Bridžiumi, savanoriškai antrus metus likusi pareigose, ruošiasi ne tik metinei šventei, bet ir koncertui balandžio 12 d. Suteiksime Klivlando lietuvių visuomenei progą

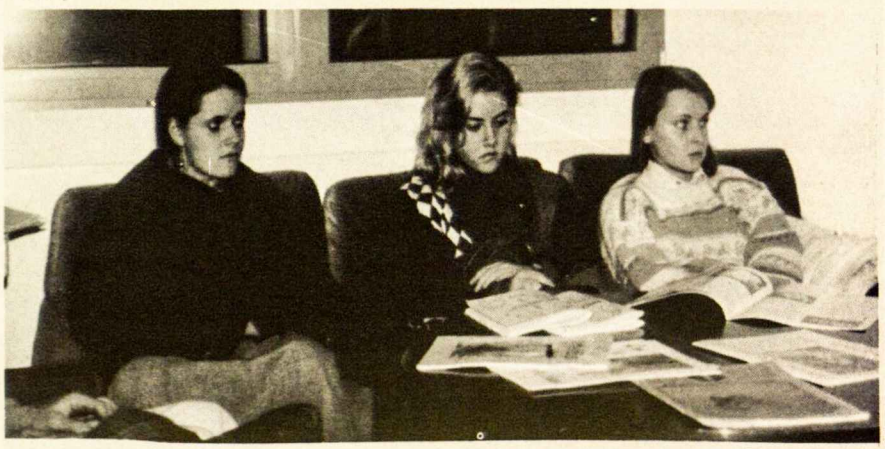

Vasario 16 gimn. at-kės klausosi tėv. Astijaus iš Kretingos pokalbio. Iš k.: Gabrielė Žaidytė, Vėjūnė Baltrušaitytė ir Diana Miulerytė. Nuotr. Marytės Šmitienės

pasidžiaugti Lietuvos Filharmonijos solistais (solistė Vida Bičkutė, smuikininkas Algirdas Stulgys, pianistė Leokadija Kanovičienė). Koncerto tikslas yra ne tik papildyti iždą, iš kurio remiama moksleivių bei jaunučių veikla, bet ir paremti Lietuvos menininkus, suteikiant visuomenei dvasinę atgaivą. Sendraugių valdyboje dar yra: S. Kazlauskienė, R. Šilgalienė, D. Staniškis, D. Balčiūnas, K. Vaičeliūnienė, R. Čepulienė ir D. Staniškienė.

Sendraugiai taip pat ruošia vakarones visuomenei aktualiomis ir įdomiomis temomis. Metų gale džiaugėmės, savo tarpe turėdami talentingą viešnią, rašytoją Birutę Pūkelevičiūtę, supažindinusią gausiai susirinkusius su Oskaro Milašiaus kūryba. Kun. Kęstučio Trimako pravestos adventinio susikaupimo dienos ir jų mintys tebegyvos dalyvavusiųjų širdyse. Nuolat esame stiprinami ir dvasios vado, kun. G. Kijausko pamokslų mintimis.

Prasidėjus gavėniai ir artinantis Kristaus Prisikėlimo šventei, vėl prisimindami metų šūkį — „petys į petį...", tęsiame darbą. Savo veikla ir malda jungiamės su kitais išeivijos bei atgimstančios Tėvynės ateitininkais.

Dalia Staniškienė

KARALIAUS MINDAUGO KUOPA DETROITE

Šiais metais Detroito Karaliaus Mindaugo moksleivių ateitininkų kuopos globėja yra Dalia Navasaitienė. Turime keturiolika narių (viena šiuo metu yra Vasario 16 gimnazijoje). Ligi šiol yra buvę penki susirinkimai. Pirmame susirinkime išrinkome valdybą. Rinkimų rezultatai buvo tokie: pirmininkė — Rima Janukaitytė, vicepirmininkė — Audrytė Navasaitytė, sekretorius — Jonas Korsakas, iždininkė — Audra Ricci, narys — Saulius Polteraitis.

Kituose susirinkimuose: Danutė Petrusevičiūtė (JAS centro valdybos pirmininkė) rodė filmą apie Sporto šventę Lietuvoje; Karis Petrulis ir Gytis Udrys diskutavo pliusus ir minusus, esant lietuvių Amerikoje; Rita Garliauskaitė-Goebel parodė filmą ir vadovavo pasikalbėjimui apie Vaikų neurologinę ligoninę Vilniuje. Kalėdų metu mūsų kuopa suruošė žaislų siuntinį Lietuvos vaikams.

Sausio susirinkime išsirinkome kuopos laikraštėlio redaktorius. Pagrindinė redaktorė yra Milda Bublytė. Rima Janukaitytė, Rimas Polteraitis ir Almis Udrys buvo išrinkti Mildai padėti.

Vasario mėn. susirinkime Janina Udrienė ir Valentina Rauckienė aštuonis kuopos narius pradėjo ruošti moksleivio įžodžiui.

Šiais metais mūsų kuopa numato daug ką atlikti: paruošime laikraštėlį, aštuoni nariai duos įžodį, turėsime išvykų.

Almis Udrys

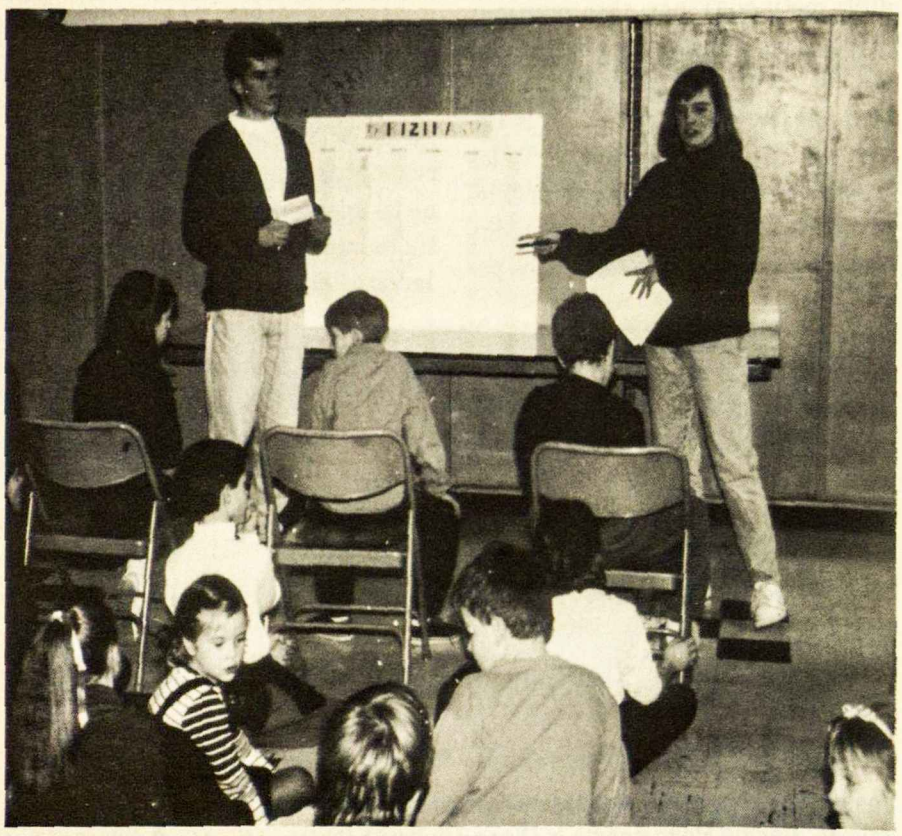

Studentai Darius ir Ina Šilgaliai su jaunaisiais Klivlando at-kais.

PREZ. A. STULGINSKIO KUOPOS VEIKLA

Į Prez. A. Stulginskio moksleivių kuopos susirinkimą sausio 10 d. Janinos Braune namuose suvažiavo nepaprastai daug žmonių — kuopos nariai, abiturientai ir net kai kurie kun. A. Lipniūno kuopos nariai su abiturientais. Buvo labai malonu su visais pabendrauti.

Atidariusi susirinkimą, Aidė Užgirytė ir Kastytis Šoliūnas padarė pranešimus apie tolimesnius veiklos planus. Audra Grigaliūnaitė kalbėjo apie vasario 1-2 dienos slidinėjimo iškylą Cascade kalnuose. Buvo pakviesti visi draugai ir tėveliai važiuoti kartu. Kuopos globėjos Raminta Lapšienė ir Milda Jakštienė padėjo suplanuoti iškylą, kad viskas saugiai ir smagiai praeitų.

Pirmas vakaro paskaitininkas buvo Raimundas Lapšys, kuris mums papasakojo apie savo profesiją. Gyvendamas Austrijoje, jis įstojo į stiklo graviūravimo akademiją. Nors jam labiau patiko foto menas, nutarė dirbti su krištolu ir stiklu. Ilgai truko įsitvirtinti savo profesijoje. Reikia sukurti savotišką, originalų stilių. R. Lapšys prisipažino, kad menininko profesija yra labai sunki: kompeticija didelė, o darbas nepastovus, bet jis yra laimingas, dirbdamas savo profesijoje. Paskaitininkas paminėjo, kad ne visi paskirti tokiam gyvenimui, bet jam šitoks gyvenimas tinka.

Antrasis kalbėtojas buvo Keith Dukavičius, kurį mes jau pažinome iš Dainavos stovyklos. Keith studijuoja meną. Jis pradėjo su tapyba, mėgo abstraktų ir modernų stilių, kuris geriausiai išreiškė jo mintis: parodė paties meno vertę, rėmų ar kitų priedų nereikalingumą. Jis stengiasi įsigilinti į tikrąją meno prasmę. Jo menas yra įdomus ir reikšmingas.

Vėliau A. Užgirytė ir K. Šoliūnas pravedė ir mums meninius užsiėmimus — mėginome nupiešti savo jausmus, klausydamiesi muzikos. Visi buvome suporuoti ir stengėmės piešinyje atvaizduoti savo poros antrąją pusę pagal ypatybes, taip pat bandėm atspėti žmones iš jų šešėlių. Kai baigėm žaidimus, Ingrida Martinkutė paragino rašyti pasakas ir eilėraščius kuopos laikraštėliui. Susirinkimą baigėme malda ir giesme.

Nida Tijūnėlytė

KUN. A. LIPNIŪNO KUOPOS PASILINKSMINIMAS

Vasario 15 d. Kun. Alfonso Lipniūno kuopos moksleiviai susirinko Ateitininkų namuose Lemonte tiesiai po šeštadieninių pamokų. Mūsų laukė gana didelis uždavinys — pasiruošti „Ponckų" baliui. Visi turėjome paskirtą darbą: balionus pripūsti, kėdes sustatyti, maistą tvarkyti, sceną paruošti. Po poros valandų darbo Ateitininkų namai atrodė visai kaip trispalvė vėliava, nes buvo papuošti geltona, žalia ir raudona spalva — Vasario 16-sios proga.

Prieš išsiskirstydami, paskutinį kartą su Rasa Paskočimiene parepetavome vaidinimą apie velnią. Vaidinimą Rasa, kartu su dabartiniu LAF pirmininku dr. Arvydu Žygu (kuris tada gyveno Čikagoje), parašė kažkokia proga. Tai buvo prieš eilę metų. Šiais metais Rasa mus, kuopos narius, paruošė vaidinti. Po generalinės repeticijos mums liko tik laukti svečių.

Pamažu pradėjo rinktis svečiai. Jų tarpe matėme jaunučių, sendraugių, kuopos narių tėvelių ir labai, labai daug moksleivių. Prasidėjo balius su vaidinimu. Vaidinimas buvo komedija apie moksleivių stovyklą Dainavoje, į kurią nelauktai atvyko velnias. Šis velnias (vaidino Gintas Mikučiauskas) planavo suardyti visą stovyklos tvarką. Dievas, apie tai su-

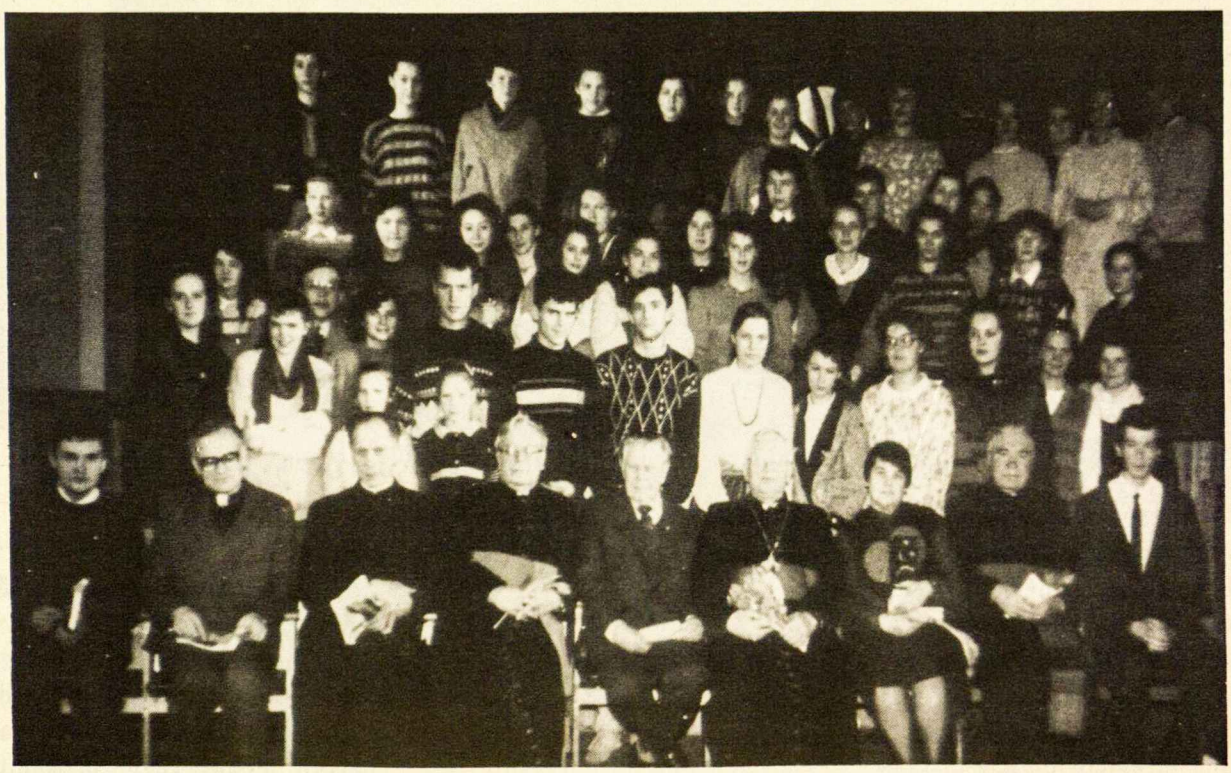

Studentų at-kų Žiemos akademijos Plungėje dalyviai (sausio 27-vasario 2 d.). Sėdi: kun. R. Gudelis, kun. J. Kauneckas, kun. P. Našlėnas, kan. J. Miklovas, A. Pundzius, vysk. A. Vaičius, ses. O. Mikailaitė, kan. K. Gaščiūnas, V. Malinauskas (Kauno Vyt Didžiojo un-to studentų at-kų pirm.)

žinojęs, pasiuntė angelą (Dainą Ansevičiūtę), kad visus stovyklautojus išgelbėtų. Kai angelas ir velnias tarp savęs susipyko, stovyklai kilo dar didesnis pavojus. Laimė, kad Aras Ateitininkas (Dalius Gilvydis) ir vadovė Elena Tijūnėlytė išvarė abudu iš stovyklos. Tai stovykla buvo išgelbėta, visi vėl tapo draugais, pasidarė linksma.

Po vaidinimo visi vaišinomės užgavėniškais skanumynais. Pradžioje mums grojo naujai susikūrusi „D.P." muzikantų grupė, o vėliau — vakare — muziką šokiams tvarkė Marius Polikaitis ir Marius Tijūnėlis. Visi smagiai vakarą praleidome.

Venta Norvilaitė

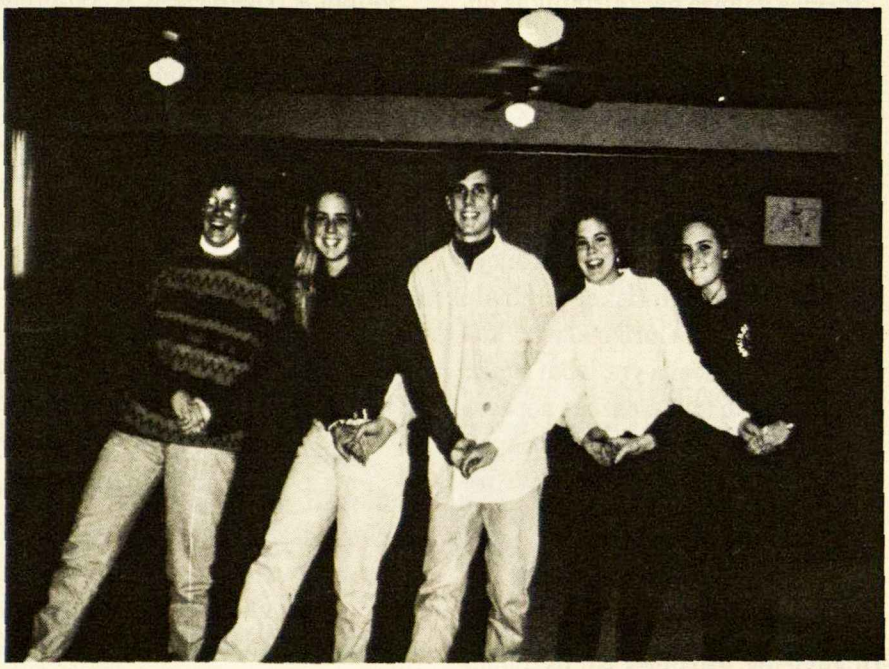

Žiemos kursuose Dainavoje (iš k.): Laura Lapšytė, Mėta Landytė, Vytas Žemaitaitis, Kristina Liaugaudaitė ir Nida Tijūnėlytė. Nuotr. A. Grigaliūnaitės

TRIJŲ KARALIŲ ŠVENTĖ

Čikagos Dielininkaičio-Daumanto jaunučių kuopa sausio 5 d. po šv. Mišių suruošė vaidinimą „Jėzaus gimimo šventė". Jis įvyko Ateitininkų namuose, Lemonte. Vaidinimas buvo trumpas, bet labai įdomus. Vaidinome ištrauką iš Šv. Rašto, kur pavargusi Marija su šv. Juozapu ir kūdikėliu Jėzumi ieškojo sau nakvynės. Nė vienas namų šeimininkas neįleido jų į vidų. Labai pavargę ir nusiminę, kiek paėję, jie priėjo olą, kurioje praleido naktį. Marijos vaidmenį atliko Paulė Stasiulytė, Juozapas buvo Tomas Lapšys, o piktus šeimininkus vaidino kiti kuopos nariai.

Po vaidinimo jaunučiai deklamavo eilėraščius, giedojo kalėdines giesmes. Prie mūsų prisidėjo ir tėveliai, padėjo giedoti vadovai, kurie yra moksleiviai. Po to buvo smagios vaišės. Vaišinomės skaniais pyragaičiais ir saldumynais, gardžiavomės gėrimais. Po vaišių dar pasišnekėjome, pajuokavome su draugais ir teko skirstytis, keliauti namo.

Dielininkaičio-Daumanto kuopos vardu norėčiau padėkoti kuopos vadovėm — p. Ringienei ir p.Gylienei, visiems vadovams moksleiviams ir tėveliams už įdomią programą ir smagų sekmadienį. Juo dažniau susitiksime ir taip pabendrausime, išlaikysime mūsų ateitininkišką jaunimą.

Paulė Stasiulytė

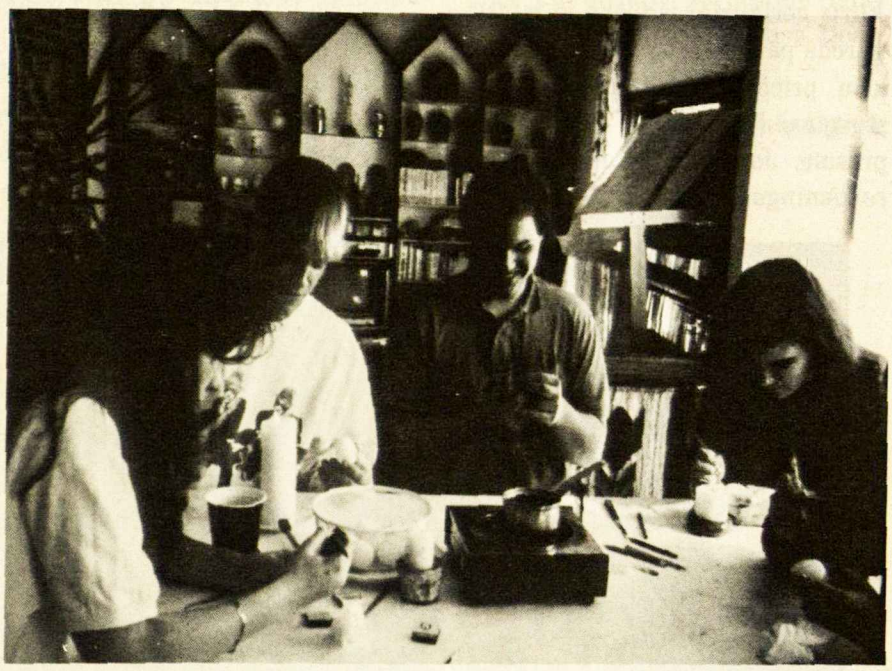

Prez. A. Stulginskio kuopos nariai dažo margučius. Nuotr. R. Lapšienės

JAS CENTRO VALDYBA PRANEŠA

Mielieji Broliai ir Sesės Kristuje!

JAS CV vardu sveikinu visus šv. Velykų proga. Tegul prisikėlusio Kristaus šviesa ir džiaugsmas kasdien lydi Jus ir Jūsų šeimas.

Noriu paminėti, kad JAS vasaros

stovyklos ruošiamieji darbai seniai pradėti ir viskas sklandžiai vyksta. Galutinis stovyklos štabas bus paskelbtas per vadovų kursus balandžio 11 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie jau iš anksto taip maloniai sutiko ar pasisiūlė prisidėti prie stovyklos ruošos ir stovyklos štabo. Gražu matyti, koks kūrybingas, energingas, vaikus mylintis būrys jau susidarė. Net dabar galiu drąsiai tarti, kad stovykla puikiai pasiseks. Tuo pačiu prašome visų kuopų jau dabar pasirūpinti JAS vasaros stovyklos registracija. Anketos yra išsiuntinėjamos visoms kuopoms. Prašome stovyklautojus užsiregistruoti iki birželio 7 dienos.

Visada laukiame žinių iš visų jaunučių kuopų. Parašykite, kaip sekasi, kokios paramos, kokios medžiagos pageidaujate iš centro valdybos. Padėsime, kiek tik galėsime. Siūlome, kad patys kuopos nariai būtų pratinami aprašyti savo veiklą: susirinkimus, projektus, iškylas ir pan. Gerai nuo pat mažens priprasti vesti korespondenciją su kitomis kuopomis, rašyti į laikraščius, žurnalus. Čia yra nepaprastai gera proga patobulinti lietuvišką rašybą. Koks gražus yra lietuviškas žodis! Naudokime jį kuo dažniau ir tuo pačiu jį pagerbsime.

Nesvarbu, kokie atstumai ar vandenynai skiria mūsų ateitininkišką šeimą. Maldose nuolat esame kartu. Linksmų šv. Velykų ir iki pasimatymo Dainavoje.

Klivlando Maironio kuopos moksleivių valdyba (iš k.): Tomas Beržinskas, Audra Leparskaitė, globėjas Rimas Biliūnas, Kristina Mataitė (pirm.) ir Aleksandra Kudukytė. Nuotr. Ritos Matienės

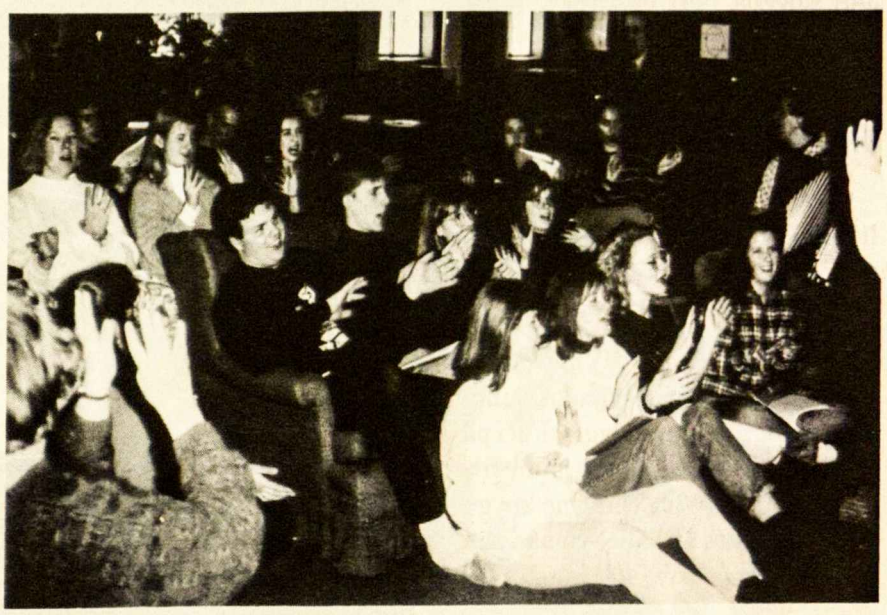

Linksmi moksleiviai at-kai Žiemos kursuose Dainavoje. Nuotr. Audros Grigaliūnaitės

JAS suvažiavimas Dainavoje

Kiekvieną vasarą Dainavoje stovyklos metu vyksta JAS suvažiavimas. Tai puiki proga kuopoms supažindinti stovyklautojus su savo metine veikla. Kad suvažiavimas būtų iškilmingesnis, prašome kuopas atsivežti savo vėliavas į stovyklą (arba perduoti asmeniui, kuris į stovyklą vyksta). Būtų lengviau pristatyti kuopos metų veiklą, jeigu jau dabar paskirtumėte vieną narį, kuris ruošiasi stovyklauti ir su juo paruoštumėte pranešimą. Jeigu iš jūsų kuopos niekas nedalyvaus stovykloje, labai prašome atsiųsti vieno puslapio ilgio kuopos aprašymą. Papasakokite, kiek narių, kas kuopą globoja, ką nuveikėte per susirinkimus, kur iškylavote ir pan. Tikimės, kad suvažiavimas paliks mūsų jauniesiems at-kams nepamirštamą įspūdį.

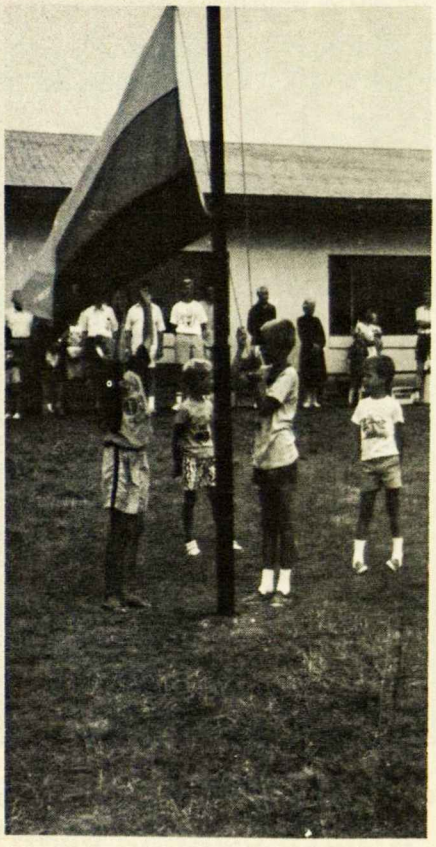

Keliame trispalvę Dainavos kalneliuos: JAS stovykla 1991 m. vasarą. Nuotr. Birutės Bublienės.

Prisimename:

• JAS vasaros stovykla vyks nuo liepos 6 iki liepos 18 d. Į stovyklą registracijas siųsti: Nijolei Lapšienei, 4170 Echo Rd.; Bloomfield Hills, MI 48302.

• JAS kuopų globėjams išsiuntėme JAS egzaminų knygutę, kuri palengvins darbą, ruošiant jaunučius kandidatus įžodžiui. Siūlome knygutes padauginti, kad kiekvienas kandidatas turėtų savo knygutę.

• Nepamirškite atsiųsti savo kuopos nario mokestį ir sąrašą tų narių, kurie susimokėjo. Visa tai siųsti Nijolei Lapšienei, aukščiau paduotų adresu.

• Gavome laišką iš ses. Daivos Kuzmickaitės, Lietuvos at-kų federacijos sekretorės ir pagrindinės vasaros stovyklų Lietuvoje koordinatorės. Jame rašo: „JAS prašytume tre-jopos pagalbos: materialinės, daiktinės ir žmonių. Tik atvykstančiųjų prašome laikytis šių sąlygų : a. tiksliai pranešti savo atvykimo laiką iki gegužės 15 d., b. atsiųsti savo at-kiškos veiklos reziume registracijai, kad žinotume, kokias pareigas galėtumėte užimti stovykloje, c. prašome rekomendacinio laiško, kurį parašo ir pasirašo AF vadas J. Polikaitis. Mūsų JAS kviečia į stovyklas Pavištyty nuo liepos 26 iki rugpūjčio 15 d. Prašytume šių dalykų: žurnalistikos būreliui 2 diktofonus ir apie 10 kasečių; spalvotų pieštukų, flamasterių, trintukų, drožtukų, spalvoto popieriaus, vandeninių dažų, adatėlių su galvutėmis (smeigelių), sąvaržėlių, lipnios juostelės, klijų, pora vaizdajuosčių, paveikslėlių/kortelių vaikų apdovanojimui stovyklos pabaigoje".

Prašome visų kuopų: iki gegužės 31 d. siųsti minėtus daiktus arba piniginę auką Birutei Bublienei, 5190 Longmeadow, Bloomfield Hills, Michigan 48302. Ji pati viską nuveš į Lietuvą. Taip pat siųskite dėvėtas uniformas (pilkas kelnes ir pilkus sijonėlius), nes jų labai trūksta. Kokia puiki proga konkrečiai paremti savo idėjos draugus anapus Atlanto! Padėkime jaunučiams Lietuvoje smagiai praleisti vasaros stovyklos dienas.

Danutė Petrusevičiūtė,
JAS CV pirmininkė

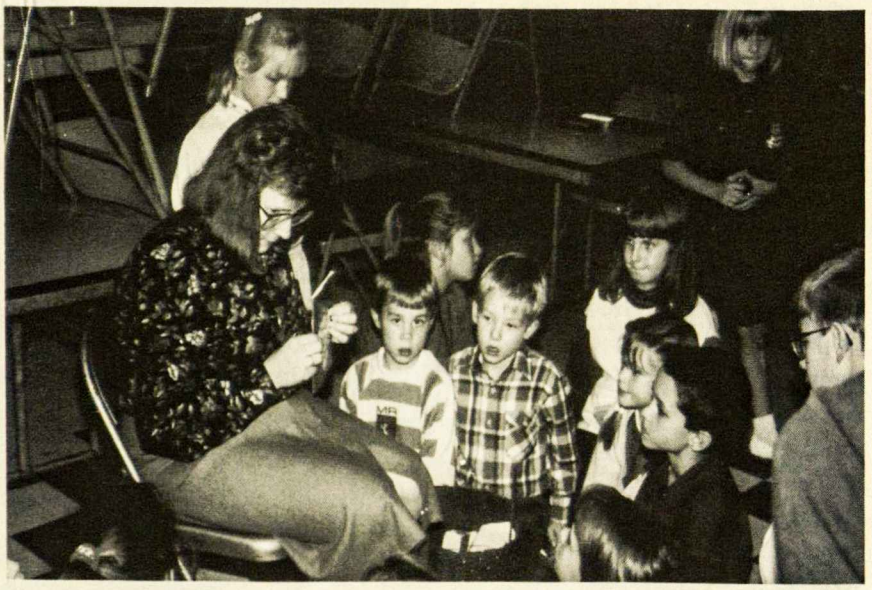

Kuopos globėja Vida Švarcienė su Klivlando jaunučiais susirinkimo metu.

Klivlando jaunučiai susirinkimo metu.

TAIZÉ SUVAŽIAVIMAS BUDAPEŠTE

Nors jau praėjo nemažai laiko nuo mūsų kalėdinių atostogų, bet aš tik dabar pasiryžau pasidalinti įspūdžiais, kuriuos patyriau Budapešte.

Paskutinėmis praeitų ir pirmomis šių metų dienomis mažojo Prancūzijos miestelio Taizé vardas dažniausiai buvo linksniuojamas Vengrijos sostinėje. Čia buvo susirinkę tiek amžiumi, tiek dvasia jauni ir meilės kupini pasaulio katalikai.

Grupę, į kurią aš atsitiktinai pakliuvau, sudarė Krakių parapijos jaunosios „dūšelės" su kunigu klebonu R. Ramašausku priešaky.

Pirmąją dieną mes nuėjome į pamaldas. Buvome nustebinti, kad pamaldose aktyviai dalyvauja visi: keliomis kalbomis paskaitoma ištrauka iš Evangelijos ar sukalbama šiaip kokia maldelė ir tuomet visi kartu įvariomis kalbomis gieda giesmes (tekstai buvo dalyviams išdalinti). Pamaldos vykdavo kiekvieną dieną. Šiose pamaldose buvo galima visiškai atsipalaiduoti, giedant ar medituojant. Joms pasibaigus, visi skirstydavomės į „namus". Tačiau važiuojant „namo", vis dar buvo galima išgirsti giedant: tiek gatvėj, tiek autobuse ar požeminiam traukiny.

Visi susitikimo dalyviai buvo paskirstyti į dideles grupes. Kai kurie dalyviai galėjo apsigyventi vengrų šeimose, kad šiek tiek pažintų šio krašto kultūrą, kiti „apsigyveno" mokyklose.

Mūsų „šeimą" be mūsų sudarė lenkai, ispanai, rumunai, belgai ir brolis dominikonas iš Olandijos. Tokią didelę šeimynėlę teko suskirstyti dar į kelias grupeles, nes kitaip būtų buvę neįmanoma diskutuoti. Taigi, vieningajai Krakių parapijai teko šiek tiek skilti, maišytis bei jungtis prie kitų. Tai sudarė truputį keblumų, nes mūsų grupėje nedaug kas galėjo suprasti angliškai, lenkiškai ar ispaniškai. Niekur nedingsi, teko mintimis dalintis su ...ispanais! Iš pradžių lietuviškasis kuklumas mums užrišo liežuvius; mes negalėjome susikalbėti. Išsigandome: nejaugi mums reikės visą laiką šitaip „diskutuoti"? Praėjus primam apstulbimui, kunigas „prisiminė" savo ispanų kalbos studijas, kiti prisiminė beturį rankas ir kojas, kaip universalinę „bendravimo priemonę", o aš — gimnazijoje girdėtus angliškus bei ispaniškus išsireiškimus. Diskusija pavyko! Mes daug sužinojome apie ispanų „parochiją", o jie — apie mūsų Lietuvos Bažnyčią. Paskui diskusijos vykdavo kiekvieną dieną; visos jos turėjo savo temas. Susirinkimus užbaigdavom lietuviškomis ar ispaniškomis giesmėmis, pritariant Krakių Audros akordeonui.

Naujuosius metus sutikome taip pat Budapešte. Šia proga kunigai — lietuvis, lenkas ir ispanas — atnašavo šv. Mišias dar nebaigtoj statyti bažnyčioj. Buvo įdomu klausytis, kaip kiekvienas sava kalba kalbėjo „Tėve mūsų" bei kitas maldas.

Nejučiom prabėgo mūsų savaitė Budapešte. Atėjo laikas skirtis. „Krakių parapija" liko sužavėta ispanų bičiuliškumu, pasiryžo iki kitų metų išmokti ispanų ir kitas kalbas ir vėl dalyvauti Taize susitikime. O man, kaip nepriklausančiai garbingajai „Krakių parapijai", teko pilnai įspūdžių grįžti į Vasario 16-sios gimnaziją, Vokietijon.

Diana Miulerytė

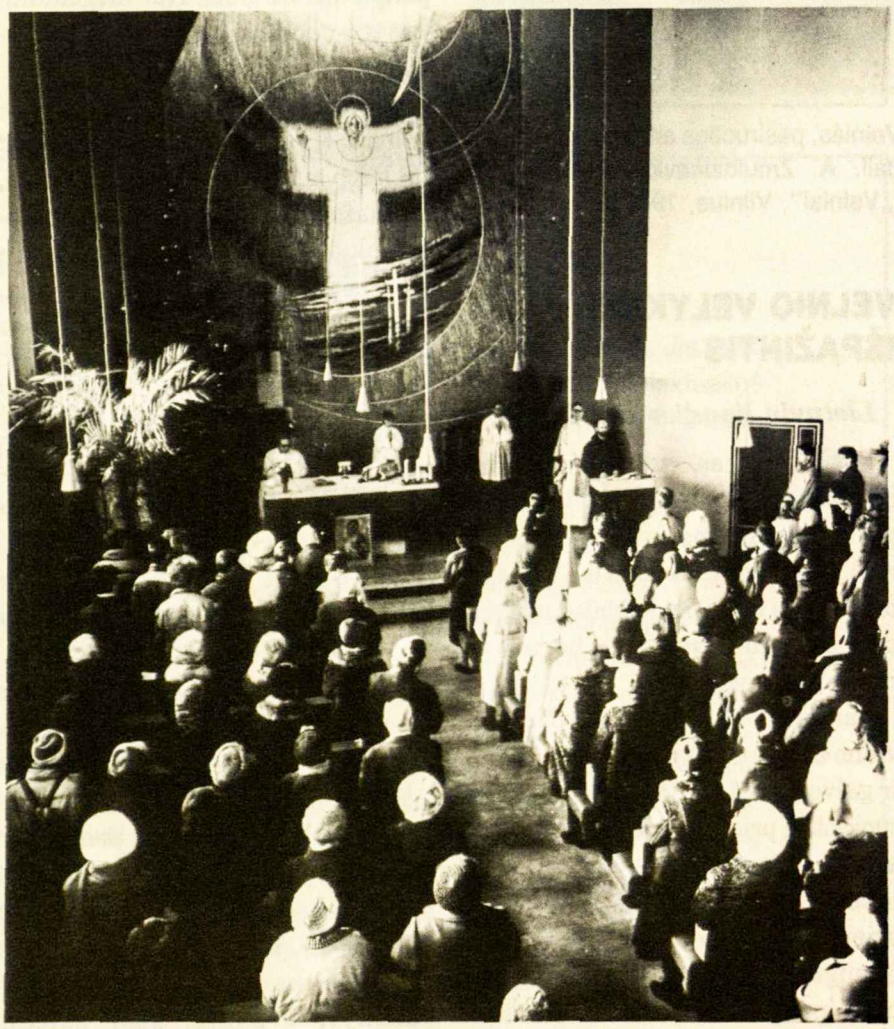

Taize susitikimai: pamaldos Budapešto Šv. Trejybės bažnyčioje š.m. sausio mėn. Susitikime dalyvavo daug at-kų iš Lietuvos ir iš Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje. Nuotr. Klaudijaus Driskiaus

KREIVOS ŠYPSENOS

Velnias, pasiruošęs eiti išpažinties... Iš dail. A. Žmuidzinavičiaus kolekcijos („Velniai", Vilnius, 1969).

VELNIO VELYKINĖ IŠPAŽINTIS

Lietuvių liaudies pasaka.

Prieš Velykas visi žmonės eina išpažinties. Sugalvojo ir velnias eiti pas kunigą ir išpažinti visas nuodėmes. Išsišveitė kanopas, uodegą užgrūdo už diržo, kad nebūtų matyti, prie šaltinio susišukavo barzdą ir nuėjo į bažnyčią.

Dar buvo per anksti, bažnyčioje nė vieno žmogaus. Tupi kampe velnias ir galvoja, kad tik ateitų kunigas, jis tuoj šoktų prie klausyklos. Tuo metu atėjo kunigas ir nustebo, pamatęs laukiantį: matyt nori išpažinties prieiti, kad taip anksti bažnyčioje. Kunigas atsisėdo į klausyklą. Velnias priėjo, atsipūtė ir pradėjo pasakoti savo nuodėmes. O jų buvo tikrai daug. Sako, aš tiek ir tiek vežimų apverčiau, tiek ir tiek žmonių į nuodėmę įvedžiau, daug paklaidinau, nebesuskaitau ir pats.

Kunigas klausė, klausė ir nebeiškentė:

— O kas tu toks, ar tik ne velnias?

— Atspėjai, aš tikrai velnias.

— Kaip tu galėjai ateiti išpažinties?

— Matau, kaip visi prieš Velykas tiesiog grūdasi prie klausyklų, tai ir aš atėjau pabandyti, ar išlaikysiu.

— Ir kokią tau atgailą skirti? — sako kunigas.

— Duok pačią sunkiausią, aš vis tiek atliksiu.

— Aš ne toks jau baisus, kaip atrodau. Duosiu pačią lengviausią. Aš tuoj einu Mišių laikyti, o tu palipk ant vargonų. Kai vargonininkas tris sykius sakys Šventas, pakartok ir tu tą patį.

Velnias linksmas užšoko ant vargonų ir trynė iš džiaugsmo rankas: tai lengvai atliko velykinę išpažintį, tai mažai atgailos gavo! Atėjo vargonininkas ir nustebo — ant vargonų stovi nepažįstamas žmogus. Kalbina, o tas nekalba. Tuo metu klebonas pradėjo laikyti Mišias. Vargonininkas jam atsakinėjo, grojo vargonais, giedojo. Kai užgiedojo Šventas, velnias kad atsikvėpė, kad paleido balsą, sudrebėjo net visa bažnyčia, o prie altoriaus vos žvakės neužgęso.

— Tu geras giedotojas, — pasakė jam vargonininkas, — tik nerėk taip garsiai, ausis man apkurtinsi.

Vos velnias ištarė pirmą kartą šventas, visas įkaito. Kai užtraukė antrą kartą, bet jau tyliau, taip iškaito, net suprakaitavo ir ėmė trypti kojomis. Jau norėjo išsitraukti uodegą ir prakaitą nusibraukti, bet pabijojo, kad vargonininkas atspės, kas jis yra, kol dar nebus atgailos atlikęs. O kai trečią kartą išsižiojo pasakyti šventas, tuoj sulėkė daugybė velnių, čiupo jį ir išsinešė. Beskubėdami sulindo visi į bažnyčios bokštą. Nerasdami iš jo išėjimo, nuvertė bokštą ir kaukdami nuskubėjo į pragarą. Čia tvirtai užsidarė duris ir dar pagaliu užrėmė, kad vėl koks velnias nesugalvotų velykinės išpažinties eiti. Nuo to laiko nė vienas net nemėgino.

AR ŽINAI?

Eskimai turi daugiau kaip 100 žodžių ledui pavadinti, bet tik vieną žodį medžiui.

Arabijos beduinai turi 160 žodžių kupranugariui pavadinti.

Nors Kinija turi daugiau gyventojų už bet kurią kitą tautą pasaulyje, nė vieno žmogaus pavardė nėra ilgesnė kaip vieno skiemens.

Vienas iš dešimt amerikiečių savo namuose kalba kuria kita — ne anglų — kalba. Iš dešimt kita kalba kalbančių, septyni kalba ispaniškai.

* * *

Prieš 100 metų Brazilijoje nebuvo leidžiama baltosios rasės žmones bausti mirties bausme, todėl baltojo oda buvo nudažoma tamsiai mėlynais dažais prieš įvykdant mirties bausmę.

Pasaulyje septyniolika iš dvidešimt žmonių turi rudas akis.

Antropologai teigia, kad nėra pasaulyje tautelės, kuri neturėtų savos legendos, aiškinančios ugnies atsiradimą.

Albanijoje įstatymu draudžiama kramtyti gumą.

* * *

Vermonto valstijoje įstatymai draudžia švilpauti po vandeniu.

Pensilvanijoje draudžiama sužeisti šešką.

Maryland valstijoje draudžiama žmonai iškrėsti savo vyro kelnių kišenes, kai jis užmiega.

RELIGINIS KONKURSAS

Prelatas Juozas Prunskis ir šiais metais skiria premiją(s) ($5,500.00): 1. Krikščionybės idealus ugdančiam projektui įvykdyti, arba 2. Naujam religiniam veikalui išleisti išeivijoje ar Lietuvoje.

Norintieji KONKURSE dalyvauti turi:

1. paruošti projektą, ugdantį Krikščionybės idealus (toks projektas galėtų būti seminaras kateketams ar liturgistams, kursas jauniems vadovams, ar net stipendija religinių kursų studentui(ei), įsipareigojusiam vėliau dirbti lietuviškoje parapijoje ar pan.) arba
2. įteikti savo parašytą ar išverstą religinį veikalą, skirtą vaikams, jaunimui ar suaugusiems.

Konkurso medžiagą reikia prieš 1992 m. rugsėjo 1 d. įteikti Nek. Pr. Marijos Seserims šiuo adresu: Sisters of the Immaculate Conception, Religinis konkursas, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

Projektas ar veikalas pasirašomas slapyvardžiu, įdedamas atskiras vokelis su tikrąja autoriaus pavarde, adresu ir telefonu. Premijų paskelbimas įvyks 1992 lapkričio 1 d.

LITHUANIAN DIASPORA: KOENIGSBERG TO CHICAGO

Dr. Antanas J. Adomėnas, kaip knygos autorius, pasirašo Antanas J. Van Reenan. Jis gavo daktaro laipsnį Čikagos universitete. Mokslo specializacija šiose trijose šakose: intelektualinė Europos istorija, intelektualinė Rusijos istorija ir imigracinė Amerikos istorija. Dabartiniu metu dėsto Wheaton College., Wheaton, Illinois.

Pirmoji laida buvo išspausdinta tik kietais viršeliais (hard copy). Nuo š.m. sausio mėn. knygos antroji laida jau išspausdinta minkštais viršeliais (paperback) ir gaunama: University Press of America, 4720 Boston Way, Lanham, Maryland 20706. Telefonas (toll free): 1-800-462-6420 („Master card" arba „Visa"). Kaina: Hard copy $51.50, paper back $24.50.

Knygoje nagrinėjamos lietuvių tautiškumo kilmės ištakos, analizuojama, iki šiol negvildenta, vertybių konfigūracija. Studijų dinamiškumo eigoje skverbiamasi į diasporos mentalitetą, išryškinamos Rytų Europos mintijimo variacijos, aiškinama, kaip, apsiginklavus savo ideologija, galima taikingai sugretinti savojo tautiškumo pagrindus su Amerikos tautiškumo principais.

Knyga pradeda 19-to amž. lietuvių tautiškumo supratimu — pajautimu. Dėmesio centre — lietuviai ateiviai (apsiribojama Čikaga). Pirmoji banga (1867–1914) — daugiausia ekonominiai emigrantai, savo noru palikę gimtąjį kraštą. Antroji banga (1948–1952) — be didesnių išimčių — profesionalai, išsimokslinę, išvykę iš Lietuvos ne savo noru. Analizuojamas kultūrinis susidūrimas tarp minėtų bangų; vaizduojama, kaip antroji banga perėmė pirmosios sukurtas institucijas ir kaip sukūrė naujas.

(skelb.)

ALp(LKA)1786
1992, Nr.2

EITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITIS